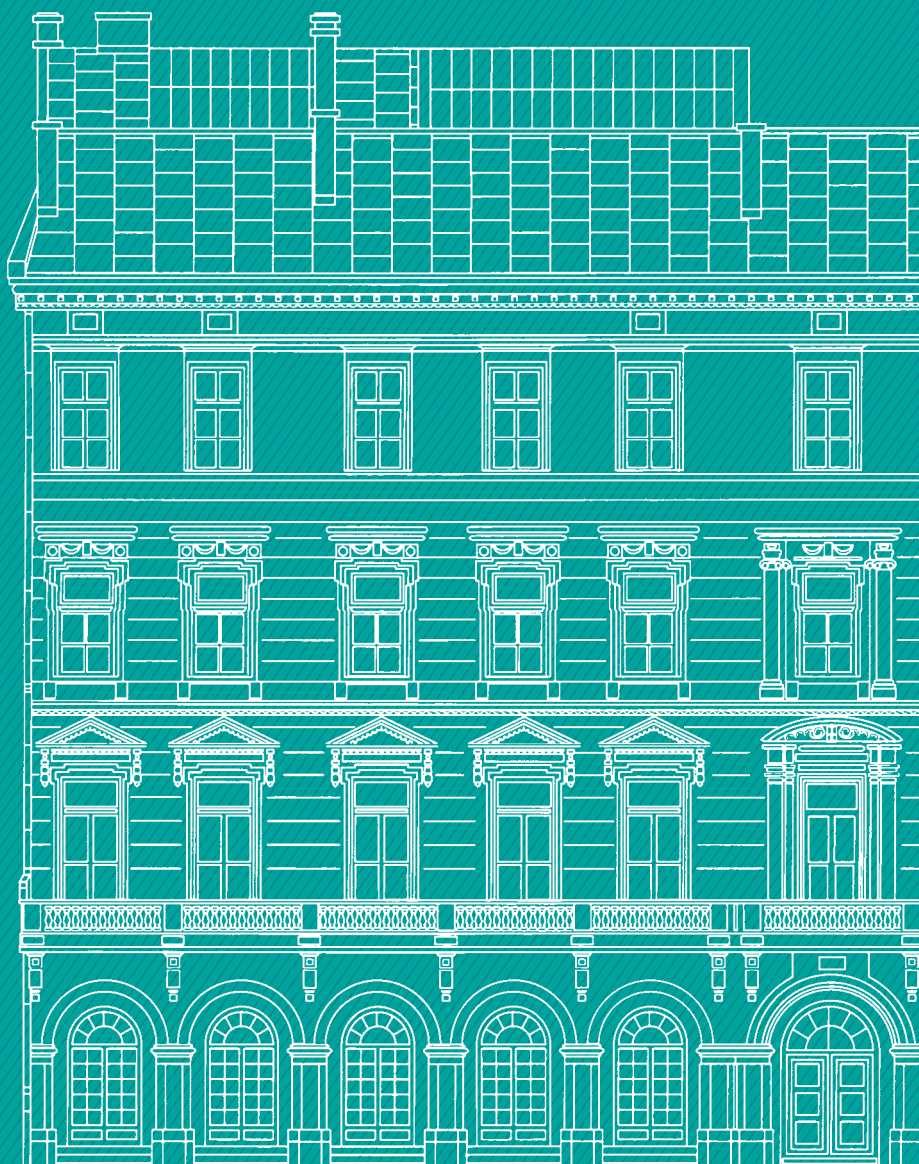
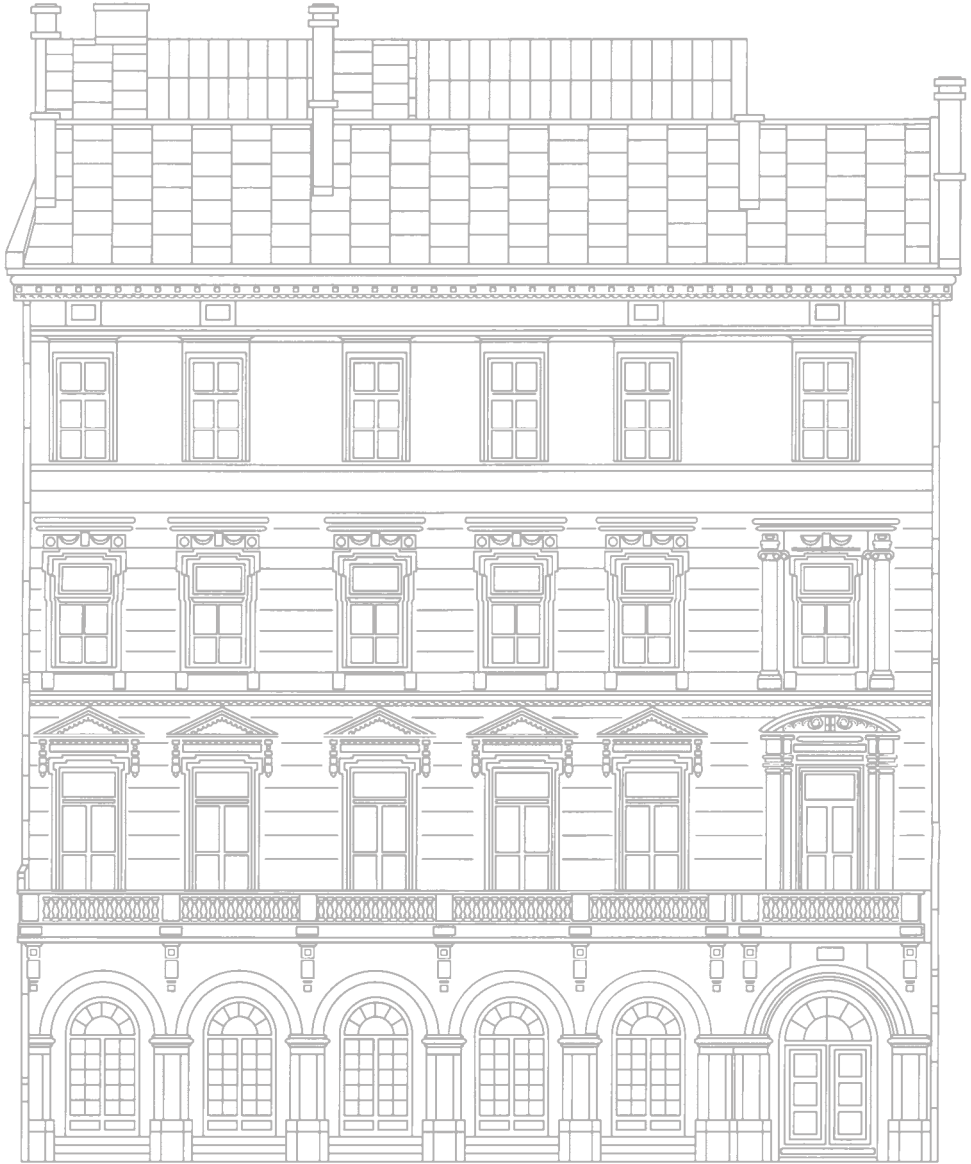

ROCZNIK MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

—
2022

Teoria, filozofia i zarządzanie
dziedzictwem, pamięć, tożsamość,
przestrzeń kulturowa, sztuka
i dziedzictwo Europy Środkowej,
dialog międzykulturowy, miasto
jako zwierciadło cywilizacji, polityka
kulturalna i ekonomika kultury –
oto kluczowe zagadnienia, które
podejmuje Międzynarodowe
Centrum Kultury w Krakowie.

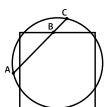

ROCZNIK
MIĘDZYNARODOWEGO
CENTRUM KULTURY

—

2022 (nr 31)

- 7 – Międzynarodowe Centrum Kultury w roku 2022
- 9 – Rok w pigułce
- 16 – Międzynarodowe Centrum Kultury dla Ukrainy
- 18 – Brązowy Medal „Cracoviae Merenti” dla prof. Jacka Purchli
- 20 – Napisali o nas

KALENDARIUM [STYCZEŃ-GRUDZIEŃ 2022]**WYSTAWY**

- 113 – Ukraina. Wzajemne spojrzenia
- 121 – Bieguny niedostępności. Dobiesław Gała
- 125 – Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w okresie okupacji niemieckiej 1939–1945
- 133 – Domowroty. Włodzimierz Puchalski
- 139 – W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz
- 145 – Sztuka w mundurze. Krakowski Oddział Grobów Wojennych 1915–1918
- 151 – Wędrujące obrazy. Małgorzata Mirga-Tas
- 159 – Skarby Krakowa
- 163 – Zabójstwo do przyjęcia
- 165 – City, Architecture, Modernism. Public Buildings of the Interwar Period in Lviv

KONFERENCJE • SEMINARIA

- 168 – Spotkanie Rady Europa Nostra
- 172 – 50 lat Konwencji Światowego Dziedzictwa UNESCO. Osiągnięcia i wyzwania w Europie
- 176 – Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej. Wielkopolska
- 182 – 1v Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski
- 185 – Webinaria polsko-indyjskie
- 186 – Debaty

WYKŁADY • SPOTKANIA • EDUKACJA KULTUROWA

- 190 – Spotkania i program towarzyszący wystawom
- 196 – Program edukacyjny towarzyszący wystawom
- 201 – Edukacja dla dziedzictwa
- 203 – Klub Książki Środkowoeuropejskiej
- 204 – Podcasty Międzynarodowego Centrum Kultury
- 208 – Międzynarodowe Centrum Kultury dostępne

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA • SPECJALISTYCZNE PROGRAMY EDUKACYJNE

- 214 – Akademia Dziedzictwa
- 216 – V4 Heritage Academy. Management of the UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries
- 218 – Thesaurus Poloniae i Thesaurus Poloniae dla Ukrainy
- 220 – ILUCIDARE

222 – Polski Petersburg. Encyklopedia internetowa

224 – RIHA Journal

PUBLIKACJE • BIBLIOTEKA • CZYTEL尼亚

226 – Publikacje 2022

237 – Biblioteka мск

238 – Zasoby cyfrowe мск

MECENASI • SPONSORZY • PARTNERZY

240 – Promocja, współpraca z mediami i partnerami мск

247 – Mecenasi, sponsorzy i partnerzy мск (styczeń–grudzień 2022)

ANEKS

252 – Rada Programowa Międzynarodowego Centrum Kultury

253 – Plany strategiczne Międzynarodowego Centrum Kultury
na lata 2018–2022

255 – Przebudowy, inwestycje w Międzynarodowym Centrum Kultury

256 – Struktura organizacyjna Międzynarodowego Centrum Kultury

258 – Statut Międzynarodowego Centrum Kultury

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY W ROKU 2022

W imieniu zespołu i własnym mam przyjemność przedstawić Państwu raport z działalności Międzynarodowego Centrum Kultury w roku 2022. Chciałabym w tym miejscu podziękować wszystkim osobom pracującym w mck i z nami współpracującym, które przyczyniły się do tego, że nasz program i podejmowane przez nas działania przyciągały uwagę i zainteresowanie publiczności.

Początek roku upłynął pod znakiem pandemii, która w kontekście dalszych wydarzeń wydaje się już przeszłością. Na zdjęciach ze stycznia i z lutego nosimy jeszcze maski ochronne. 24 lutego gwałtownie poruszył, pozornie spokojną, mapę Europy Środkowej. Rosyjska pełnoskalowa agresja na Ukrainę nie tylko wprawiała w przerażenie i wywołała protest wobec brutalności i bestialstwa najeźdźców, lecz także wzbudziła współczucie i uruchomiła konkretną pomoc dla osób uchodźczych, a w kontekście instytucjonalnym — zrodziła potrzebę wsparcia kultury ukraińskiej w programie i działaniach mck. W połowie stycznia zakończyliśmy pokaz wystawy *Ukraina. Wzajemne spojrzenia* przygotowany we współpracy z Narodowym Muzeum Sztuki w Kijowie. Ten projekt paradoksalnie pomógł nam przeorientować plany i zamierzenia na następne miesiące. Otwarta 5 marca wystawa *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945* nabrała niezamierzonej aktualności. Zamiast wystawy Nika Pirosmianiego (która nie doszła do skutku w związku z wojną) udało nam się w rekordowym czasie zorganizować dwie ekspozycje: *Domowroty. Włodzimierz Puchalski i W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz*. Dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego uruchomiona została dodatkowa ścieżka pomocowa w ramach programu stypendialnego Thesaurus Poloniae dla badaczek i badaczy z Ukrainy. Przygotowaliśmy wiele działań edukacyjnych, spacerów miejskich, nagrywaliśmy podcasty, przybliżaliśmy w różnych formach kulturę i historię kraju naszych wschodnich sąsiadów.

W 2022 roku zmierzaliśmy się też z kulturą, której postrzeganie nadal obarczone jest wieloma stereotypami. Twórczość polsko-romskiej artystki Małgorzaty Mirgi-Tas otworzyła nas na zupełnie nowe doznania i doświadczenia. W jakimś sensie, mimo pozornie odmiennej tematyki, również ta wystawa korespondowała z rzeczywistością wojenną za naszą wschodnią granicą. Wystawa *Wędrujące obrazy. Małgorzata Mirga-Tas* pokazywała, jak przezwyciężać traumy i czerpać siłę z poczucia wspólnoty mimo doświadczania trudnych, czasami granicznych życiowych sytuacji.

Hybrydowa formuła działalności mck pozwala łączyć nasze projekty badawcze z wystawami, edukacją kulturową, publikacjami, konferencjami czy specjalistyczną edukacją na rzecz dziedzictwa. Wreszcie więc po pandemicznej przerwie do programu Centrum wróciła wyszehradzka letnia Akademia Dziedzictwa, która odbyła się w słowackiej Spiskiej Kapitule, a dotyczyła całego zespołu miejsc wpisanych na *Listę światowego dziedzictwa UNESCO*. Mogliśmy też ponownie zorganizować stacjonarnie konferencje i tworzyć warunki do swobodnej i kulturalnej wymiany opinii. W gronie najwybitniejszych specjalistów,

członków Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS dyskutowaliśmy na temat znaczenia Konwencji UNESCO z 1972 roku, której okrągła rocznica przypadła właśnie w 2022 roku.

Rok 2022 zamknął także moją pięcioletnią kadencję na stanowisku dyrektorki Międzynarodowego Centrum Kultury. Chciałabym z całego serca podziękować Publiczności, Gościom i Czytelnikom MCK, Partnerom naszych projektów z całej Europy Środkowej oraz mojemu wspierałemu Zespołowi, dzięki któremu mam pewność, że to, co sobie założymy i zaplanujemy, zostanie świetnie zrealizowane.

Agata Wąsowska-Pawlik

DYREKTORKA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ROK W PIGUŁCE

W 2022 roku w Galerii Międzynarodowego Centrum Kultury otwarto aż sześć nowych ekspozycji, z których połowa nawiązywała – w mniej lub bardziej bezpośredni sposób – do wojny w Ukrainie. Wystawa *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945* obok swojego podstawowego tematu nakreśliła również złowieszczą analogię do sytuacji za naszą wschodnią granicą. Z kolei *Domowroty* opowiadały o Włodzimierzu Puchalskim, urodzonym w Mostach Wielkich w dzisiejszej Ukrainie. Oprócz przedstawienia sylwetki jednego z najsłynniejszych polskich przyrodników, fotografa, artysty i edukatora, stały się także metaforą Ukraińców za wszelką cenę pragnących wrócić do swoich domów. Ekspozycja *W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz* przybliżyła historię ukraińskich żołnierzy, ich rodzin, ale także cywilów, mierzących się z konsekwencjami rosyjskiej agresji.

Wybuch wojny w Ukrainie i kontekst celowego niszczenia dziedzictwa sprawiły, że w programie konferencji zorganizowanej z okazji pięćdziesiątej rocznicy uchwalenia *Konwencji o ochronie światowego dziedzictwa kultury i natury*, poświęconej jej dorobkowi w Europie i wpływowi na systemy ochrony dziedzictwa kulturowego w krajach europejskich, nie mogło zabraknąć specjalnej sesji traktującej o obecnych wydarzeniach.

Odwiedziło nas —

48 672 uczestników wydarzeń w siedzibie MCK i online

32 957 obserwujących na Facebooku

4326 uczniów na lekcjach online *Użyj dziedzictwa!*

13 009 uczestników wydarzeń poza siedzibą MCK

40 międzynarodowych badaczy i badaczek w ramach stypendiów i wyjazdów naukowych

zarejestrowano 360 tys. wejść na stronę, w tym 271 tys. unikalnych odsłon

Zaszczycili nas swoją wizytą —

JE dr Nargiz Gurbanowa, ambasador Republiki Azerbejdżanu w Polsce (28 stycznia)

JE Nargiz Gurbanowa, ambasador Azerbejdżanu, dokonująca wpisu do Księgi Pamiątkowej MCK

Daniel Lawton, zastępca szefa misji w Ambasadzie USA w Polsce, i Erin Nickerson, konsul generalna Stanów Zjednoczonych Ameryki w Krakowie (15 listopada)

Erin Nickerson, konsul generalna Stanów Zjednoczonych Ameryki w Krakowie, Daniel Lawton, zastępca szefa misji w Ambasadzie USA w Polsce, i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Cieszy nas, że zostaliśmy docenieni —

Prof. Piotr Gliński, wicepremier i minister kultury i dziedzictwa narodowego, wręczył Agacie Wąsowskiej-Pawlik nominację na drugą pięcioletnią kadencję na stanowisku dyrektora MCK (12 grudnia).

Prof. Piotr Gliński, wicepremier i minister kultury i dziedzictwa narodowego, oraz dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Agata Wąsowska-Pawlik została również wybrana na nową członkinię Rady Europa Nostra (26 września) oraz do zarządu RIHA Journal (14 października).

W uznaniu bogatego dorobku, a zarazem konsekwentnej i aktywnej działalności na rzecz miasta prof. Jacek Purchla, założyciel i wieloletni dyrektor MCK, został uhonorowany Brązowym Medalem „Cracoviae Merenti” (5 października).

Prof. Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa, prof. Jacek Purchla i Rafał Komarewicz, przewodniczący Rady Miasta Krakowa

Album towarzyszący wystawie *Domowroty. Włodzimierz Puchalski* został wyróżniony Nagrodą Edytorską Pióro Fredry, przyznawaną najlepszej książce roku za „ umiejętne wykorzystanie klasyki projektowej w albumie fotograficznym, znakomicie przygotowane fotografie archiwalne oraz użycie kolorów ze zrozumieniem i wrażliwością”.

Międzynarodowe Centrum Kultury zostało nagrodzone Supermarką Radia Kraków za różnorodny, spójny i konsekwentny całoroczny program instytucji.

Wyróżniono nas także Marką Radia Kraków za wystawę *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*.

Międzynarodowy projekt badawczy *Heritage Opportunities / Threats within Mega-Events in Europe* (HOMEE), współtworzony przez Międzynarodowe Centrum Kultury, znalazł się wśród laureatów prestiżowej Nagrody Dziedzictwa Europejskiego / Nagrody Europa Nostra w kategorii *Badania*.

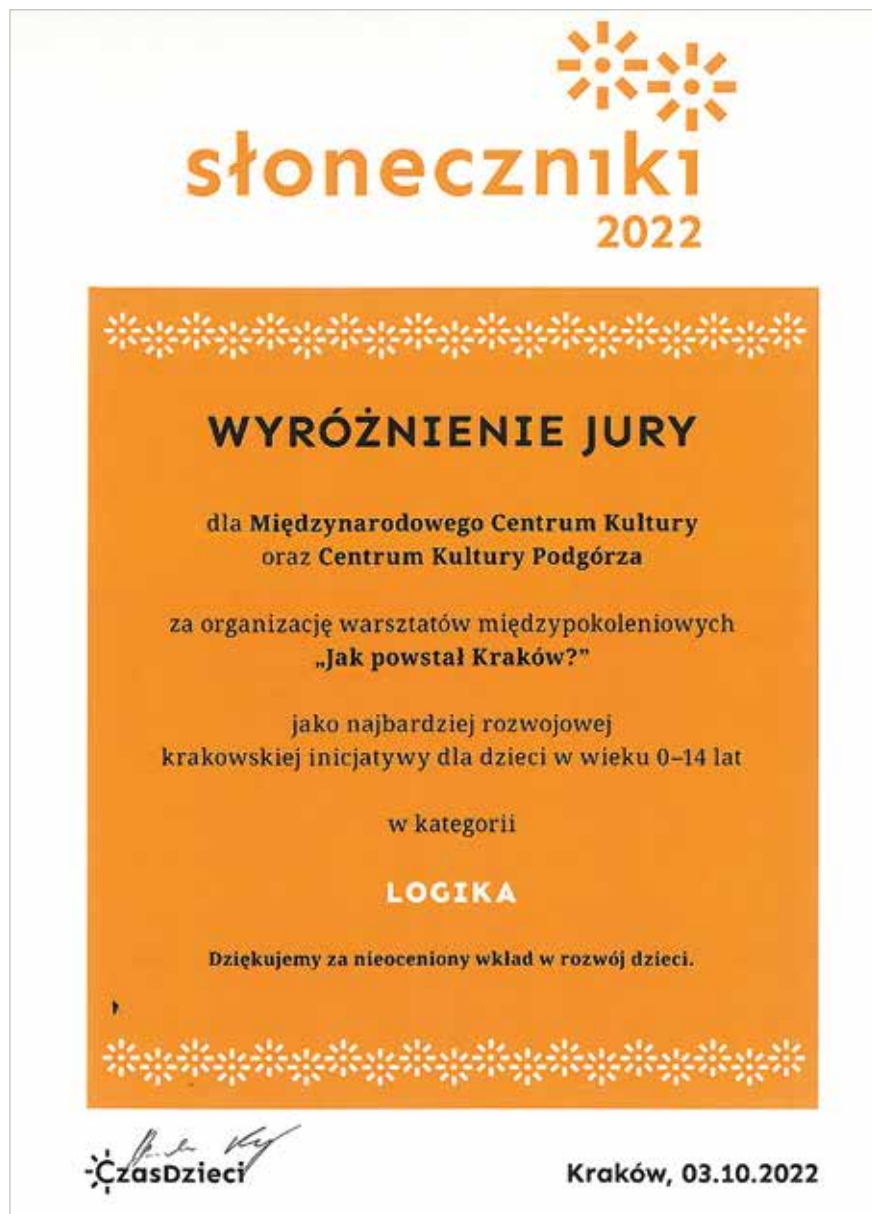

Podczas uroczystości otwarcia Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie MCK otrzymało od Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek *Dyplom Stulecia* – jako instytucja szczególnie zasłużona dla polskiej branży wydawniczej.

MCK zostało wyróżnione w plebiscycie Słoneczniki 2022 w kategorii *Logika* za warsztaty międzypokoleniowe *Jak powstał Kraków*.

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY DLA UKRAINY

Międzynarodowe Centrum Kultury jako instytucja zajmująca się dziedzictwem kulturowym Europy Środkowej od lat opowiada o Ukrainie – tej współczesnej i tej historycznej. W Galerii mck w latach ubiegłych można było zobaczyć wystawy: *Mit Galicji* (2014–2015), *Katedra ormiańska we Lwowie i jej twórcy* (2015–2016), *Obecność. Fotografie Lwowa Ihora Kruta* (2010–2011), *Ukraina. Czekaając na bohatera: Kostyrko, Rawski* (2016), *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm* (2017–2018), a w Wydawnictwie mck ukazywały się pozycje poświęcone Ukrainie, np. *Lwów. O odczytywaniu miasta na nowo* Katarzyny Kotyńskiej czy *Idea Galicji. Historia i fantazja w kulturze politycznej Habsburgów* Larry’ego Wolffa. Uwieńczeniem tej serii zbliżeń była wystawa *Ukraina. Wzajemne spojrzenia*, zakończona parę tygodni przed wybuchem wojny.

W obliczu rosyjskiej agresji 24 lutego 2022 roku mck przygotowało ofertę warsztatów, spacerów i oprowadzań skierowanych do ukraińskojęzycznych mieszkańców Krakowa. Szczególnym wyrazem solidarności z Ukrainą było wywieszenie na fasadzie kamienicy „Pod Kruki” wielkiej niebiesko-żółtej flagi.

Część działań edukacyjnych mck już od wielu lat jest dostępna w języku ukraińskim. Są to lekcje galeryjne dla grup szkolnych *Użyj dziedzictwa!*. W 2022 roku dodatkowo przygotowany został specjalny cykl warsztatów i spotkań w ramach programów *Jak się masz?* (do końca czerwca), a następnie *Ukraina i Polska. Blisko siebie* (od lipca). W mck odbywały się spotkania integracyjne dla dzieci w wieku 6–12 lat *Słówka i pędzle. Uczymy się od siebie*, połączone z zajęciami plastycznymi. Dla młodszych odbiorców kultury zorganizowano warsztaty z elementami arteterapii i treningu antystresowego pod hasłem *Chwila przyjemności*. Odbyły się także spacerzy dla osób ukraińskojęzycznych, których oferta obejmowała cztery trasy tematyczne: *Ukraińskie ślady w Krakowie*, *Szlakiem krakowskich legend*, *Galicyjski pierścień Krakowa* oraz *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza*. mck zrealizowało dodatkowo spotkania z Anastasią Podorożnią, jedną z edukatorek współpracujących z instytucją, podczas których uczestnicy mogli znaleźć odpowiedzi na pytania związane z życiem w stolicy Małopolski. W sumie w spotkaniach, warsztatach i spacerach wzięły udział 1043 osoby.

mck udostępniło także osobom z Ukrainy swoją ofertę wystawienniczą. Zostało zorganizowanych 14 oprowadzań w ich języku po aktualnych ekspozycjach. Dwie spośród przygotowanych wystaw były szczególnie związane z tematem Ukrainy: *Ukraina. Wzajemne spojrzenia* (2021–2022) oraz *W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz* (2022).

Z myślą o ukraińskich intelektualistach i naukowcach w marcu – w porozumieniu z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego – mck po raz pierwszy zorganizowało program stypendialny Thesaurus Poloniae dla Ukrainy. Celem tej inicjatywy jest zapewnienie pracownikom sektora nauki i kultury z Ukrainy warunków do kontynuowania pracy. mck zaoferowało pomoc między innymi osobom, które w ubiegłych latach były stypendystami Thesaurus Poloniae. Program stypendialny będzie kontynuowany w kolejnych latach.

Kultura i dziedzictwo Ukrainy stały się w 2022 roku ważnym tematem programu towarzyszącego мск. Odbyły się cztery spotkania wokół zagadnień dotyczących ukraińskich historii i tożsamości, sztuki i literatury: *Babi Jar — od Holocaustu do współczesności* (4 stycznia), *Czytanie NA GŁOS — od Andruchowycza do Zabużko* (13 maja, w ramach Nocy Muzeów), *Hryhorij Czubaj. Niech odejdą z niczym. Ukraińska poezja wolności* (8 października, w ramach Krakowskich Nocy Poezji), *Ukraina i wojna. Obrazy doświadczenia* (20 października). 21 listopada gością Centrum była Oksana Zabużko, ukraińska pisarka, poetka i eseistka, w związku z przyznaniem jej Nagrody Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Vincenza za wybitne osiągnięcia w popularyzacji kultury Europy Środkowo-Wschodniej.

BRAZOWY MEDAL „CRACOVIAE MERENTI” DLA PROF. JACKA PURCHLI

Laudacja wygłoszona przez Prezydenta Miasta Krakowa
prof. dr. hab. Jacka Majchrowskiego

Profesor Jacek Purchla od wielu dziesięcioleci należy do grona najwybitniejszych ambasadorów Krakowa. Jego imponujący dorobek naukowy, pionierskie badania i znakomite publikacje dotyczące między innymi rozwoju miast, historii sztuki oraz dziedzictwa kulturowego są powszechnie znane, cytowane i dyskutowane nie tylko w Polsce. Chociaż w trakcie swej owocnej kariery obejmował liczne stanowiska i zdobywał rozmaite – i zawsze zaszczytne – tytuły, dla porządku wspomnę zaledwie o kilku ważniejszych aktywnościach Pana Profesora. Jest założycielem Międzynarodowego Centrum Kultury i był jego dyrektorem w latach 1991–2017 – nadal zresztą piastuje tam funkcję kierownika Instytutu Dziedzictwa Europejskiego. Od 2015 do 2020 roku był przewodniczącym Polskiego Komitetu ds. UNESCO. W tym czasie, między 2016 a 2017 rokiem, pełnił także funkcję przewodniczącego Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO. Od 1976 roku jest pracownikiem Akademii Ekonomicznej (obecnie Uniwersytetu) w Krakowie, a w latach 1991–2018 także Uniwersytetu Jagiellońskiego. Poza tym jest czynnym członkiem Polskiej Akademii Umiejętności i Komitetu Nauk o Sztuce PAN, a od 1989 roku redaguje „Rocznik Krakowski”. Pan Profesor pośród tych wszystkich aktywności znalazł jeszcze czas na spróbowanie swych sił w strukturach odrodzonego samorządu, zostając w 1990 roku wiceprezydentem Krakowa.

Działalność Pana Profesora ma charakter na wskroś interdyscyplinarny, można jednak odnaleźć pośród wszystkich jego dzieł wspólny mianownik: miasto. Profesor niezależnie od roli – jako naukowiec, dyrektor instytucji kultury, działacz czy aktywista – nieustannie zgłębia mechaniki rozwoju miast. Ten temat budzi jego zainteresowanie badawcze nie tylko przez pryzmat urbanistyki, ale też historii społecznej XIX i XX wieku oraz zagadnień ochrony dziedzictwa. Jako humanista z krwi i kości traktuje on miasto jako złożony, żyjący organizm, będący wypadkową procesów ekonomicznych, społecznych, politycznych, architektonicznych i kulturowych. Już blisko trzydzieści lat temu zainicjował wieloaspektowe badania nad teorią zarządzania miastem historycznym. Od samego początku jego kariery to właśnie Kraków ze swoją unikalną tkanką służy mu za najważniejsze pole badawcze i laboratorium. Mało kto w takiej skali jak prof. Purchla jest w stanie spojrzeć na podwawelskie ulice i dostrzec ich pełny potencjał. Niebawem będziemy mogli się o tym przekonać po raz kolejny, gdy zakończone zostaną prace nad *Encyklopedią Krakowa*, którym Pan Profesor przewodniczy.

Założone przy jego udziale i kierowane przez niego przez blisko trzy dekady Międzynarodowe Centrum Kultury to liczący się w świecie ośrodek badawczy, który z powodzeniem skupia europejskie elity, ludzi nauki i kultury. To instytucja na miarę metropolitalnych aspiracji Krakowa: nowoczesna, otwarta

i gościnna, ciesząca się sympatią mieszkańców i uznaniem odwiedzających miasto gości. Pod przewodnictwem prof. Purchli stanowiła ona swoistą kulturalną ambasadę całego obszaru Europy Środkowej. To miejsce dialogu i współpracy, ośrodek debaty o najważniejszych dla naszej części świata wartościach.

To w dużej mierze dzięki Panu Profesorowi Kraków jest dziś liczącym się ośrodkiem kształtowania nowych standardów – wytyczania nowych horyzontów w podejściu do dziedzictwa kulturowego. To właśnie Jacek Purchla jest jednym z tych, którym winni jesteśmy podziękowania za uczynienie Krakowa ważnym punktem na naukowej i kulturalnej mapie Europy.

Profesor Purchla jest (z oczywistych względów) właścicielem imponującej kolekcji prestiżowych odznaczeń z Polski i świata. To między innymi Krzyż Kawalerski, Krzyż Oficerski i Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski; krzyże i ordery zasługi dla Austrii, Węgier, Belgii, Niemiec, Norwegii. Jednak wręczany dzisiaj medal „Cracoviae Merenti”, podkreślający jego szczególne dokonania dla naszego miasta, wspaniale tę kolekcję dopełnia.

Z całego serca gratuluję Panu Profesorowi imponującego dorobku i dziękuję za niepodważalny wkład w rozwój Krakowa oraz za nieocenioną współpracę z samorządem. Dzisiejsza uroczystość udowadnia, że wszyscy mamy świadomość tego, że obecna tożsamość naszego Miasta stworzona została przy ogromnym udziale Pana Profesora.

Napisali o nas —

Wystawa *Ukraina. Wzajemne spojrzenia* [...] daje rzadką możliwość poznania mitów oraz wyobrażeń kształtujących dziś tożsamość tego kraju.

Portal Onet.pl, 31 stycznia

Jak napisać historię morza? Czy rekonstrukcja dziejów morza – niebędąca jedynie prostym połączeniem historii krajów położonych nad jego brzegami – jest w ogóle możliwa? Egidio Ivetic dowodzi, że tak. Kolejny tom wspaniałej Biblioteki Europy Środka pod redakcją prof. Jacka Purchli to pierwsza nowoczesna monografia Adriatyku.

„Polityka”, 27 kwietnia

Niewiele osób uświadamia sobie, jak sporą architektoniczną spuściznę pozostawiła w Krakowie okupacja. W większości (poza gettem i obozem w Płaszowie) jest to dziedzictwo zaakceptowane, utrwalone, ale też – przemilczane. Pamięć o nim, a także o niezrealizowanych planach rozbudowy i przeobrażeń „alte deutsche Stadt Krakau”, przywraca *Niechciana stołeczność* – udana i potrzebna wystawa w krakowskim Międzynarodowym Centrum Kultury.

„Architektura&Biznes”, maj

Dziś nieco zapomniany, kiedyś na jego zdjęciach, książkach i filmach wychowywały się całe pokolenia. Postać polskiego fotografa, przyrodnika i podróżnika przybliży wystawa *Domowroty. Włodzimierz Puchalski* w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie.

Portal National Geographic.pl, 6 października

Spośród 86 tytułów zgłoszonych do nagrody Pióro Fredry jury wybrało trójjęzyczną publikację *Włodzimierz Puchalski. Domowroty. Poviernienia. Homing* Międzynarodowego Centrum Kultury pod redakcją Pauliny Orłowskiej-Bańdo, z projektem graficznym Kuby Sowińskiego. W uzasadnieniu komisja wskazała na „ umiejętne wykorzystanie klasyki projektowej w albumie fotograficznym, znakomicie przygotowane fotografie archiwalne oraz użycie kolorów ze zrozumieniem i wrażliwością”.

Polska Agencja Prasowa, 1 grudnia

O tym, jak barwna potrafi być zima, niech zaświadczy wystawa Małgorzaty Mirgi-Tas w Międzynarodowym Centrum Kultury. Ta niezwykła artystka, która zyskała już międzynarodową renomę za sprawą prestiżowej obecności w Wenecji i w Kassel, poszukuje inspiracji w kulturze Romów, z której się wywodzi, i snuje przy tym własną opowieść – o sztuce współczesnej, o domu rodzinnym, o kobietach...

„Polityka”, 2 grudnia

Po sukcesie wystawy dzieł Małgorzaty Mirgi-Tas podczas tegorocznego Biennale Sztuki w Wenecji czas na wystawę jej niezwykłych tkanin w Międzynarodowym Centrum Kultury w Krakowie. To prace inne niż te, które były pokazywane we Włoszech, ale równie piękne i spektakularne. Jak współczesne królewskie arrasy.

„Gazeta Wyborcza”, 2 grudnia

 Międzynarodowe
CENTRUM
KULTURY
INTERNATIONAL
CULTURAL
CENTRE

wystawa •
 exhibition

BIEGUNY NIEDOSTĘPNOŚCI

DOBIESŁAW GAŁA

OD 25 / 02 / 2022
DO 27 / 03 / 2022

Międzynarodowe
Centrum Kultury
International Cultural
Centre

POLES OF INACCESSIBILITY

Organizator / Organizer:

Partner / Partner:
 Akademia Sztuk Pięknych
im. Jana Matejki w Krakowie
2022

Wytwórca / The exhibition is financed by:
 Międzynarodowe
Centrum Kultury
International Cultural
Centre

Sponsor / Sponsor:
 TVP3
KRAKÓW

Sponsor / Sponsor:
 Radio
Kraków

Sponsor / Sponsor:
 Radio
Centrum
Kultury

Sponsor / Sponsor:
 Kraków Culture

Sponsor / Sponsor:
 HERITO
www.herito.pl

niechciana stołeczność

Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie
okupacji niemieckiej 1939–1945

Unwanted Capital: Architecture and Urban Planning in Kraków
during the German Occupation of 1939–1945

wystawa / exhibition 5.03–5.06.2022

Galeria Międzynarodowego Centrum Kultury / International Cultural Centre Gallery • Rynek Główny 20, Kraków
www.mck.krakow.pl

Międzynarodowe
Centrum Kultury
Główny Rynek
Kraków

ARCHIWUM
KRAJOWE

ARCHIWUM
FAMILIWNE

Kraków

22.07—6.11.2022

Domowroty

Włodzimierz Puchalski › wystawa
 Galeria Międzynarodowego Centrum
 Kultury, Rynek Główny 25, Kraków
Homing. Włodzimierz Puchalski ›
 exhibition, International Cultural
 Centre Gallery, Main Square 25
 Kraków // www.mck.krakow.pl

22.07—6.11.2022

Повернення

Влодзімеж Пухальскі › виставка
 Галерея Міжнародного Центру
 Культури, Головний Ринок 25, Краків
Homing. Włodzimierz Puchalski ›
 exhibition, International Cultural
 Centre Gallery, Main Square 25
 Kraków // www.mck.krakow.pl

Kino na dachu Naturalnie

czwartki • 21.00

Chcesz zobaczyć wystawę
Domowroty. Włodzimierz Puchalski
 Wstęp wolny. Obowiązuje wejściówka

Democritus / Rozmowa / Wiedź / Władimir Pacholuk

Democritus / Rozmowa / Wiedź / Władimir Pacholuk

**SZTUKA W
MUNDURZE**

Krakowski Oddział
Grobów Wojennych
1915–1918

7.10–4.12.2022

Wystawa
Wstęp wolny
Exhibition
Admission free

Sredniowieczne
piwnice
The medieval cellars
Rynek Główny 25
Kraków

**ART IN
UNIFORM**

The War Graves
Department in Kraków
1915–1918

www.mck.krakow.pl

Logo of the International Centre for Medieval Culture (MCK) is located in the top left corner.

50 50 Years of the
UNESCO World Heritage
Convention

International conference
Kraków, 8–10 June 2023

Achievements and
Challenges in Europe

www50.mck.krakow.pl

W UKRAINIE

Justyna Mielnikiewicz

In Ukraine. Justyna Mielnikiewicz

Wystawa | Exhibition
2.09–6.11.2022

Międzynarodowe Centrum Kultury
Patio | Rynek Główny 25, Kraków

International Cultural Centre
Atrium | Rynek Główny 25, Kraków

www.mck.krakow.pl

MIĘDZYKRAKOWE
CENTRUM
KULTURY
INTERNATIONAL
CULTURAL
CENTRE

Logo of the International Cultural Centre, featuring a square with a circle and a diagonal line.

Logos of various sponsors and partners at the bottom of the poster.

W UKRAINIE

Justyna Mielnikiewicz

In Ukraine. Justyna Mielnikiewicz

Wystawa | Exhibition
2.09–6.11.2022

Międzynarodowe Centrum Kultury
Patio | Rynek Główny 25, Kraków

International Cultural Centre
Atrium | Rynek Główny 25, Kraków

www.mck.krakow.pl

Międzynarodowe Centrum Kultury
INTERNATIONAL CULTURAL CENTRE

Logos of various sponsors and partners at the bottom of the poster.

Wędrujące obrazy

Travelling Images

Małgorzata Mirga-Tas

**2.12.2022–
5.03.2023**

Wystawa | Exhibition
Centrum Międzynarodowe
Centrum Kultury
International Cultural
Centre Gallery
Rynek Główny 25, Kraków
www.mck.krakow.pl

Logos of various sponsors and partners at the bottom of the poster.

Wędrujące obrazy

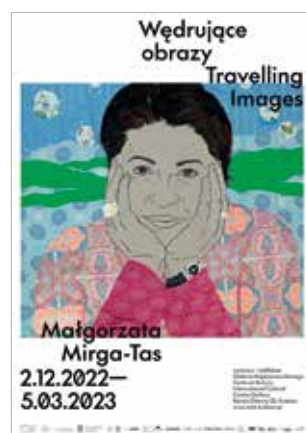
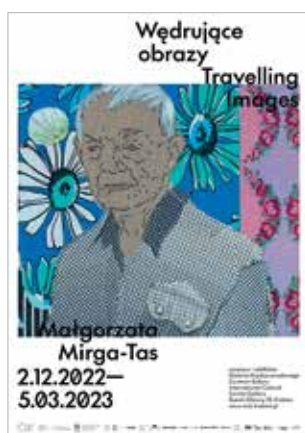
Travelling Images

**Małgorzata
Mirga-Tas**

**ostatnie dni wystawy
final days of the exhibition
21.02—05.03.2023**

Galeria Międzynarodowego
Centrum Kultury
International Cultural
Centre Gallery
Rynek Główny 25, Kraków
www.mck.krakow.pl

NIECHCIANA STOŁECZNOŚĆ KRAKOWA 1939-1945

PROF. ANDRZEJ CHWAŁBA, ROBERT KOSTRO,
PROF. JACEK PURCHLA, ŁUKASZ GALUSEK

DEBATA TOWARZYSZY WYSTAWIE
„NIECHCIANA STOŁECZNOŚĆ. ARCHITECTURA I URBANISTYKA KRAKOWA W CZASIE OKUPACJI NIEMIECKIEJ 1939-1945”

10 MARCA 2022 (czwartek)

18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

DEBATA TOWARZYSZY WYSTAWIE

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

WWW.MCK.KRAKOW.PL

**HITLEROWSKIE
PLANY** KRAKOWA

WYKŁAD
PROF. JACEK PURCHLA

WYSTAWA TOWARZYSZY WYSTAWIE „NIECHCIANA STOŁECZNOŚĆ. ARCHITECTURA I URBANISTYKA KRAKOWA W CZASIE OKUPACJI NIEMIECKIEJ 1939-1945”

18 marca 2022 / czwartek

18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

DEBATA TOWARZYSZY WYSTAWIE

WWW.MCK.KRAKOW.PL

**NIEMIECKA
PRAGA?**

WYKŁAD
PIOTRA M. MAJEWSKIEGO

WYSTAWA TOWARZYSZY WYSTAWIE „NIECHCIANA STOŁECZNOŚĆ. ARCHITECTURA I URBANISTYKA KRAKOWA W CZASIE OKUPACJI NIEMIECKIEJ 1939-1945”

7 kwietnia 2022 / piątek

18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

DEBATA TOWARZYSZY WYSTAWIE

WWW.MCK.KRAKOW.PL

ЧИТАЄМО ВГОЛОС

Від
Андруховича
до Забужко

Запрошуємо до МЦК
на спільне читання і розмови
про українську літературу.
Якщо маєш свої улюблені книжки,
візьми їх із собою.
Зустріч вестиме Катажина Котинська,
за спеціальної участі Вікторії Амеліної
(21:30 год.)

13 травня 2022
20:00–0:00 год.

вхід вільний

Міжнародний центр культури
Головний Ринок, 25
синхронний переклад українською мовою

Подія організована
у рамках Ночі музеїв у Кракові

INTERNATIONAL
CULTURAL
CENTRE

www.mck.krakow.pl/noc-muzeow

KL PLASZOW
ODZYSKIWANIE
PAMIĘCI

DEBATA Z UDZIAŁEM
MONIKI BODNAREK
DR. EDDYTY GAWRON
DR. MICHAŁA NIEZABITOWSKIEGO
MAGDALENY RIGAMONTI

WYKŁADY I ROZMOWY W RAMACH NOCY MUZEJÓW W CRAKOWIE (WYKŁADY WODZĄCĄ) 2022

20 kwietnia 2022 / czwartek
18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

WARSZAWA
RYSUJE
SKOPJE

SPOTKANIE Z KINGĄ NETTMANN-MULTANOWSKĄ
PROWADZI AGATA WAŚOWSKA-PAWLIK

17 MAJA 2022 / piątek
18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

WAWEL W CIENIU SWASTYKI

DEBATA Z UDZIAŁEM
PROF. JACKA PURCHLI
PROF. ANDRZEJA BETLEJA
DR. MICHAŁA WIŚNIEWSKIEGO
PROWADZI DR MONIKA RYDIGER

DEBATA TOWARZYSZY WYSTAWIE: MIECHCIANA STOLECZNOŚĆ. ARCHITECTURA I URBANISTYKA KRAKOWA
W CZASIE OKUPACJI NIEMIECKIEJ 1939-1945

24 maja 2022 / *wtorek*

18.30

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

transmisja online

debata tłumaczona na Polski Język Migowy

Międzynarodowe Centrum Kultury

WWW.MCK.KRAKOW.PL

CAFE ADRIA

O MORZU I EUROPIE ŚRODKOWEJ

ROBERT MAKŁOWICZ
ŁUKASZ GALUSEK
PROWADZI BARTOSZ WILCZYŃSKI

SPOTKANIE WOKÓŁ KSIĄŻKI: „ADRIATYK. MORZE I JEGO CYWILIZACJA”

31 maja 2022 / *czwartek*

19.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

transmisja online

debata tłumaczona na Polski Język Migowy

Międzynarodowe Centrum Kultury

WWW.MCK.KRAKOW.PL

DUSZA GRUZJI

LECH KROBICZ
MAGDALENA BOJAROWSKA
KRYSTYNA GALUSEK

27 czerwca 2022 / *wtorek*

18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

transmisja online

debata tłumaczona na Polski Język Migowy

Międzynarodowe Centrum Kultury

WWW.MCK.KRAKOW.PL

ANTROPOCEN I KRES BIORÓŻNORODNOŚCI

MALGORZATA LEBGA
ANDRZEJ MARTEC
ADAM BOBICKI
PAULINA MAROCHLER

SPOTKANIE WOKÓŁ WYSTAWY: DIVERSITY. WŁASCIWY POKALISZ

9 września 2022 / *czwartek*

18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

transmisja online

debata tłumaczona na Polski Język Migowy

Międzynarodowe Centrum Kultury

WWW.MCK.KRAKOW.PL

ADRIATYK -MORZE OPOWIADANE

PROF. MACIEJ CZERWIŃSKI
ŁUKASZ GALUSEK
PROF. JOANNA UGNIĘWSKA
PROWADZI BARTOSZ PANEK

SPOTKANIE WOKÓŁ KSIĄŻKI: EGIDIO IVETICA „ADRIATYK. MORZE I JEGO CYWILIZACJA”

21 czerwca 2022 / *wtorek*

18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

transmisja online

debata tłumaczona na Polski Język Migowy

Międzynarodowe Centrum Kultury

WWW.MCK.KRAKOW.PL

CO Z FENIKSEM?
DYLEMATY
KONSERWATORSKIE
I DZIEDZICTWO KŁOPOTLIWE
DEBATA

GOŚCI:
DR ANETA BROWNA, CECYLIEŻ PIATEK, ANNA SYSKA,
Paweł, ANDRZEJ LICZAKAŁ, DR MICHAŁ WISNIEWSKI

PROWADZI:
MAGDALINA KAPKA, MICHAŁ ULCZEWSKI

2 czerwca 2022 /
18.30

Miejsce: Rynek Główny 25

WSTĘP WOLNY

Organizacja: Międzynarodowe Centrum Kultury

Patrocy:

**ODMIENIŃCY
I MASKI**

INTERPRETACJE
KULTUROWYCH WYBORÓW
MIESZKAŃCÓW EUROPY
ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ
W CZASACH
POLITYK HISTORYCZNYCH
I INTERNETU

HIERONIM GRAŁA
MACIEJ JANOWSKI
KATARZYNA KOTYŃSKA
MINDAUGAS KVIETKAUSKAS
ŁUKASZ GALUSEK
BEATA NYKIEL

SPOTKANIE DOBYWA SIĘ W RAMACH IV KONGRESU ZAGRANICZNYCH BADACZY DZIEJÓW POLSKI

19 października 2022 /
18.00

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25

WSTĘP WOLNY

 Międzynarodowe
Centrum Kultury

Patrocy:

**CMENTARNE
DZIEDZICTWO
AUSTRO-WĘGIER**

GOŚCI:
NUNJA FLORENCJA KARBONIKIWA
DR BEATA WYDŁ
DR ZARZYSKA PIATKOWA

PROWADZI:
MAGDALINA KAPKA, MICHAŁ ULCZEWSKI

3 listopada 2022 /
18.00

Miejsce: Rynek Główny 25

WSTĘP WOLNY

Organizacja: Międzynarodowe Centrum Kultury

Patrocy:

**PRZESZŁOŚĆ
I PRZYSZŁOŚĆ
MIAST**

GOŚCI:
ARTUR CELIŃSKI
PROF. IRMA KOZINA
FILIP SPRINGER
PIOTR BUJAS

PROWADZI:
MAGDALINA KAPKA, MICHAŁ ULCZEWSKI

5 grudnia 2022 /
18.00

Miejsce: Rynek Główny 25

WSTĘP WOLNY

Organizacja: Międzynarodowe Centrum Kultury

Patrocy:

**UKRAINA
I WOJNA
OBRAZY
DOŚWIADCZENIA**

GOŚCI:
ANITA KALCZAK
JUSTYNA MIELNAROWICZ
DANIEL PIKULSKI
SARAJKA WILCZEK

PROWADZI:
MAGDALINA KAPKA, MICHAŁ ULCZEWSKI

21 października 2022 /
18.00

Miejsce: Rynek Główny 25

WSTĘP WOLNY

Organizacja: Międzynarodowe Centrum Kultury

Patrocy:

SPOTKANIE Z
**OKSANA
ZABUŹKO**

PROWADZI:
KATARZYNA KOTYŃSKA
I WOPASZ SŁABIK

7 listopada 2022 /
18.00

Miejsce: Rynek Główny 25

WSTĘP WOLNY

Organizacja: Międzynarodowe Centrum Kultury

Patrocy:

**KULTURA
ROMÓW
W EUROPIE
ŚRODKOWEJ**

GOŚCI:
ADAM BARTOSZ
JOYTA JASKOWIAK
BARTOSZ SAOULSKI

PROWADZI:
MAGDALINA KAPKA, MICHAŁ ULCZEWSKI

8 grudnia 2022 /
18.00

Miejsce: Rynek Główny 25

WSTĘP WOLNY

Organizacja: Międzynarodowe Centrum Kultury

Patrocy:

**LATA
DZIEWIĘCZDZIESIĄTE
ARCHITEKTURA
POCZĄTKÓW
TRANSFORMACJI**

GOŚCI:
EWA P. PORĘBSKA
ANNA SYSKA
MICHAŁ WISNIEWSKI

PROWADZI:
MAGDALINA KAPKA, MICHAŁ ULCZEWSKI

27 października 2022 /
18.00

Miejsce: Rynek Główny 25

WSTĘP WOLNY

Organizacja: Międzynarodowe Centrum Kultury

Patrocy:

NA TROPIE DZIEDZICTWA

SPACERY EDUKACYJNE DLA GRUP ZORGANIZOWANYCH

Międzynarodowe
CENTRUM
KULTURY

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

ZAREZERWUJ TERMIN:
WARSZTATY@MCK.KRAKOW.PL

Więcej informacji: **12 42 42 860**

NA TROPIE DZIEDZICTWA

SPACERY EDUKACYJNE DLA GRUP ZORGANIZOWANYCH

ZAREZERWUJ TERMIN:
WARSZTATY@MCK.KRAKOW.PL

Międzynarodowe
CENTRUM
KULTURY

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Więcej informacji:
12 42 42 860

KALENDARIUM

STYCZEŃ

- 4/01** *Babi Jar – od Holocaustu do współczesności* – spotkanie z Adamem Balcerem, dr Edytą Gawron i dr Anną Wylegałą w ramach programu towarzyszącego wystawie *Ukraina. Wzajemne spojrzenia*; prowadzenie: dr Paulina Małochleb

Od lewej: dr Paulina Małochleb, dr Edyta Gawron, Adam Balcer i dr Anna Wylegała

Przy mikrofonie dr Anna Wylegała

- 9/01** *Dostępna niedziela w mck*, oprowadzanie z audiodeskrypcją po wystawie *Ukraina. Wzajemne spojrzenia* przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością wzroku

12/01

Posiedzenie Rady Programowej MCK

Od lewej: prof. Andrzej Chwalba, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dyr. Łukasz Galusek

Urszula Ślęzak

Dr Antoni Bartosz

Posiedzenie Rady odbywało się w formule hybrydowej

14/01

Wyobrażenia wspólnotowe – personifikacje Polonii i Ukrainy w sztuce – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie Ukraina. Wzajemne spojrzenia

- 15/01** *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer tematyczny z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy*, prowadzony przez Joannę Majewską-Grabowską

Joanna Majewska-Grabowska z uczestnikami

- 16/01** *Finisaż wystawy Ukraina. Wzajemne spojrzenia*

- 20/01** *Wokół twórczości Edmunda Goldzamt* – wykład online Aliaksandra Szuby, stypendysty programu Thesaurus Poloniae

28/01 JE dr Nargiz Gurbanowa, ambasador Republiki Azerbejdżanu w Polsce, wraz z Sadigiem Babajewem, pierwszym radcą Ambasady, z wizytą w mck i na spotkaniu z dyr. Łukaszem Galuskim

JE dr Nargiz Gurbanowa, ambasador Republiki Azerbejdżanu w Polsce

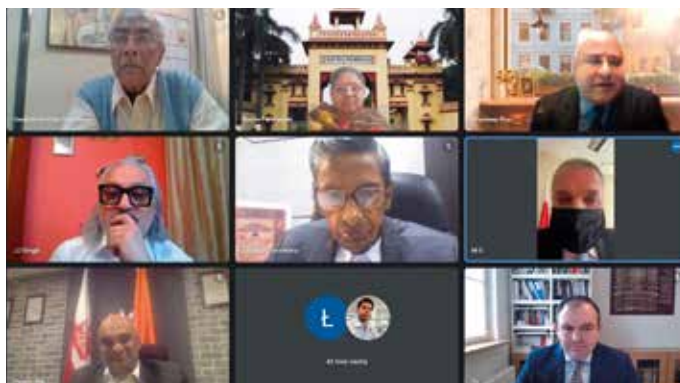

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, JE dr Nargiz Gurbanowa, Sadig Babajew

31/01 *Na przekór światu. O pierwszych podróżniczkach i nie tylko – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie mck*

LUTY

- 2/02** Udział (zdalny) dyr. Łukasza Galuska i dr. Michała Wiśniewskiego w webinarze *Polska – Indie. Dziedzictwo kulturowe miast historycznych (Cultural Significance of the Studies on the Ancient Cities in Poland and India: Emerging Perspectives)*, podczas którego przybliżyli najistotniejsze kwestie dotyczące badań miejskich i interpretacji dziedzictwa Katowic oraz Krakowa. Dyr. Ł. Galusek przedstawił referat *Katowice and Upper Silesia: The Modern Adventure*, a dr M. Wiśniewski – *Kraków Cultural Heritage*. Organizatorami wydarzenia były: Konsulat Honorowy RP w Kalkucie, Towarzystwo Azjatyckie (Asiatic Society) w Kalkucie i mck

- 3/02** Konferencja prasowa (zdalna) dla ogólnopolskich i lokalnych mediów o planach i zamierzeniach mck na 2022 rok

Dyrektorzy: Agata Wąsowska-Pawlik i Łukasz Galusek

- 9/02** Udział (zdalny) dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w posiedzeniu Stałej Konferencji Dyrektorów Muzeów Krakowskich

- 11/02** *Po sąsiedzku. O współczesnej scenie artystycznej Krakowa* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* będący zapowiedzią wystawy *Bieguny niedostępności* Dobiesława Gały

12/02 *Tajemnice kamienicy „Pod Kruki”* – spacer tematyczny z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy*, prowadzony przez dr. Michała Wiśniewskiego

24/02 Wernisaż wystawy *Bieguny niedostępności. Dobiesław Gała*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek i Dobiesław Gała

Dobiesław Gała

- 28/02** Kronikarze życia. Agencje fotograficzne Ostkreuz i Magnum – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie mck

MARZEC

- 3/03** Spotkanie (zdalne) Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej
- 4/03** Wernisaż wystawy *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Kuratorzy wystawy: prof. Jacek Purchla, dr Monika Rydiger i dr Żanna Komar

Prof. Jacek Purchla oprowadza po wystawie

8/03   Udział (zdalny) dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu #Women4Heritage in an Intergenerational Dialogue, organizowanym przez Europa Nostra

10/03   *Niechciana stołeczność* – debata z udziałem prof. Jacka Purchli i Roberta Kostry w ramach programu towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*, prowadzona przez dyr. Łukasza Galuska

Od lewej: prof. Jacek Purchla, Robert Kostro i dyr. Łukasz Galusek

11/03 *Polsko-niemieckie sąsiedztwo* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

14/03 Seminarium kulturoznawcze dla Członków Rady Programowej Open Eyes Economy Summit, prowadzone przez prof. Jacka Purchlę

Prof. Jacek Purchla z uczestnikami seminarium w Galerii mck

14–16/03 Uczestnicy i uczestniczki programu Erasmus+ *Burden or treasure* z Madrytu z wizytą w mck, podczas której wysłuchali wykładu dr. Michała Wiśniewskiego na temat Nowej Huty i wzięli udział w warsztatach *Trudne dziedzictwo Nowej Huty*

16/03 Warszawa, Instytut De Republica. Dyr. Łukasz Galusek wraz z dr. Łukaszem Mollem z Uniwersytetu Wrocławskiego prowadzili seminarium *Polska – autonomiczna forma czy imitacja Zachodu?* w ramach cyklu *Marzyciele i rzemieślnicy. Dom innowacji społecznych*, towarzyszącego programowi *Joseph Conrad Fellowship*

Od lewej: Michał Strachowski, dr Łukasz Moll i dyr. Łukasz Galusek

19/03 *Okupowany Wawel – nowa architektura i funkcja – spacer miejski prowadzony przez Roberta Adamczaka w ramach programu towarzyszącego wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

22/03 *Szlakiem krakowskich legend – spacer miejski dla uczestników i uczestniczek programu Erasmus+ Burden or treasure z Madrytu*

24/03 *Hitlerowskie plany Krakowa – wykład prof. Jacka Purchli w ramach programu towarzyszącego wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

Prof. Jacek Purchla

26/03 *Dzielnica, której nie ma* – spacer miejski prowadzony przez dr. Grzegorza Jeżowskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

27/03 *Dostępna niedziela w mck* – oprowadzanie z audiodeskrypcją po wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945* przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością wzroku

28/03 *Entartete Kunst – gdy sztuka staje się polityką* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie MCK*

29/03 *Wojna w kuchni* – spotkanie z Olgą Stawińską i dr. Michałem Wiśniewskim, promujące 45. numer kwartalnika „Herito”; prowadzenie: Bartosz Wilczyński

Od lewej: Bartosz Wilczyński, Olga Stawińska i dr Michał Wiśniewski

Katowice. Wystąpienie Angeliki Madury, koordynatorki programu edukacyjnego MCK, *Edukacja w instytucji kultury jako część procesu integracji* podczas konferencji *Nowoczesna edukacja kulturowa. Ukraina: język, kultura, integracja*, zorganizowanej przez Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli wom w Katowicach

KWIECIEŃ

4/04 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim przez Joannę Majewską-Grabowską

Joanna Majewska-Grabowska z uczestnikami

6/04 *Zapytaj Nastii. Krakowski know-how – spotkanie z Anastasią Podorożnią z cyklu Jak się masz?, prowadzone w języku ukraińskim*

7/04 *Niemiecka Praga? – wykład prof. Piotra M. Majewskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

Prof. Piotr M. Majewski

8/04 *Odzyskane. Polskie straty wojenne i rewindykacja – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

9/04 *Dawne getto krakowskie – historia, miejsca, ludzie – spacer miejski prowadzony przez dr Ewę Węgrzyn w ramach programu towarzyszącego wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

Ukraińskie ślady w Krakowie – spacer miejski z cyklu Jak się masz?, prowadzony w języku ukraińskim

20/04 *KŁ Plaszow. Odzyskiwanie pamięci* – spotkanie z udziałem Moniki Bednarek, dr Edyty Gawron i dr. Michała Niezabitowskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*; prowadzenie: Magdalena Rigamonti

Od lewej: Magdalena Rigamonti, dr Edyta Gawron, dr Michał Niezabitowski i Monika Bednarek

Magdalena Rigamonti i dr Edyta Gawron

22/04 Posiedzenie Zarządu Fundacji MCK

Prof. Jacek Purchla, kurator wystawy *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*, oprowadza członków Fundacji po ekspozycji

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik z gośćmi w Galerii mck

23/04 *Zmiany architektoniczne w obrębie śródmieścia Krakowa w czasie okupacji niemieckiej – spacer miejski prowadzony przez dr Żannę Komar w ramach programu towarzyszącego wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

24/04 *Dostępna niedziela w mck – spacer inkluzywny po Rynku Głównym oraz oprowadzanie z audiodeskrypcją po wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945 przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością wzroku*

25/04 *Kraj do zbudowania. Żydowscy architekci w Polsce lat 1918–1939* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie MCK*

Ukraińskie ślady w Krakowie – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

MAJ

2/05 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

4/05 *Zapytaj Nastii. Krakowski know-how* – spotkanie Anastasiją Podorożnią z cyklu *Jak się masz?*, prowadzone w języku ukraińskim

8–10/05 Posiedzenie Rady Europa Nostra z udziałem prof. Hermanna Parzingera, prezydenta wykonawczego Europa Nostra, oraz Sneški Quaedvlieg-Mihailović, sekretarz generalnej, poświęcone najważniejszym projektom realizowanym przez EN w 2022 roku

Prof. Hermann Parzinger, prezydent wykonawczy Europa Nostra, w sali „Pod Kruki”

Przy mikrofonie Sneška Quaedvlieg-Mihailović, sekretarz generalna Europa Nostra

9/05

Niemcy, Lipsk. Instytut Polski w Lipsku. Otwarcie przygotowanej przez мск wystawy *Skarby Krakowa*

Burkhard Jung, nadburmistrz Lipska, podczas wernisażu wystawy

Ukraińskie ślady w Krakowie – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

13/05

Noc Muzeów w мск. W ramach wydarzenia odbyło się oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Niechciana stołeczność*.

Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945, wspólne czytanie i rozmowy o literaturze ukraińskiej ze specjalnym udziałem Wiktorii Ameliny [rok później, w lipcu 2023, zmarła w efekcie ran, jakie odniosła podczas ataku raketowego na Kramatorsk – przyp. red.], które poprowadziła Katarzyna Kotyńska, a także zajęcia integracyjne dla dzieci polskich i ukraińskich

Dr Monika Rydiger podczas oprowadzania kuratorskiego w Galerii mck

Dr Żanna Komar, współkuratorka ekspozycji, podczas oprowadzania po wystawie

Katarzyna Kotyńska i dr Paulina Małochleb

Po lewej Katarzyna Kotyńska i Wiktoria Amelina

W czasie Nocy Muzeów była prowadzona zbiórka pieniędzy „sos Ukraina” razem z Polską Akcją Humanitarną

Adolf Szyszko-Bohusz – architekt przełomów – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

14/05

Kolejowe dziedzictwo Trzeciej Rzeszy, czyli jak „Ostbahn” modernizował węzeł krakowski – spacer miejski prowadzony przez dr. Dominika Lulewicza w ramach programu towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

Dr Dominik Lulewicz wprowadza uczestników w historię dworca kolejowego w Płaszowie

16/05 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

17/05 *Skopje. Miasto solidarności* – spotkanie z Kingą Nettmann-Multanowską, autorką książki *Warszawa rysuje Skopje*, które prowadziła dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dyr. Łukasz Galusek i Kinga Nettmann-Multanowska

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i Kinga Nettmann-Multanowska

Zakopane. Udział prof. Jacka Purchli w seminarium *Małopolska – wyzwania rozwojowe. Wyjście poza horyzont*, które odbyło się pod honorowym patronatem Marszałka Województwa Małopolskiego Witolda Kozłowskiego

Od lewej: Sławomir Mokrzycki, Włodzisław Mazur – konsul generalny Ukrainy w Krakowie, Jan Piekło – prezes Stowarzyszenia Willa Decjusza, prof. Jacek Purchla, dr hab. Stanisław Mazur, prof. UEK – rektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

18/05

Radio Kraków. Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik odebrała nagrodę Marka Radia Kraków za wystawę *Ukraina. Wzajemne spojrzenia*, prezentowaną w MCK w 2021 i 2022 roku, oraz wzięła udział w debacie *Kultura wobec kryzysów – czy dobrze już było?*

19/05

Imitacja czy kreacja? Wzory polskich modernizacji – debata z udziałem dr Pauliny Małochleb, prof. Rafała Matyi, dr Joanny Orlik i prof. Kacpra Pobłockiego; prowadzenie: Edwin Bendyk. Współorganizatorem spotkania była Fundacja im. Stefana Batorego

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, Edwin Bendyk, dr Joanna Orlik, prof. Kacper Pobłocki, dr Paulina Małochleb i prof. Rafał Matyja

Od lewej: Edwin Bendyk, dr Joanna Orlik i prof. Kacper Pobłocki

20/05

Prof. Hanna Grzeszczuk-Brendel z wizytą w mck i na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

21/05

Przegorzały – w cieniu zamku – spacer miejski prowadzony przez dr. Michała Wiśniewskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

23/05 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

---

24/05 *Wawel w cieniu swastyki* – debata z udziałem prof. Andrzeja Betleja, prof. Jacka Purchli oraz dr. Michała Wiśniewskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*; prowadzenie: dr Monika Rydiger

Od lewej: dr Monika Rydiger, prof. Andrzej Betlej, prof. Jacek Purchla i dr Michał Wiśniewski

Prof. Jacek Purchla

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu Jak się masz?, prowadzony w języku ukraińskim

28/05

Okupowany Wawel – nowa architektura i funkcja – spacer miejski prowadzony przez Roberta Adamczaka w ramach programu towarzyszącego wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945

29/05

Dostępna niedziela w mck – spacer inkluzywny po Rynku Głównym oraz oprowadzanie z audiodeskrypcją po wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945 przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością wzroku

Spacer edukacyjny po Rynku Głównym z dr. Michałem Wiśniewskim

Dzień Dziecka i Mamy w mck

Święto Rodziny Krakowskiej w mck

Warsztaty prowadzone przez edukatorów mck w parku Jordana

30/05

Land art. Sztuka miejsca – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie mck*

Ukraińskie ślady w Krakowie – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

31/05

Café ADRIA. O morzu i Europie Środkowej – spotkanie z Robertem Makłowiczem i dyr. Łukaszem Galusem promujące książkę *Adriatyk* Egidia Ivetic; prowadzenie: Bartosz Wilczyński

Od lewej: Bartosz Wilczyński, Rober Makłowicz i dyr. Łukasz Galusek

CZERWIEC

- 1-3/06** Irlandia, Dublin. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w 10. Sympozjum *Pamięć Europy* (European Remembrance Symposium), poświęconym kwestii pojednania *Reconciliation: a Long and Winding Path*. Organizatorami wydarzenia byli: Instytut Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność, Glencree Centre for Peace and Reconciliation oraz Fáilte Ireland – Narodowy Urząd Rozwoju Turystyki Republiki Irlandii

Od lewej: prof. Valérie Rosoux (Katolicki Uniwersytet Lowański), dr Juraj Marušiak (Słowacka Akademia Nauk), dr Sinéad McCoole (Departament Turystyki, Kultury, Sztuki, Gaeltacht, Sportu i Mediów, Irlandia), dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

2/06

Co z Feniksem? Dylematy konserwatorskie i dziedzictwo kłopotliwe – debata z udziałem dr hab. Anety Borowik, Grzegorza Piątka, Anny Syski, prof. Andrzeja Szczerskiego, dyrektora Muzeum Narodowego w Krakowie, i dr. Michała Wiśniewskiego, w ramach programu towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*; prowadzenie: Michał Olszewski

Od lewej: Michał Olszewski, Anna Syska, dr Michał Wiśniewski, dr hab. Aneta Borowik i Grzegorz Piątek

Od lewej: Michał Olszewski, prof. Andrzej Szczerski, Anna Syska

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

3/06

Centrum Kongresowe ICE, Światowy Kongres Tłumaczy Literatury Polskiej. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dyr. Łukasza Galuska oraz prof. Jacka Purchli w gali wręczenia Nagrody Transatlantyk przyznanej przez Instytut Książki profesorowi Tokimacie Sekiguchiemu. Laudację na cześć laureata wygłosił prof. J. Purchla

Prof. Tokimasa Sekiguchi

Profesorowie Jacek Purchla i Tokimasa Sekiguchi

- 4/06** Azerbejdżan, Baku. Otwarcie przygotowanej przez mck plenarowej wystawy *Skarby Krakowa*, którą dzięki staraniom Ambasady RP w Baku można było zobaczyć na dziedzińcu przy Wieży Dziewiczej na Starym Mieście w Baku

Miasto – obóz – miasto. Miejsce pamięci KL Płaszów – spacer miejski prowadzony przez Kamila Karskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945

4-5/06

Finisaż wystawy *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

6/06 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

8-10/06 Międzynarodowa konferencja *50 lat Konwencji Światowego Dziedzictwa UNESCO. Osiągnięcia i wyzwania w Europie*. Obrady zainaugurowali: prof. Teresa Patrício, prezes Międzynarodowego Komitetu ICOMOS; prof. Bogusław Szmygin, prezes Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS; Agata Wąsowska-Pawlik, dyrektorka mck; Bogusław Kośmider, zastępca prezydenta Krakowa. Specjalne słowa do uczestników przekazał z Warszawy prof. Piotr Gliński, wicepremier, minister kultury i dziedzictwa narodowego. Organizatorami przedsięwzięcia były: mck, Polski Komitet Narodowy ICOMOS oraz Urząd Miasta Krakowa

Prof. Teresa Patrício, prezes Międzynarodowego Komitetu ICOMOS, i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Przemówienie wicepremiera prof. Piotra Glińskiego, ministra kultury i dziedzictwa narodowego

Prof. Bogusław Szmygin, prezes Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS

9/06 *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

10/06 *Polityka przestrzeni – architektoniczne dziedzictwo Trzeciej Rzeczy w Polsce* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w ramach programowego towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

13/06 *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza* – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

14/06 Warszawa, Belweder. Udział dyr. Łukasza Galuska w 7. posiedzeniu Kolegium ds. Polityki Międzynarodowej, poświęconym aktualnej sytuacji międzynarodowej związanej z wojną w Ukrainie oraz Szczytowi NATO w Madrycie

20/06 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Jak się masz?*, prowadzony w języku ukraińskim

21/06 *Adriatyk – morze opowiedane* – spotkanie z udziałem prof. Joanny Ugniewskiej, prof. Macieja Czerwińskiego i dyr. Łukasza Galuska; prowadzenie: Bartosz Panek

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, prof. Maciej Czerwiński, prof. Joanna Ugniewska i Bartosz Panek

Dyr. Łukasz Galusek

Prof. Joanna Ugniewska

27/06

Dusza Gruzji – spotkanie z udziałem Lecha Kończaka, autora książki *Tbilisi. O Gruzji, ludziach i dziełach*, i Magdaleny Nowakowskiej, z którymi rozmawiał dyr. Łukasz Galusek, promujące 46–47. numer kwartalnika „Herito”

Od lewej: Lech Kończak, Magdalena Nowakowska i dyr. Łukasz Galusek

Lech Kończak

Myślenie naturą. Skandynawska architektura xx i XXI wieku – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie MCK

Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza – spacer miejski z cyklu Jak się masz?, prowadzony w języku ukraińskim

28/06

Katowice. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dr. Michała Wiśniewskiego w 11. edycji Światowego Forum Miejskiego (World Urban Forum). MCK wraz z Narodowym Instytutem Dziedzictwa było organizatorem dyskusji panelowej *Dziedzictwo ma wartość dla miasta! Dlaczego dziedzictwo kulturowe jest ważne dla zrównoważonego rozwoju miast? – doświadczenia i wyzwania z perspektywy Polski*, z udziałem prof. dr hab. Moniki Bogdanowskiej (NID), dr hab. Moniki Murzyn-Kupisz, prof. UJ, dr Joanny Sanetry-Szeligi (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), prof. dr. hab. Piotra Gerbera (Politechnika Wrocławska) i Michała Krasuckiego (stołeczny konserwator zabytków); moderacja: dr Michał Wiśniewski

Od lewej: dr Michał Wiśniewski, dr Joanna Sanetra-Szeliga, Michał Krasucki, prof. Monika Murzyn-Kupisz, prof. Piotr Gerber, prof. Monika Bogdanowska

29/06 Katowice. Udział prof. Jacka Purchli w 11. edycji Światowego Forum Miejskiego (World Urban Forum)

LIPIEC

1-04/07 Warsztaty objazdowe Akademii Dziedzictwa poświęcone zarządzaniu obiektami dziedzictwa kulturowego ziemi kłodzkiej

Prof. Piotr Krasny i studenci Akademii Dziedzictwa w kościele św. Jana Ewangelisty w Paczkowie

Studenci Akademii Dziedzictwa i bp Waldemar Pytel pod kościołem Pokoju w Świdnicy

Studenci Akademii Dziedzictwa, prof. Krasny i o. Robert Jerzy Mól sj przed kolegiatą Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Kłodzku

4/07 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

5/07 Posiedzenie Rady Programowej MCK

Od lewej: dr Antoni Bartosz, prof. Jacek Purchla, prof. Andrzej Chwalba, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i dyr. Łukasz Galusek

- 6/07** Warszawa, Ambasada Republiki Litewskiej w RP. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dyr. Łukasza Galuska w uroczystości Dnia Państwowości Litwy i Rocznicy Koronacji Króla Mendoga 6 lipca 1253 roku
- 8/07** *Piktorialiści, kronikarze, konceptualiści. Polska fotografia krajobrazowa* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała do sztuki. Spotkania dla seniorów* w ramach programy edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski
- 11/07** *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim
- 11-17/07** Kraków – Spiska Kapituła. V4 Heritage Academy. Management of UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries

Uczestnicy V4 Heritage Academy na dziedzińcu zamku wawelskiego

Wykład Marka Lemiesza

W Spiskiej Kapitule

14/07 *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

18/07 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

21/07 Wernisaż wystawy *Domowroty. Włodzimierz Puchalski*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Andrij Bojarov, kurator wystawy

Od lewej: prof. Mindaugas Kvietkauskas, były minister kultury Republiki Litewskiej, Maciej Zdziarski i prof. Jacek Purchla

Od lewej: Ziyad Raouf – pełnomocnik Rządu Regionalnego Kurdistanu w Polsce i prezes Zarządu Fundacji mck, Andrzej Tombiński – członek Zarządu Fundacji mck, Maria Jaglarz – dyrektorka Muzeum Niepołomickiego, i Stanisław Kracik

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu Ukraina i Polska. Blisko siebie, prowadzony w języku ukraińskim

25/07

Od krzeseł Thoneta po lampy Tiffany'ego. Codzienny wymiar sztuki przełomu XIX i XX wieku – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie mck

Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

28/07 *Kino na dachu MCK. Naturalnie* – projekcja filmu *Świat na granicy: Nasza planeta oczami naukowców* (2021, reż. Jon Clay) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski

SIERPIEŃ

1/08 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

4/08 *Kino na dachu MCK. Naturalnie* – projekcja filmu *Królestwo* (2015, reż. Jacques Perrin, Jacques Cluzaud) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

6/08 *Fotograficzne odkrywanie lasu*, spacer przyrodniczy prowadzony przez Krzysztofa Morańdę w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski

8/08 *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

11/08 *Kino na dachu MCK. Naturalnie* – projekcja filmu *Sól ziemi* (2015, reż. Juliano Ribeiro Salgado, Wim Wenders) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

12/08 *Środowisko fotograficzne Lwowa początków XX wieku* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski

18/08 *Kino na dachu MCK. Naturalnie* – projekcja filmu *Gunda* (2020, reż. Wiktor Kossakowski) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

21-24/08 Republika Czeska. Praga. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dyr. Łukasza Galuska w 26. Kongresie Generalnym ICOM

22/08 *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

25/08 *Kino na dachu MCK. Naturalnie* – projekcja pierwszych filmów Włodzimierza Puchalskiego *Łabędzie jezioro* (1957), *Wśród gór i dolin Arktyki* (1958), *Puszcza Białowieska* (1964), *Wśród łąk i wód* (1974), *Lato na Wyspie Króla Jerzego* (1979) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty. Włodzimierz Puchalski*

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

26-30/08 Wielkopolska. Seminarium Rady Programowej MCK *Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej*

Uczestnicy seminarium w Szamotułach z reprezentantami tamtejszego Muzeum Górków – dyr. Michałem Kruszoną oraz p. Moniką Romanowską-Pietrzak

Członkowie Rady przed kościołem św. Marcelina i Mauzoleum Raczyńskich w Rogalinie

Członkowie Rady podczas pokazu akt braci czeskich w Bibliotece Kórnickiej PAN

27/08 *Zwyczaje ptasich mieszczuchów*, spacer przyrodniczy prowadzony przez Andrzeja Barcia ze stowarzyszenia Ptakofonia, w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski

29/08 *Obraz inności w XIX-wiecznej fotografii* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie MCK*

29/08–03/09 *Krakowski plener architektoniczny* – warsztaty rysunku i wykłady o architekturze dla młodzieży i dorosłych, prowadzone przez Sonię i Bartłomieja Pochopniów

Galicyski pierścień Krakowa – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

31/08–19/09 Niemcy, Berlin. Prezentacja wystawy *Zabójstwo do przyjęcia* na billboardach. Ekspozycja, której pomysłodawcą i organizatorem był Instytut Adama Mickiewicza. Wystawa powstała we współpracy z polskimi instytucjami kultury i galeriami sztuki (m.in. MCK) oraz przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

WRZESIEŃ

1/09 Wernisaż wystawy *W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz*

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, Justyna Mielnikiewicz, Waczesław Wojnarowski – konsul generalny Ukrainy w Krakowie, i Iryna Jaremczuk – wicekonsul Ukrainy w Krakowie

Justyna Mielnikiewicz

Od lewej: Iryna Jaremczuk – wicekonsul Ukrainy w Krakowie, Wiczesław Wojnarowski – konsul generalny Ukrainy w Krakowie, Robert Piaskowski – pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. kultury, i dyr. Łukasz Galusek

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i dr Monika Rydiger

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

3/09

W bukowym sercu Lasu Wolskiego – spacer przyrodniczy prowadzony przez Dawida Masło z Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza” w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski

5/09 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

6/09 Świdnica, kościół Pokoju im. Trójcy Świętej. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dyr. Łukasza Galuska i prof. Jacka Purchli w jubileuszu 370-lecia świątyni

8/09 *Antropocen i kres bioróżnorodności* – spotkanie z Małgorzatą Lebłą, Andrzejem Marcem i Adamem Robińskim w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty. Włodzimierz Puchalski*; prowadzenie: dr Paulina Małochleb

Od lewej: Adam Robiński, Małgorzata Lebda i Andrzej Marzec

Po prawej Andrzej Marzec

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

9/09 *Od dokumentu po eksperyment. Wytwórnia Filmów Oświatowych i jej twórcy* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzali do sztuki. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Domowroty. Włodzimir Puchalski*

12/09 *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

15-17/09 Republika Czeska, Ołomuniec. Udział dyr. Łukasza Galuska i Natalii Żak w konferencji *Central European Institutions. New Worlds and Old Mythologies* organizowanej przez Muzeum Sztuki. Dyr. Ł. Galusek wystąpił z wykładem *Un centre kidnappé? Old mythologies in a brand new world*

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

16-18/09 MCK na Gdańskich Targach Książki

19/09 Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik na spotkaniu z członkami posiedzenia Komitetu Sterującego Wymiaru Północnego ds. Kultury (Northern Dimension Partnership on Culture) poświęconym sytuacji w regionie po ataku Rosji na Ukrainę oraz kwestiom organizacyjno-statutowym Partnerstwa

Lāsma Krastiņa-Sidorenko, Ministerstwo Kultury Łotwy; Sverre Miøen, Ministerstwo Kultury Norwegii; Dace Resele, dyrektor Sekretariatu NDFC; Andrzej Misztal, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP; Anu-Maaja Pallok, Ministerstwo Kultury Estonii; dyr. Agata Wąsowska-Pawlik; Zuzanna Przepkowska, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP; Robert Nilsson, Ministerstwo Kultury Szwecji; Ewa Dębska, Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP; Maija Lummepero, Ministerstwo Kultury Finlandii; dyr. Urszula Ślązak, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP

Ukraińskie ślady w Krakowie – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

22/09

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

23/09

Dr Akira Ide, Associate Prof., Institute of Liberal Arts and Science, Kanazawa University, z wizytą w mck i na spotkaniu z prof. Jackiem Purchlą. W spotkaniu wzięła zdalnie udział prof. Akiko Kasuya z Kyoto City University of Arts, stypendystka programu Thesaurus Poloniae

Dr Akira Ide i prof. Jacek Purchla

Poznań. Wystąpienie dr. Michała Wiśniewskiego *Dziedzictwo – jak o tym uczyć?* podczas panelu *Dziedzictwo kulturowe jako inspiracja dla sektora kreatywnego*, zorganizowanego w czasie Poznań Design Festiwal

Dr Michał Wiśniewski

24/09 *Dlaczego warto chronić łąki? – spacer przyrodniczy prowadzony przez dr Joannę Kajzer-Bonk w ramach programu towarzyszącego wystawie Domowroty. Włodzimierz Puchalski*

25/09 *Dostępna niedziela w mck, oprowadzania z audiodeskrypcją na żywo po wystawach Domowroty. Włodzimierz Puchalski i W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością wzroku i słuchu*

25-27/09

Republika Czeska, Praga. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli w *European Cultural Heritage Summit* organizowanym przez Europa Nostra – the European Voice of Civil Society Committed to Cultural Heritage, Europa Nostra Czech Republic, we współpracy z Komisją Europejską i z czeskim Ministerstwem Kultury w ramach czeskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej. W trakcie wydarzenia dyr. Agata Wąsowska-Pawlik została wybrana nową członkinią Rady Europa Nostra.

Międzynarodowy projekt badawczy *HOME.E. Heritage Opportunities / Threats within Mega-Events in Europe*, którego MCK jest jednym z partnerów, otrzymał prestiżową Nagrodę Dziedzictwa Europejskiego / Nagrody Europa Nostra w kategorii „Badania”

26/09

Projektowanie a odpowiedzialność – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dekady ze sztuką*. *Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie MCK*

Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska*. *Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

28/09

Uczestnicy i uczestniczki programu Erasmus+ *Burden or treasure* z Madrytu z wizytą w MCK, podczas której wysłuchali wykładu dr. Michała Wiśniewskiego na temat Nowej Huty i wzięli udział w warsztatach *Trudne dziedzictwo Nowej Huty*

30/09 Udział dr. Michała Wiśniewskiego w webinarium *Bridging the Cultural Boundaries* poświęconym analizie tematów dotyczących Polski i Indii, które były w przeszłości i są obecnie przedmiotem wspólnych studiów. Organizatorami wydarzenia objętego patronatem ambasadora RP w Indiach prof. Adama Burakowskiego były MCK oraz Konsulat Honorowy RP w Kalkucie

Warsztaty dla uczestników i uczestniczek programu Erasmus+ *Burden or treasure* z Madrytu

30/09-1/10 Niemcy, Berlin. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w panelu *Miasta i sieci modernizmu w Europie Środkowej (Cities and Networks of Modernism in Central Europe)* podczas festiwalu Triennale der Moderne

PAŹDZIERNIK

1/10 *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

3/10 Warszawa, Biblioteka Narodowa. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w konferencji *Fundusze Europejskie w Kulturze. Podsumowanie i perspektywy bilansującej wdrażanie ósmej osi priorytetowej Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury* Programu Infrastruktura i Środowisko oraz w inauguracji Programu FENIKS na lata 2021–2027 w sektorze kultury. Dyr. A. Wąsowska-Pawlik wystąpiła z prezentacją *Podsumowanie wdrażania funduszy strukturalnych w kulturze w latach 2014–2020 w świetle polskich doświadczeń od momentu wejścia do UE*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

3/10 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

- 5/10** Sala Obrad Rady Miasta Krakowa. Uroczysta sesja Rady Miasta Krakowa, podczas której wręczono Brązowe Medale „Cra-coviae Merenti” prof. Jackowi Purchli oraz prof. Andrzejowi Białasowi. W wydarzeniu wziął udział dyr. Łukasz Galusek

Od lewej: prof. Jacek Majchrowski – prezydent Krakowa, prof. Jacek Purchla, Rafał Komarewicz – przewodniczący Rady Miasta Krakowa, i Artur Buszek – wiceprzewodniczący Rady Miasta Krakowa

Słowenia, Lublana. Udział dr Moniki Rydiger w sympozjum *Posvet o Vojeslavu Moletu* poświęconym twórczości prof. Woj-sława Molè, które zorganizowała Slovenska Matica we współ-pracy z Ambasadą Polską w Lublanie

- 6/10** Wernisaż wystawy *Sztuka w mundurze. Krakowski Oddział Grobów Wojennych 1915–1918*

Dyr. Łukasz Galusek

Dr Beata Nykiel, współkuratorka wystawy

Od lewej: Łukasz Kmita – wojewoda małopolski, dr Beata Nykiel i dyr. Łukasz Galusek

W środku dr Agnieszka Partridge, współkuratorka wystawy

8/10

Dyr. Łukasz Galusek zainauguował 17. edycję studiów podyplomowych Akademii Dziedzictwa. Prof. Stanisław Waltoś wygłosił pierwszy wykład *Restytucja dóbr kultury*

Dyr. Łukasz Galusek wita uczestników

Prof. Stanisław Waltoś

8/10

Krakowskie domowoty – spacer przyrodniczy prowadzony przez dr. Kaspra Jakubowskiego w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowoty. Włodzimierz Puchalski*

Noc Poezji w mck. W ramach wydarzenia odbyły się dwa spotkania: *Antonycz i Graban. Łemkowska poezja o pragnieniu wolności* z udziałem Władysława Grabana i Katarzyny Szwedy, które poprowadził Jan Burnatowski, oraz *Hryhorij Czabaj. Niech odejdą z niczym. Ukraińska poezja wolności* z Maciejem Piotrowskim, z którym rozmawiała Żanna Słoniowska. Wiersze czytał Radosław Krzyżowski. Organizatorem było Kolegium Europy Wschodniej

Od lewej: Katarzyna Szweda, dr Jan Burnatowski i Władysław Graban

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

10/10

*Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim*

11-13/10

Orońsko, Centrum Rzeźby Polskiej. Wykład dr Moniki Rydiger *Dialog projektowany. Sztuka w przestrzeni publicznej miasta i jej odbiorca* podczas Kongresu Rzeźby Polskiej *Rzeźba wszędzie?*

Druga od prawej dr Monika Rydiger

13/10

*Poszerzanie pola widzenia. Fotografia artystyczna Włodzimierza Puchalskiego – spotkanie z Wojciechem Nowickim oraz Wojciechem Plewińskim w ramach programu towarzyszącego wystawie *Domowroty. Włodzimierz Puchalski*, które poprowadziła Monika Kozień*

Od lewej: Wojciech Nowicki, Monika Kozień i Wojciech Plewiński

Od lewej: Wojciech Nowicki, Monika Kozień i Wojciech Plewiński

13-15/10

Wiedeń. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dr Magdaleny Łanuszki, redaktorki RIHA Journal, w posiedzeniu rocznym sieci RIHA, na którym dyr. A. Wąsowska-Pawlik została wybrana członkinią zarządu RIHA Journal

14/10

Polscy dokumentaliści i obraz nowej Europy – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała do sztuki*. *Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *W Ukrainie*. Justyna Mielnikiewicz

15/10

Fotografowanie (nie)widzialnych obiektów – spacer miejski prowadzony przez Wojciecha Wilczyka w ramach programu towarzyszącego wystawie *W Ukrainie*. Justyna Mielnikiewicz

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

Orońsko, Centrum Rzeźby Polskiej. Dr Monika Rydiger wystąpiła z referatem *Dialog projektowany. Sztuka w przestrzeni publicznej miasta i jej odbiorca* podczas kongresu *Rzeźba wszędzie*, który jest jednym z działań w ramach programu własnego Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku pt. *Rzeźba w przestrzeni publicznej dla Niepodległej*

18/10

Pierwsze spotkanie dyskusyjnego Klubu Książki Środkowo-europejskiej *Wojna to nie tylko męska sprawa*. Rozmowa dotyczyła powieści *Córeczka* ukraińskiej pisarki Tamary Dudy oraz ikonograficzno-tekstowego projektu *Co robi łączniczka* duetu Darek Foks-Zbigniew Libera

Dr Jan Burnatowski (w środku) z uczestnikami spotkania

19/10 Panel dyskusyjny *Odmieńcy i maski – interpretacje kulturowych wyborów mieszkańców Europy Środkowo-Wschodniej w czasach polityk historycznych i Internetu* w ramach IV Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. W dyskusji wzięli udział: prof. Hieronim Grala (Wydział Artes Liberales uw), prof. Maciej Janowski (Wydział Historyczny uw), prof. Mindaugas Kvietkauskas (Uniwersytet Wileński) i prof. Katarzyna Kotyńska (Instytut Sławistyki PAN), a moderowali ją dyr. Łukasz Galusek i dr Beata Nykiel

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, dr hab. Katarzyna Kotyńska (uj), prof. Mindaugas Kvietkauskas – były minister kultury Republiki Litewskiej (Uniwersytet Wileński), prof. dr hab. Hieronim Grala (uw), prof. dr hab. Maciej Janowski (uw) i dr Beata Nykiel (mck)

Uniwersytet Jagielloński, Auditorium Maximum. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dyr. Łukasza Galuska w uroczystym otwarciu IV Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski, odbywającego się pod hasłem *Spotkania kultur*. Prof. Jacek Purchla w trakcie sesji plenarnej Kongresu poprowadził wykład inauguracyjny prof. Timothy'ego Gartona Asha *From Post-War Europ to Post-Wall Europe – and Back* oraz moderował dyskusję z udziałem prelegenta i laureatów nagród w konkursie *Pro Historia Polonorum*, tj. laureata nagrody głównej prof. Richarda Batterwicka-Pawlikowskiego i laureatki nagrody honorowej prof. Patrice Dabrowski, byłej stypendystki programu *The-saurus Poloniae*

Od lewej: prof. Timothy Garton Ash, prof. Jacek Purchla i prof. Patrice Dabrowski

20/10

Uniwersytet Jagielloński. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w sesji *Instytucje wspierające, promujące i upowszechniające badania nad historią i dziedzictwem kulturowym Polski* w ramach iv Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski

Ukraina i wojna. Obrazy doświadczenia – spotkanie z Adamem Balcerem, Ludwiką Włodek i Pawłem Pieniążkiem w ramach programu towarzyszącego wystawie *W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz*; prowadzenie: Ludwika Włodek

Od lewej: Adam Balcer, Paweł Pieniążek i Ludwika Włodek

22/10

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

24/10

Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

27/10

Lata dziewięćdziesiąte. Architektura początków transformacji – spotkanie z udziałem Ewy P. Porębskiej, Anny Syski i dr. Michała Wiśniewskiego. Organizatorami wydarzenia były mck i miesięcznik „Architektura Murator”, pod patronatem Stowarzyszenia Architektów Polskich Oddział Kraków

Od lewej: dr Michał Wiśniewski, Anna Syska i Ewa P. Porębska

Ewa P. Porębska

27-30/10

mck na Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie. Centrum otrzymało „Dyplom stulecia” przyznawany przez Polskie Towarzystwo Wydawców Książek w uznaniu szczególnych zasług dla rozwoju i znaczenia polskiej książki

27/10-9/11

Niemcy, Berlin. Prezentacja ekspozycji *City, Architecture, Modernism. Public Buildings of the Interwar Period in Lviv* podczas *Triennale der Moderne*. Wystawa obejmowała kilkadziesiąt zdjęć z zasobów mck i Archiwum Narodowego. Z kolekcji mck pokazano fotografie autorstwa Pawła Mazura, które powstały na wystawę *Lwów, 24 czerwca 1937 roku. Miasto, architektura, modernizm* prezentowaną w mck w 2017 i 2018 roku

29/10 *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

30/10 *Dostępna niedziela w МСК*, oprowadzania z audiodeskrypcją na żywo po wystawach *Domowoty. Włodzimierz Puchalski i W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz* przeznaczone dla osób z niepełnosprawnością wzroku i słuchu

31/10 *Paryski splin. Artystyczny Paryż 2. połowy xx wieku* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie МСК*

Galicyski pierścień Krakowa – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

LISTOPAD

3/11 *Cmentarne dziedzictwo Austro-Węgier. Cudze, wspólne, nasze?* – spotkanie z udziałem Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk, dr Agnieszki Partridge oraz dr Beaty Nykiel w ramach programu towarzyszącego wystawie *Sztuka w mundurze. Krakowski Oddział Grobów Wojennych 1915–1918*, które poprowadziła dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dr Agnieszka Partridge, dr Beata Nykiel i Joanna Florkiewicz-Kamieniarczyk

Przy mikrofonie dr Beata Nykiel

4/11 *Artyści na frontach. Sztuka a doświadczenie i wojny światowej* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała sztuka. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Sztuka w mundurze. Krakowski Oddział Grobów Wojennych 1915–1918*

5/11 *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

6/11 Finisaż wystaw *Domowoty. Włodzimierz Puchalski i W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz*

7/11 *Ukraińskie ślady w Krakowie* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

9-12/11 Hiszpania, Barcelona. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w konferencji *City History Museum and Research Network*, organizowanej przez Muzeum Historii Barcelony – MUHBA

10/11 Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik oraz dr Joanna Orlik, dyrektorka Małopolskiego Instytutu Kultury, sadziły w parku Dąbie miłorząb japoński – prezent, który przed laty MCK otrzymało od MIK-U

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i dr Joanna Orlik

12/11 *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

12-13/11 mck na Targach Artystów i Dizajnerów „Nówka Sztuka” w Krakowie

14/11 *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

15/11 Daniel Lawton – zastępca szefa misji w Ambasadzie USA w Polsce, Erin Nickerson – konsul generalna Stanów Zjednoczonych Ameryki w Krakowie, oraz Elżbieta Konarska z Konsulatu USA w Krakowie z wizytą w mck i na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

Od lewej: Erin Nickerson, Daniel Lawton i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Europa Środkowa wybija się na niepodległość – spotkanie dyskusyjnego Klubu Książki Środkowoeuropejskiej. Rozmowa dotyczyła książek: Weroniki Gogoli *Ufo nad Bratysławą*, Milana Kundery *Zachód porwany albo tragedia Europy Środkowej*, Bartosza Sadulskiego *Rzeszot* oraz Larry'ego Wolffa *Idea Galicji*

Dr Jan Burnatowski z uczestnikami spotkania

19/11 *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

20/11 Dzień Otwartych Muzeów Krakowskich w mck

21/11 *Po stronie pamięci* – spotkanie z Oksaną Zabużko, laureatką Nagrody Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Vincenza, z którą rozmawiali prof. Katarzyna Kotyńska oraz dyr. Łukasz Galusek

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, Oksana Zabużko i prof. Katarzyna Kotyńska

Ukraińskie ślady w Krakowie – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

22/11 Centrum Kongresowe ICE, Open Eyes Economy Summit. mck było partnerem merytorycznym ścieżki *MARKA-KULTURA: Design Thinking w transformacji ku nieznanemu*. W jej ramach odbyła się sesja inspiracyjna *Od publiczności do ludzi. Audience Centred Experience Design jako narzędzie zmiany w publicznych instytucjach kultury*, którą otworzyła dyr. Agata Wąsowska-Pawlik. W dyskusji udział wzięli zaproszeni przez Grupę B8 goście: Martina Beria (Fitzcarraldo Foundation, Turyn), Ilídio Louro (Mapa das Ideias, Oeiras), Niels Righolt (Center for Kunst & Interkultur, Kopenhaga), Anne Torreg-

giani (The Audience Agency, Londyn) oraz dr Olga Wysocka (Warszawskie Obserwatorium Kultury). Wprowadzenie do rozmowy *How Can Design Thinking Help Cultural Institutions' Programmes Become Audience Focused?* wygłosił Niels Righolt, a moderowała ją Beata Dubiel-Stawska (Grupa B8). Dopełnieniem sesji MCK była potyczka słowna *Czy model ACED kształtuje publiczność czy organizację?*, w której starły się Martina Beria i Mette Wolf (Nørrebro Teater, Kopenhaga)

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: Anne Torreggiani, Niels Righolt, dr Olga Wysocka, Martina Beria, Ilídio Louro i Beata Dubiel-Stawska

Niels Righolt

Martina Beria i Mette Wolf

Centrum Kongresowe ICE, Open Eyes Economy Summit. Dyr. Łukasz Galusek wygłosił laudację dla Oksany Zabużko z okazji otrzymania przez nią Nagrody im. Stanisława Vincenza, przyznawanej przez Radę Miasta Krakowa za wybitne osiągnięcia w popularyzacji kultury Europy Środkowo-Wschodniej

24/11 *Problemy dziedzictwa kulturowego: zabytki historyczne, dialog międzynarodowy, współczesne zagrożenia – seminarium naukowe stypendystów i stypendysek programu Thesaurus Poloniae (dla Ukrainy) z udziałem dr. Ołeha Riszniaka, Olhy Denysiuk, dr Ołeny Kozakewycz, dr. Bohdana Tychołża oraz dr Iryny Horban*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i dyr. Łukasz Galusek

Od lewej: dr Olha Denysiuk, dr Ołeh Riszniak, dr Ołena Kozakewycz

24-27/11

Warszawa. mck na Targach Książki Historycznej

25/11

Udział dyr. Łukasza Galuska w posiedzeniu Komisji Kultury Słowian Polskiej Akademii Umiejętności

26/11

Szlakiem legend krakowskich – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

27/11 Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dyr. Łukasza Galuska w Jubileuszu 28-lecia Muzeum Manggha

28/11 Posiedzenie Rady Naukowej Biblioteki mck

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, członkowie Rady Naukowej: dyr. Biblioteki PAU i PAN dr Agnieszka Fluda-Krokos, dr Karolina Grodziska, prof. Krzysztof Zamorski, prof. Zdzisław Pietrzyk (przewodniczący) oraz dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dr Beata Nykiel i Magdalena Spyra z IDE

Nie tylko Ringstrasse. Architektoniczna mapa Wiednia przełomu XIX i XX wieku – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie mck*

Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

30/11 *Modernistyczny Lwów* – spotkanie z prof. Jakubem Lewickim, dr. Karolem Guttmejerem, z którymi rozmawiał dr Michał Wiśniewski. Wydarzenie organizowane przez Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą – POLONIKA

Od lewej: dr Michał Wiśniewski, prof. Jakub Lewicki i dr Karol Guttmejer

GRUDZIEŃ

1/12 Wernisaż wystawy *Wędrujące obrazy*. Małgorzata Mirga-Tas

Małgorzata Mirga-Tas i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

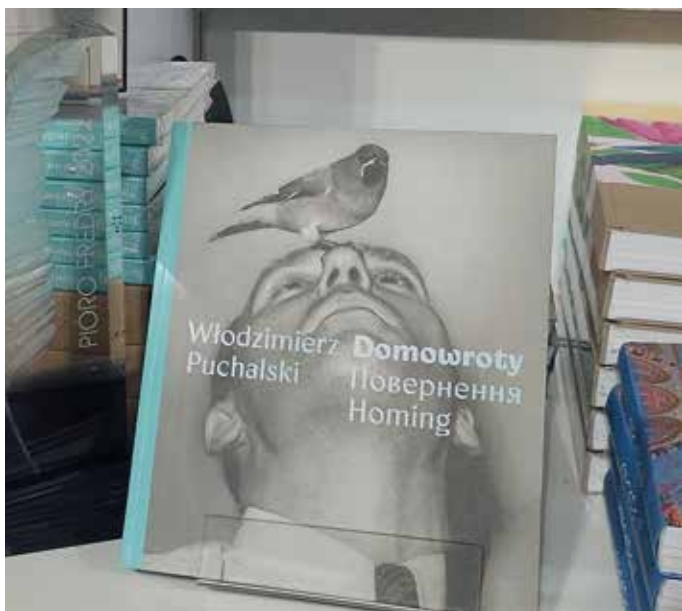

Od lewej: Magdalena Paleczna, Dorota Kosiec, Małgorzata Mirga-Tas, Natalia Żak i dr Wojciech Szymański (kuratorzy wystawy)

- 1-4/12** мск на Targach Dobrej Książki we Wrocławiu. Album poświęcony wystawie *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski otrzymał Nagrodę Edytorską Pióro Fredry, jedno z najważniejszych wyróżnień w Polsce przyznawanych wydawcom książek najatrakcyjniejszych pod względem graficznym, typograficznym i artystycznym

- 2/12** Spotkanie (zdalne) Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej
- 3/12** *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim
- 4/12** *Fabryka zabawek św. Mikołaja* – mikołajki w мск

5/12 *Przeszłość i przyszłość miast* – spotkanie z udziałem Artura Celińskiego, prof. Irmy Koziny i Filipa Springera; rozmowę poprowadził Piotr Bujas

Od lewej: Piotr Bujas, Artur Celiński, prof. Irma Kozina i Filip Springer

Artur Celiński i prof. Irma Kozina

Ukraińskie ślady w Krakowie – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

- 6/12** Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. mck podpisało porozumienie o współpracy z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Obie instytucje zadeklarowały chęć wspólnego działania w ramach Hubu Dziedzictwa Europa Nostra na rzecz promocji, upowszechniania, edukacji i badań nad dziedzictwem kulturowym Europy Środkowej i Wschodniej

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i prof. Jacek Purchla

- 8/12** *Kultura Romów w Europie Środkowej* – spotkanie z udziałem Adama Bartosza, Edyty Jaškowiak i Moniki Szewczyk promujące 48. numer kwartalnika „Herito”, które poprowadził Bartosz Sadulski

Od lewej Bartosz Sadulski, Edyta Jaškowiak, Adam Bartosz i Monika Szewczyk

- 9/12** *Sztuka jako protest* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dojrzała do sztuki. Spotkania dla seniorów* w ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Wędrujące obrazy. Małgorzata Mirga-Tas*

- 10/12** *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

12/12 *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

Warszawa, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik na spotkaniu z wicepremierem, ministrem kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotrem Glińskim, w trakcie którego została ponownie powołana na stanowisko dyrektorki mck

Wicepremier prof. Piotr Gliński wręcza Agacie Wąsowskiej-Pawlik akt powołania na kolejną kadencję dyrektorki mck

13/12 *Romskie historie w polskiej literaturze* – spotkanie dyskusyjnego Klubu Książki Środkowoeuropejskiej. Rozmowa o książce *Farby wodne* Lidii Ostałowskiej

14/12 Wołodymyr Szejko, dyrektor generalny Instytutu Ukraińskiego, i dr Joanna Orlik, dyrektorka Małopolskiego Instytutu Kultury, z wizytą w mck i na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik, dyr. Łukaszem Galuskiem i dr Żanną Komar

15/12 Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora CRICOTEKA. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w konferencji *Solidarna Kultura*, zorganizowanej przez Małopolski Instytut Kultury. Dyr. A. Wąsowska-Pawlik uczestniczyła w panelu dyskusyjnym *Nowy krajobraz kulturowy – wyzwania, szanse, ryzyko*, poświęconym otwieraniu przestrzeni kulturowej na nową rzeczywistość oraz tworzeniu warunków sprzyjających budowaniu wzajemnego zrozumienia i dobrej współpracy polskich i ukraińskich środowisk kultury, z udziałem: prof. Janusza Muchy z AGH i Uniwersytetu w Białymstoku; Nadii Moroz-Olszanskiej; prezeski Fundacji Widowisk Masowych; Dominiki Kawalerowicz, dyrektorki Wrocławskiego Instytutu Kultury; Iwana Kysłoszczuka, redaktora naczelnego portalu uainKrakow.pl. Spotkanie moderowała dr Joanna Orlik, dyrektorka Małopolskiego Instytutu Kultury w Krakowie

- 16/12** Chińska Republika Ludowa, Hongkong. Otwarcie przygotowanej przez MCK wystawy *Skarby Krakowa*, którą dzięki staraniom Konsulatu Generalnego RP w Hongkongu można było zobaczyć w Galerii PMQ

- 17/12** *Szlakiem legend krakowskich* – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

Niemcy, Berlin. Udział dr. Michała Wiśniewskiego i fotografa Pawła Mazura w spotkaniu podsumowującym architektury modernistycznej *Triennale der Moderne* – międzynarodowego festiwalu – podczas którego na wystawie *City, Architecture, Modernism – Public buildings of the interwar period in Lviv* prezentowano zdjęcia Pawła Mazura ze zbiorów MCK

- 19/12** *Pamięć sztuki* – wykład Małgorzaty Jędrzejczyk z cyklu *Dekady ze sztuką. Wykłady ze sztuką na trzydziestolecie MCK*

Ukraińskie ślady w Krakowie – spacer miejski z cyklu *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, prowadzony w języku ukraińskim

WYSTAWY

UKRAINA WZAJEMNE SPOJRZENIA

16 WRZEŚNIA 2021 – 16 STYCZNIA 2022

Po raz pierwszy Polska i Ukraina miały szansę przyjrzeć się sobie nawzajem przez pryzmat sztuki. Zanurzona w bogactwie kontekstów i wątków historycznych, zarówno w Ukrainie, jak i w Polsce, wystawa była artystyczną reprezentacją ukraińskiej tożsamości wobec polskich kontekstów kulturowych i narracji tożsamościowych. Ekspozycja próbowała odpowiedzieć na pytania, jak poprzez pryzmat sztuki postrzega się ukraińskość w Ukrainie, a także jak widziana jest z polskiej perspektywy. Jakie tematy porusza obecnie ukraińska scena artystyczna? Jak bardzo różni się od polskiej? Ideą wystawy było stworzenie wielowątkowej sytuacji gry w zestawienie spojrzeń, znaczeń, wypowiedzi artystycznych, by na kanwie tych spotkań umożliwić uchwycenie współczesnego kulturowego kontekstu wzajemnych polsko-ukraińskich relacji. Tak reprezentatywny wybór sztuki ukraińskiej pojawił się w Polsce po raz pierwszy. Oprócz dzieł pochodzących w dużej mierze z najważniejszej kolekcji Narodowego Muzeum Sztuki Ukrainy (NAMU) w Kijowie wystawa została wzbogacona dziełami innych ukraińskich zbiorów: Rezerwatu Narodowego „Ławra Kijowsko-Pieczerska”, Muzeum Teatru, Muzyki i Kina w Kijowie oraz Muzeum Narodowego „Kijowska Galeria Sztuki”, jak również z muzeów i kolekcji polskich: Muzeów Narodowych w Krakowie, Warszawie i Wrocławiu, Galerii Arsenał w Białymstoku i Biblioteki Jagiellońskiej oraz polskich i ukraińskich kolekcji prywatnych.

Na ekspozycję złożyło się osiem bloków zbudowanych wokół re/wizji mitów i wzajemnych wyobrażeń o Ukrainie. Jedne z nich były osadzone wokół ikonicznych symboli i stereotypowych wyobrażeń na temat Ukrainy, czyli „kozak”, „step” czy „ukraińska chata”. Inne dotyczyły najważniejszych współczesnych tematów, przede wszystkim rozpoczętej w 2014 roku agresji Rosji wobec Ukrainy. Obecna wojna została osadzona w kontekście historycznym, gdyż jako pogranicze między osiadłą ludnością Europy a koczownikami stepów euroazjatyckich terytorium Ukrainy pozostawało ziemią nieustannie podbijaną. Niekończące się polityczne wstrząsy, a także wciąż kielkująca i gasnąca raz za razem wiara w lepsze jutro są tematami nurtującymi współczesną sztukę ukraińską reprezentowaną na wystawie przez dzieła Władysław Rałko, Nikity Kadana czy Ołeha Tistoła. Chronologia pokazu objęła ponad trzy stulecia, a przykłady sztuki współczesnej zderzone zostały z dziełami sztuki dawnej. W poszczególnych działach zaprezentowano różne odmiany wspólnych polsko-ukraińskich kulturowych korzeni, z których zostały skonstruowane ważniejsze – ale jakże różne – mity historyczne niezbędne w kształtowaniu świadomości narodowej Ukraińców i Polaków. Celem takiego przeglądu nie była retrospektywna opowieść o mitach, lecz prezentacja najbardziej aktualnych dążeń artystycznych i społecznych dynamicznie rozwijającego się społeczeństwa ukraińskiego.

Oprócz budowania i wzmacniania porozumienia, wzajemnych sympatii Ukraińców i Polaków, harmonizacji poglądów na przeszłość wystawa była niezwykle istotna dla samego Krakowa, jako miasta historycznie związanego z dziejami narodu ukraińskiego. Kraków jest zamieszany przez wielu ukraińskich

studentów, Ukraińców przybywających do Polski z powodu migracji zarobkowej, a także przesiedleńców z terenów wschodniej Ukrainy, gdzie toczy się wojna. Osiedlający się w Polsce Ukraińcy stopniowo stają się częścią lokalnej społeczności. Ta sytuacja pobudza wzajemne zainteresowanie i gotowość obu stron do głębszego zrozumienia, ponownego przemyślenia własnych narracji, stereotypów, wizji przeszłości i teraźniejszości.

Wystawa została przygotowana we współpracy z Narodowym Muzeum Sztuki Ukrainy w Kijowie.

dr Żanna Komar

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

AUTORKI KONCEPCJI WYSTAWY I KURATORKI *Oksana Barszynowa (NAMU),
Żanna Komar (MCK)*

KONSULTACJA MERYTORYCZNA *Jarosław Hrycak, Serhij Płochij, Mykoła Riabczuk*
WSPÓŁPRACA KURATORSKA *Anna Łazar*

ARANŻACJA PLASTYCZNA *Rafał Bartkowicz*

KOORDYNACJA *Olesia Denisiuk (NAMU), Karolina Wójcik (MCK)*

PROJEKT ALBUMU I DROKÓW TOWARZYSZĄCYCH *Weird Gentlemen (Łukasz Podolak)*

BIEGUNY NIEDOSTĘPNOŚCI

DOBIESŁAW GAŁA

25 LUTEGO – 27 MARCA

Wystawa *Bieguny niedostępności* prezentowana w średniowiecznych piwnicach Międzynarodowego Centrum Kultury była wyrazem ciągłości poszukiwań w twórczości Dobiesława Gały. Zbiór niemalże 30 dzieł nie stanowił podsumowania, a był daleko idącym kontinuum rozpoczętej przez artystę drogi. Twórczość Gały opiera się na abstrakcji, łączenie struktur i technik, a wreszcie na poszukiwaniach ontologicznych wspartych na aksjomatach, dążących do wytłumaczenia odbiorcy wybranej przez twórcę części rzeczywistości.

Poprzez strukturę i za pomocą idei artysta konfrontuje ze sobą: czas, obecność i destrukcję. Niemal fenomenologicznie sięga do geofizycznych miejsc określanych jako bieguny niedostępności, świadczących o zdarzeniu, jakie miało miejsce na zewnątrz skorupy ziemskiej. Obszar ten ujmuje z perspektywy lotu ptaka. Intencjonalne odejście od horyzontu powoduje skupienie obserwatora na niewielkim wycinku przestrzennym potraktowanym niemal dwuwymiarowo – niemal, ponieważ sama struktura obrazów dodaje wymiar trzeci. Dualistyczne zestawienie ze sobą obserwowalnego z nieobserwowalnym prowadzi do pytań o byt i jego wpływ na przestrzeń. Poruszanie się przez Dobiesława Gałę pomiędzy metafizyką a dosłownością jest płynne: zmiany zachodzące w materii zostają metaforycznie przełożone na język transformacji intelektualnych, przeżyć wewnętrznych i indywidualnych punktów zwrotnych. Poprzez kategorię punktu artysta sięga do pojęć a priori traktowanych przez siebie relatywnie. Ściera ze sobą ideę z materią, tworzy platoniczny świat, w którym to odbiorca decyduje o interpretacji, jaka płynie z doświadczenia obserwacji. Istotne dla artysty jest współistnienie na linii dzieło – widz, dzięki któremu podkreślana jest świadomość i wartość. Pojęcia te poddawane są jednocześnie

subiektywizacji poprzez selektywny wybór obserwatora. Fizyczne bieguny niedostępności mogą się zatem jawić jako figura retoryczna, metafora zniszczeń, pęknięć i rozłamów zachodzących w ludzkiej psychice.

Atmosferę zmian i przekształceń podsyca użyta przez artystę paleta barwna, wciąż operująca znanymi już przeciwieństwami. Monochromatyzm konfrontuje z ostrym, momentami jaskrawym kolorem wyzierającym z wnętrza struktury. Ekspresyjne cięcia podkreślają dynamikę, dają dowód zmian, wprowadzają aurę tajemniczości i niepokoju. Poprzez abstrakcyjną formę artysta konstruuje niedopowiedzenia, nadaje wolny ton interpretacji. Za pomocą prostej symboliki kreuje nierealny świat mający odbicie w konkretnej rzeczywistości. Swoje poszukiwania opiera nie tylko na idei, ale również na formie. Eksperymentalna i indywidualna technika daje artyście spektrum możliwości, które on sukcesywnie poszerza, dodając do cykli nowe elementy. Dobiesław Gała to twórca, który nie zatrzymuje się w znanym sobie miejscu: nieustannie tropi nowe, eksploruje nieznanne, by móc doprowadzić do indywidualnej konfrontacji. Efekty

tych zderzeń przekłada na język sztuki, ale nie zawłaszcza – pozwala na jej niezakłócone starcie z odbiorcą.

Wystawa została przygotowana w partnerstwie z Akademią Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie.

Karolina Wójcik

OŚRODEK WYSTAW

KURATORKA *Barbara Woźniak*

ARANŻACJA PLASTYCZNA *Magdalena Paleczna*

KOORDYNACJA I ORGANIZACJA *Karolina Wójcik*

NIECHCIANA STOŁECZNOŚĆ ARCHITEKTURA I URBANISTYKA KRAKOWA W CZASIE OKUPACJI NIEMIECKIEJ 1939–1945

5 MARCA – 12 CZERWCA

Międzynarodowe Centrum Kultury z natury swojej misji nie unikało i nie unika tematów trudnych. Uwaga ta dotyczy również szerokiej problematyki dziedzictwa kłopotliwego. Jego szczególnym rozdziałem jest – zwłaszcza w Polsce – architektura Trzeciej Rzeszy. Stanowiła ona w czasach PRL temat przez badaczy ignorowany, a przez cenzurę zakazany. Dzisiaj nadszedł czas, w którym nie chcemy mieć białych kart w polskiej historii.

Wystawa *Niechciana stołeczność* prezentowana w Galerii mck stanowiła kolejny etap naszych wieloletnich badań nad trudnym dziedzictwem Trzeciej Rzeszy w Polsce, prowadzonych nie tylko w Krakowie, ale m.in. w archiwach i kolekcjach Berlina, Monachium, Warszawy, Wiednia i Wrocławia. Celem wystawy nie była wyłącznie inwentaryzacja i prezentacja niemieckich wizji Krakowa jako Norymbergi Wschodu, które pozostały przede wszystkim na papierze. Trzeba koniecznie pamiętać, że w czasie 1961 dni swojej wymuszonej stołeczności miasto było poddane brutalnemu terrorowi, a jego szacowne mury stały się ofiarą bezprzykładnej próby wydziedziczenia. Nieliczne budowle z tamtej epoki reprezentują dziś przede wszystkim szeroką gamę konfliktów pamięci i niepamięci. W byłej stolicy Generalnego Gubernatorstwa jest ona ciągle rozpięta pomiędzy terenem hitlerowskiego obozu koncentracyjnego KL Plaszow a kancelarią Hansa Franka na Wawelu.

Udokumentowanie projektów i realizacji architektury z czasów zbrodni winno pobudzać – w naszym przekonaniu – do wielowymiarowej refleksji nad miejscem tego niechcianego dziedzictwa Trzeciej Rzeszy w naszej pamięci zbiorowej i w dzisiejszym krajobrazie kulturowym Krakowa. Dziedzictwo, stawiąc naszą pamięć, jest bowiem naszym codziennym wyborem i współtworzy naszą zbiorową tożsamość. Dotyczy to również dziedzictwa niechcianej stołeczności pozostawionego przez Trzecią Rzeszę nad Wisłą.

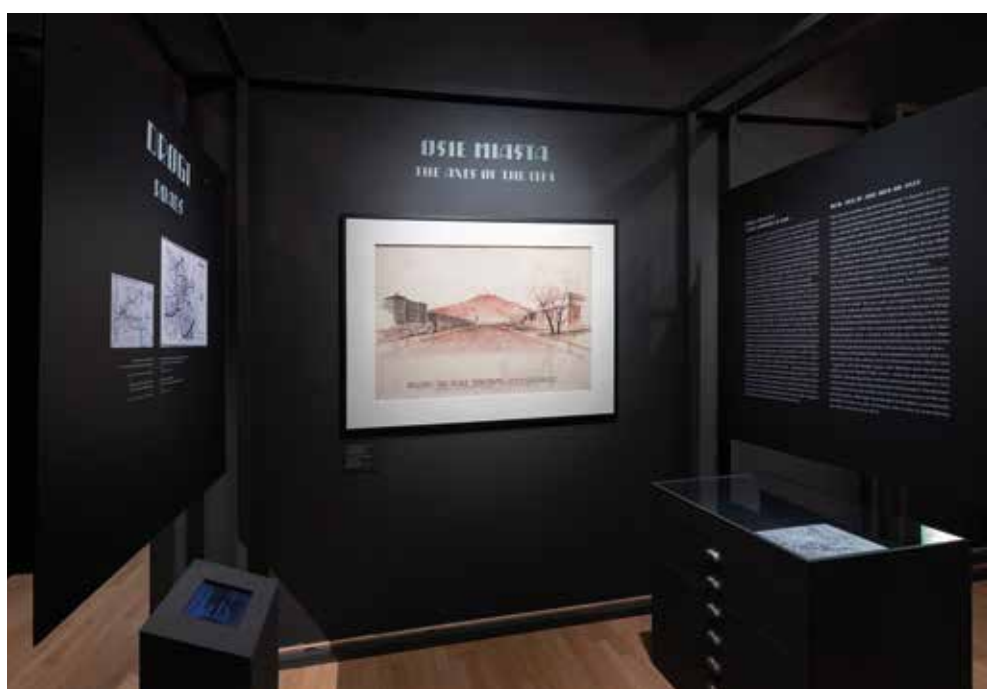
Niechciana stołeczność to tragiczny rozdział w ponad tysiącletniej historii Krakowa. Czas niemieckiej okupacji lat 1939–1945 jednoznacznie kojarzy się w Polsce z hitlerowską polityką ludobójstwa. Los Krakowa stał się częścią tego zbrodniczego planu. Równocześnie stara stolica Polski została poddana szczególnej próbie. Wyznaczona przez Hitlera na stolicę Generalnego Gubernatorstwa duchowa stolica narodu polskiego miała zostać w krótkim czasie przekształcona we wzorowe niemieckie miasto na Wschodzie – *uralte deutsche Stadt Krakau*. W wypadku Krakowa chodzić miało nie tylko o przeniesienie nad Wisłę hitlerowskiego modelu przebudowy wielkich miast w duchu Trzeciej Rzeszy. Architektura miała zostać wykorzystana jako narzędzie wzmacniająca politykę odpolszczenia Krakowa.

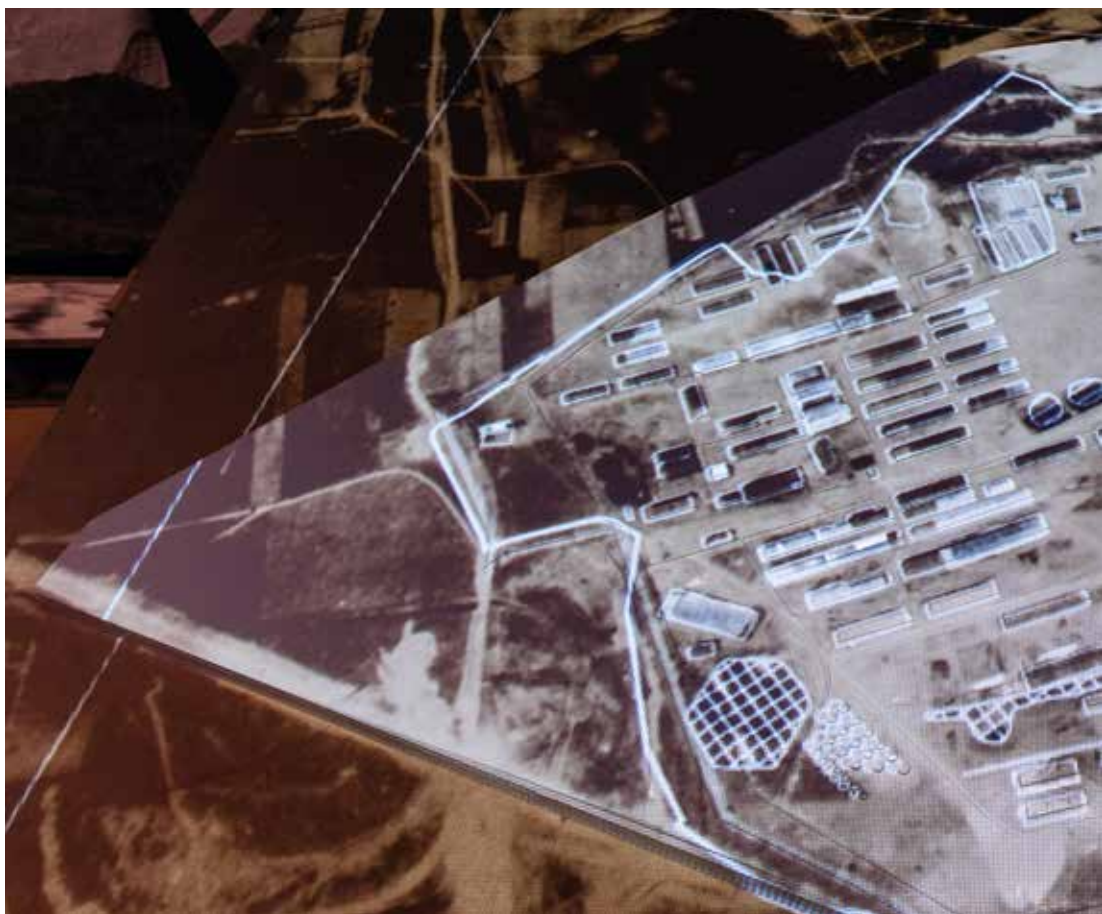

Na wystawie zaprezentowaliśmy jednak nie tylko to, co Trzecia Rzesza pozostawiła w Krakowie, ale przede wszystkim to, co Krakowowi jako stolicy Generalnego Gubernatorstwa groziło. Cena tej niechcianej stołeczności miała być bowiem najwyższa, a wybór Hitlera nie był przypadkowy. Wpisywał się w przyjętą przez niego strategię likwidacji polskości.

Iluzja i euforia wielkiej kreacji urbanistycznej, które miały się rozpocząć w Krakowie po klęsce Francji, łączyły się ze szczytem powodzenia Hitlera i z sukcesami Trzeciej Rzeszy na frontach drugiej wojny światowej. Już latem 1940 roku Kraków znalazł się na liście tzw. *Gauhauptstädte* – tych miast Rzeszy, które miały otrzymać nowy szlif urbanistyczny w wielkim stylu i pod hasłem *Eindeutschung*. Realizacja wizji i planów generalnego gubernatora była funkcją zarówno wydarzeń na frontach drugiej wojny światowej, jak i zmieniających się niemieckich koncepcji wobec Generalnego Gubernatorstwa.

Kraków jest dzisiaj wyjątkowo czytelnym przykładem miasta-ofiary ideologii, które jednak obroniło swoją tożsamość. Nie zostało Norymbergą Wschodu, nie podzieliło też losu samej Norymbergi. W ciągu zaledwie kilku lat Kraków został znamienne doświadczony. Matecznik Polski, polska Akropolis i kolebka polskiej Niepodległości roku 1918, poddawany był w latach 1939–1945 próbie równie tragicznej jak absurdalnej. Wyjątkowość tej próby nie ma w skomplikowanej historii Europy Środkowej precedensu.

Wystawa, którą postanowiliśmy w roku 2022 zaprezentować przy Rynku Głównym w Krakowie, to nie tylko owoc wieloletnich badań nad historią architektury, ale przede wszystkim zamysł wzbudzenia refleksji nad ideologią, dla której architektura stawała się narzędziem zbrodni. Wystawie towarzyszył obszerny, ponad trzystupięćdziesięciostronicowy album stanowiący kompendium aktualnej wiedzy na temat dziedzictwa Trzeciej Rzeszy w Krakowie.

Jestem przekonany, że nasza wystawa i żywa reakcja na nią ze strony publiczności oraz mediów stały się ważnym testem na opisywane ostatnio przez prof. Piotra Kordubę zjawisko społecznego odbioru kłopotliwego dziedzictwa, od zakończenia wojny aż do czasów współczesnych. Piotr Korduba słusznie podkreśla, że „dotyczy to przede wszystkim tych miejsc, które w odróżnieniu od gett czy obozów zagłady nie przynależą do tzw. dziedzictwa okrucieństwa, a pozostawały codziennym elementem życia i kulturowego pejzażu naszego kraju. Chodzi więc np. o postrzeganie gmachów [...], nieusuwalnych z przestrzennej i kulturowej panoramy, ale które miały okazję nabrać nowych znaczeń, stały się nośnikami także innych wartości, innej niż wojenna społecznej pamięci i doświadczeń”.

Wystawa została przygotowana we współpracy z Archiwum Narodowym w Krakowie, Narodowym Archiwum Cyfrowym, Muzeum–Miejscem Pamięci KL Plaszow oraz Duke University (USA).

prof. Jacek Purchla

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

AUTORZY KONCEPCJI WYSTAWY I KURATORZY

prof. dr hab. Jacek Purchla, dr Żanna Komar, dr Monika Rydiger

ARANŻACJA PLASTYCZNA *Rafał Bartkowicz*

KOORDYNACJA *Dorota Kosiec, Anna Śliwa*

PROJEKT GRAFICZNY ALBUMU I DRUKÓW TOWARZYSZĄCYCH *Krzysztof Radoszek*

DOMOWROTY

WŁODZIMIERZ PUCHALSKI

22 LIPCA – 6 LISTOPADA

Wystawa przypominała jednego z najśłynniejszych polskich przyrodników, fotografa, artystę i edukatora. Włodzimierz Puchalski był pionierem filmu przyrodniczego, reżyserem, podróżnikiem, polarnikiem, a także popularyzatorem wiedzy o rodzimej faunie. Podczas konkursu fotograficznego w Kairze w 1949 roku prasa nadała Puchalskiemu przydomek „Colosse” – olbrzym. Niebezpiecznie. Jego prace – dziesiątki albumów fotograficznych i książek, kilkadziesiąt filmów dokumentalnych, programy radiowe i telewizyjne – w dobie PRL-u kształtowały polskie wyobrażenie o obcowaniu z naturą.

Rozpoczęta we Lwowie, na Politechnice Lwowskiej w latach trzydziestych XX wieku aktywność Puchalskiego jako fotografa, a następnie filmowca niemal od samego początku przyniosła mu popularność i renomę. W wielokrotnie nagradzanej w kraju i za granicą twórczości artysty za najważniejsze uznaje się fotografie zwierząt w ich naturalnym środowisku, wykonywane najczęściej z ukrycia, niepozowane. Technicznie doskonałe zdjęcia miały wartość naukową i dydaktyczną, jednocześnie zyskując pełnoprawny wymiar artystyczny.

Na ekspozycji w Galerii mck zaprezentowanych zostało prawie 250 prac, pochodzących przede wszystkim z ogromnej kolekcji zgromadzonej w Muzeum Niepołomickim. Zestawione w czterech działach, w przemyślanej i subtelnej aranżacji, pozwoliły odczytać na nowo bogaty dorobek Włodzimierza Puchalskiego jako jednego z najśłynniejszych polskich przyrodników. Na ekspozycji można było podziwiać wybór mistrzowskich portretów zwierząt, dzikich i domowych, bardzo intymnych, ale też nieodbierających im podmiotowości. Czarno-białe kadry, w których Puchalski chwycił fragmenty niedostępnych zwykle dla ludzi miejsc, pozwalały na głębsze odkrycie piękna przyrody. Istotnym walorem ekspozycji było pokazanie Puchalskiego w szerszym kontekście – przedwojennego awangardowego środowiska fotografów lwowskich, skupionych wokół Henryka Mikolascha i jego ucznia Witolda Romera, oraz eksperymentujących z fotomontażem członków grupy Artes. W okresie lwowskim Puchalski wykonał wiele spośród swoich najbardziej znanych fotografii i zrealizował swój pierwszy film – *Bezkrwawe łowy* (1934). Wielkim międzynarodowym sukcesem był złoty medal w 1937 roku na Międzynarodowej Wystawie Łowieckiej w Berlinie, przyznany za zdjęcie *Odyniec w zimie*. Na ekspozycji wątek ten dopełniły prace wspomnianych już dwóch wybitnych pionierów sztuki fotograficznej oraz unikatowy film *Woda* z 1938 roku autorstwa Witolda Romera.

Tytułowe „domowroty” to polski odpowiednik naukowego terminu *homing*, oznaczającego zdolność zwierząt do odnajdowania drogi do domu, nawet jeśli znajdują się poza swoim zwyczajowym obszarem życia. W przestrzeni wystawy domowroty dotyczyły bocianów ze wsi Butyny, gdzie w 1937 roku Włodzimierz Puchalski brał udział w badaniach nad tym niezwykłym zjawiskiem. Współcześnie Butyny oraz położona nieopodal wieś Puchalskiego Mosty Wielkie należą do Ukrainy. Dlatego domowroty nabrały drugiego znaczenia – stały się metaforą Ukraińców oraz ich zwierzęcych podopiecznych, za wszelką

cenę pragnących wrócić do swoich domów, których instynkt gna z powrotem, choć rosyjska agresja nadal trwa.

Wystawa została przygotowana we współpracy z Muzeum Niepołomickim.

Dorota Korohoda

OŚRODEK KOMUNIKACJI

dr Monika Rydiger

OŚRODEK WYSTAW

AUTOR KONCEPCJI WYSTAWY I KURATOR *Andrij Bojarov*

WSPÓŁPRACA KURATORSKA *Monika Rydiger (MCK)*,

Aneta Słowikowska (Muzeum Niepołomickie)

ARANŻACJA PLASTYCZNA *Anna Wisz*

PRODUKCJA WYSTAWY *Karolina Wójcik*

WSPÓŁPRACA TEMATYCZNA PRZY REALIZACJI PROGRAMU EDUKACYJNEGO
Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza”

W UKRAINIE JUSTYNA MIELNIKIEWICZ

2 WRZEŚNIA – 6 LISTOPADA

Justyna Mielnikiewicz od wielu lat obserwuje i dokumentuje życie w republikach znajdujących się w granicach byłego Związku Radzieckiego. Mieszkając na stałe od 2003 roku w Gruzji, przez kilka lat przyglądała się politycznym i społecznym transformacjom w rejonie Kaukazu, czego podsumowaniem stał się album *A Woman with a Monkey. Caucasus in Short Notes and Photographs*. Już w 2004 roku była obecna w Kijowie, robiąc zdjęcia protestujących w pomarańczowej rewolucji. Temat Ukrainy postanowiła podjąć szerzej w 2008 roku, fotografując prorosyjskich Kozaków i proukraińskich Tatarów na Krymie. Z kolei wydarzenia Euromajdanu w listopadzie 2013 roku sprowokowały Justynę Mielnikiewicz do głębszego oglądu i rejestrowania złożonej sytuacji w Ukrainie. Podsumowaniem tego projektu był wydany w 2019 roku album fotograficzny *Ukraine Runs Through It*. Jak podkreśla jego autorka, publikacja miała uświadomić osobom umniejszającym i ignorującym problem, że wojna w Ukrainie w istocie nie zaczęła się 24 lutego 2022 roku, ale znacznie wcześniej.

Zaprezentowane zdjęcia Justyny Mielnikiewicz odnosiły się zatem do wieloletnich napięć i narastającego konfliktu rosyjsko-ukraińskiego oraz ukazywały – uchwycone na gorąco – dramatyczne sytuacje, w jakich znalazła się ludność cywilna w pierwszych tygodniach wojny.

Wystawa stawiała się swoistą lekcją empatii. Niewątpliwie po kilku miesiącach emocjonalnego napięcia, strachu, obaw wobec eskalacji konfliktu zbrojnego w Ukrainie można było zaobserwować niepokojące symptomy społecznego oswojenia się z tą sytuacją, zubożenia, czy wręcz wyparcia. Dlatego też fotografie ukazujące rzeczywiste historie, konkretne osoby i ich dramatyczne przeżycia miały konfrontować widzów nieomal „twarzą w twarz” z traumatycznymi doświadczeniami Ukraińców, przede wszystkim bezbronnym cywilów. Budzić świadomość, że indywidualne losy tych ludzi zostały nieoczekiwanie, i często wbrew ich woli, uwikłane w wielką politykę i zaborczą strategię wielkiego sąsiada, a jednocześnie prowokować do stawiania pytań o własną reakcję w obliczu realnej wojny.

Kolejną przesłanką w doborze zdjęć i budowaniu przestrzennej narracji wystawy – mimo świadomości dramatycznej sytuacji Ukrainy i bezmiaru cierpień doświadczanych przez ludność cywilną – była chęć wydobywania z tych fotograficznych dokumentów wszelkich pozytywnych aspektów. To z tych powodów cykl *Pocałunek* stanowił kulminacyjny punkt wystawy. Bohaterowie zdjęć to małżonkowie, którym wraz z dziećmi i ze zwierzętami udało się wydostać z Mariupola i po wielu dramatycznych momentach dotrzeć do Zaporozża, miejsca grupowania się i rejestrowania uchodźców. Fotografka uchwyciła tę parę w kadrach, jeszcze przerażoną, zmęczoną i płaczącą, jak obejmują się wzajemnie i całują ze szczęścia, doceniając, że chociaż musieli pozostawić cały swój dobytek, to przede wszystkim są razem, już bezpieczni.

Dobór i układ fotografii tworzyły chronologiczną narrację, odsyłając widza do konkretnych miejsc i dat, które zapisały się w historii tej wojny. Zdjęciom

Запороже
Запроіжжя

47°50'N 35°10'E

Zaporizhzhia

z Kijowa, Dniepra, Czerkasów, Doniecka, Charkowa, Czarnobyła, Lwowa, Buczy, Petriwki towarzyszyły wyeksponowane na ścianach skrzętnie zanotowane przez fotografkę osobiste i poruszające historie spotkanych przez nią ludzi. Nadało to wystawie szczególnie emocjonalny charakter, co potwierdzały zaobserwowane reakcje widzów.

Prace Justyny Mielnikiewicz, choć przede wszystkim są fotografiami dokumentalnymi, wojennymi, oprócz warstwy informacyjnej mają w sobie niezwykły walor, który Roland Barthes określał jako *punctum* – element wizualnie mocno przyciągający uwagę. Aranżacja wystawy, zaprojektowana przez Patrycję Ochman-Tarkę i Paulinę Ochman, została pomyślana, aby pozwolić widzom dostrzec ten szczególny aspekt zdjęć. Część fotografii została celowo przeskalowana lub ich fragmenty przekopiewane na przejrzyste tkaniny, rozpięte na wolno stojących ramach. Towarzyszyły im schematyczne mapy i współrzędne geograficzne Ukrainy, ułatwiające poznanie topografii wydarzeń. Wszystkie te elementy współgrały ze sobą, by zwiedzający ekspozycję mieli wrażenie współdzielenia przestrzeni z bohaterami zdjęć i pełniejszego wczucia się w ich losy.

dr Monika Rydiger

OŚRODEK WYSTAW

KURATORKA *dr Monika Rydiger*

ARANŻACJA PLASTYCZNA *Patrycja Ochman-Tarka, Paulina Ochman*

PRODUKCJA WYSTAWY *Karolina Wójcik*

KONSULTACJA MERYTORYCZNA I JĘZYKOWA *dr Żanna Komar*

SZTUKA W MUNDURZE KRAKOWSKI ODDZIAŁ GROBÓW WOJENNYCH 1915–1918

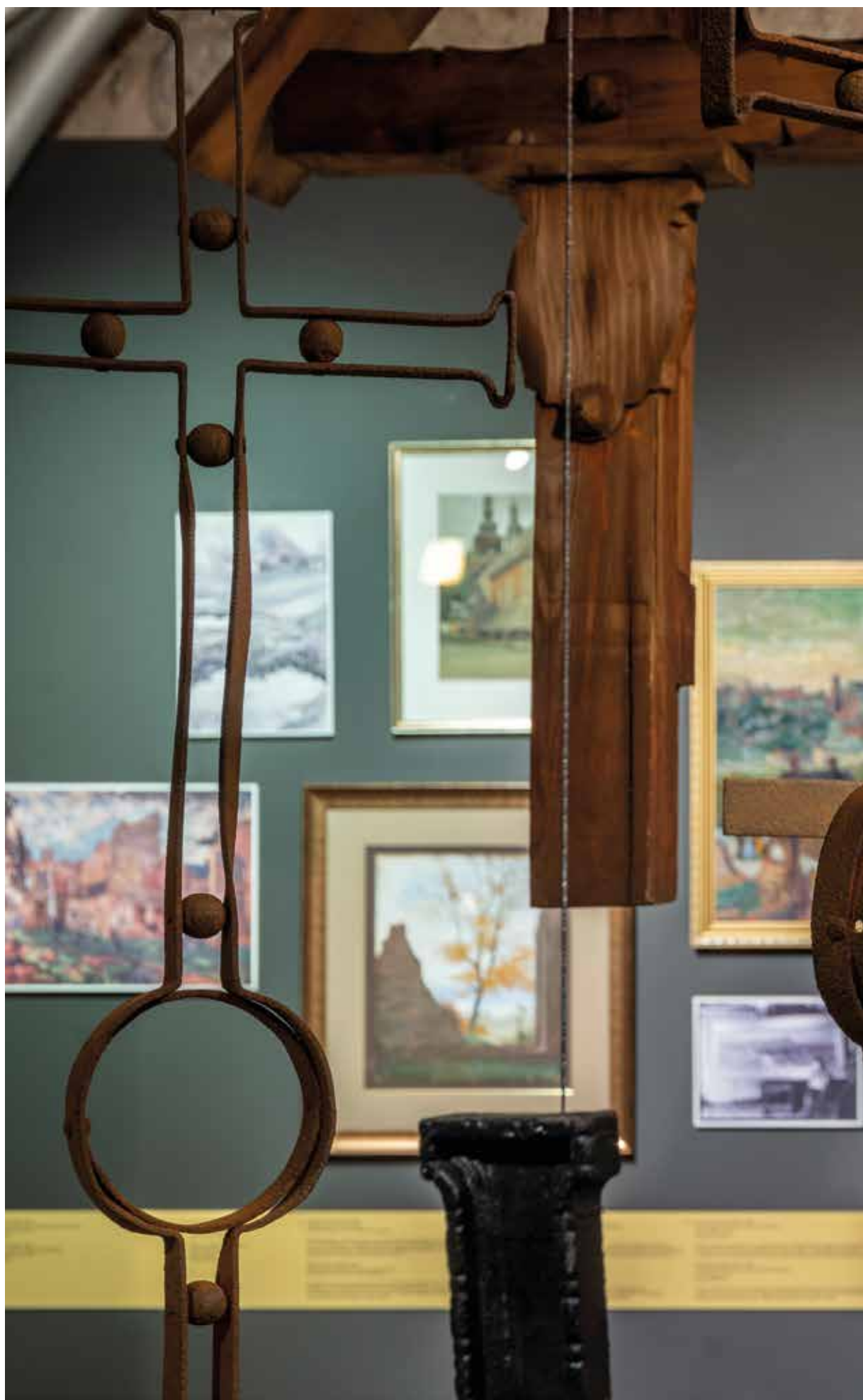
7 PAŹDZIERNIKA – 4 GRUDNIA

Prezentowana w średniowiecznych piwnicach Międzynarodowego Centrum Kultury polsko-angielska wystawa planszowo-objektowa powstała we współpracy z Małopolskim Urzędem Wojewódzkim w Krakowie, realizującym w latach 2014–2020 projekt rewaloryzacji 41 cmentarzy z wzniesionego podczas pierwszej wojny światowej w dawnej Galicji Zachodniej kompleksu czteryście cmentarzy wojennych.

Ekspozycja w części planszowej ukazywała w szerszym kontekście austro-węgierskiego grobownictwa wojennego i całej Galicji historię, sposób pracy i skład osobowy KGA, funkcjonującego na Wawelu w latach 1915–1918. Do jego zadań należały porządkowanie pól bitewnych oraz budowa cmentarzy na północnych Morawach, Śląsku Cieszyńskim, przede wszystkim zaś w Galicji Zachodniej. W dalszej kolejności wystawa skupiała się na charakterystyce organizacyjnej i artystycznej dziesięciu zachodniogalicyskich okręgów cmentarnych oraz cmentarzy twierdzy Kraków. Na koniec omawiała powojenne losy całego kompleksu cmentarnego od roku 1918 po czasy współczesne, z uwzględnieniem specyfiki okresu międzywojennego, lat po drugiej wojnie światowej oraz procesu ponownego odkrywania i stopniowej renowacji i reinterpretacji cmentarnego dziedzictwa pierwszej wojny. W warstwie ilustracyjnej pokazany został duży wybór materiałów, obejmujących mapy topograficzne, szkice i plany cmentarzy, pomników, nagrobków, galanterii cmentarnej i szaty roślinnej, liczne – w części dotąd niepublikowane – fotografie archiwalne i współczesne oraz dzieła sztuki z kolekcji prywatnych i publicznych, w szczególności z Archiwum Narodowego w Krakowie oraz: ze Słowackiego Archiwum Narodowego w Bratysławie, Galerii Malarstwa Alfonsa Karpińskiego w Stalowej Woli, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Krakowa, Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie, Muzeum im. Stanisława Fischera w Bochni, Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, Muzeum Regionalnego PTTK w Gorlicach.

W części obiektowej, bazującej zasadniczo na zbiorach z prywatnych kolekcji, pokazano niemal nieznaną dotychczas dorobek artystyczny twórców zgrupowanych w KGA. Oddział ten zrzeszał bowiem wyjątkowe grono ponad czterdziestu architektów, malarzy, rzeźbiarzy, grafików i fotografów, którzy reprezentowali uczelnie artystyczne w Wiedniu, Brnie, Budapeszcie, Cieplicach, Krakowie, Libercu, Pradze oraz Berlinie, Dreźnie, Düsseldorfie, Monachium, Norymberdze, a nawet w Nowym Jorku. Oscylując pomiędzy secesją a modernizmem, twórcy ci realizowali nie tylko austriacko-pruskie wzorce artystyczno-kulturowe, lecz rozwijali również style narodowe i indywidualne gusta estetyczne. Obok bardziej znanych artystów, takich jak Dušan Jurkovič, Henryk Uziembło czy Alfons Karpiński, znalazło się w tym gronie wielu uznanych już przed pierwszą wojną twórców,

takich jak Hans Mayr, Gustaw Ludwig czy Heinrich Scholz, których dorobek odkryto na nowo dopiero w ostatnim dziesięcioleciu.

Na wystawie zaprezentowane zostały ich prace o tematyce wojskowej i „cywilnej”, dokumentujące nie tylko pola bitew, miejsca tymczasowych i stałych pochówków, ale obejmujące również galicyjskie pejzaże i zabytki, sceny rodzajowe, portrety i karykatury. Obrazy i szkice uzupełniły wydawnictwa, w tym pierwsze wydanie monumentalnego dzieła twórców KGA Rudolfa Brocha i Hansa Hauptmanna *Die Westgalizischen Heldengräber aus den Jahren des Weltkrieges 1914–1915*, druki ulotne, pocztówki oraz medale i inne artefakty.

Kuratorkami wystawy były dr Beata Nykiel z MCK i dr Agnieszka Partridge, dziennikarka i historyczka sztuki, badająca od wielu lat twórczość artystów związanych z Oddziałem Grobów Wojennych w Krakowie (*Kriegsgräberabteilung Krakau*, KGA).

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

AUTORKA KONCEPCJI WYSTAWY I KURATORKA *dr Agnieszka Partridge*

KURATORKA *dr Beata Nykiel*

AUTORKI TEKSTÓW *dr Beata Nykiel, dr Agnieszka Partridge*

ARANŻACJA PLASTYCZNA *Łukasz Sarnat*

PRODUKCJA WYSTAWY *Anna Śliwa*

WĘDRUJĄCE OBRAZY MAŁGORZATA MIRGA-TAS

2 GRUDNIA 2022 – 19 MARCA 2023

Małgorzata Mirga-Tas jest romsko-polską artystką i aktywistką społeczną. Centralnym zagadnieniem jej twórczości jest autobiograficzne doświadczenie romskości z perspektywy kobiecego podmiotu. W swoich pracach bada antyromskie stereotypy oraz zajmuje się dekolonizacją przemocowych praktyk kulturowych w obrębie instytucji muzeum i medium fotografii. Najbardziej rozpoznawalne są jej wielkoformatowe, monumentalne tkaniny, parawany oraz obrazy tworzone z materiałów i ubrań z drugiej ręki.

Wystawa *Wędrujące obrazy* była pierwszą prezentacją artystki po ogromnym sukcesie podczas 59. Biennale Sztuki w Wenecji. W Galerii mck Mirga-Tas pokazała prace powstałe w ostatnich kilku latach, jak i zupełnie nowe realizacje. Towarzystwo im dodatkowe obiekty ukazujące konwencje przedstawieniowe Romów powstałe na przestrzeni kilkuset lat. Najwięcej takich obrazów znalazło się w sali otwierającej wystawę. Zbiór ten nazwano *atlasem*, nawiązując tytułem i aranżacją do *Atlasu obrazów Mnemosyne* Aby'ego Warburga oraz do jego słynnych tablic wystawienniczych. Zaprezentowane prace pochodziły z różnych kolekcji i wykonane zostały w rozmaitych technikach. Wszystkie jednak były elementami jednego zbioru, którego tematem jest historia spetryfikowania Romów i odziania ich w stereotypowy kostium.

Równoległe do tych przedstawień Mirga-Tas stworzyła własną opowieść. Ten krytyczny komentarz i próba odzyskania kontroli nad własnym wizerunkiem pozostają jednocześnie niezwykle osobiste i wypełnione prywatnymi historiami. W części wystawy *O Fotografis* (romskie słowo oznaczające fotografa) pokazane zostały m.in. prace powstałe na podstawie zdjęć z rodzinnego archiwum rodziny Mirgów. Czarno-białe fotografie romskich osiedli Małopolski z przełomu lat 70. i 80. minionego wieku wykonał wuj artystki i jednocześnie pierwszy romski etnolog – Andrzej Mirga. Mirga-Tas nie tylko dała tym obrazom „drugie życie”, prowadząc swego rodzaju międzygeneracyjny dialog. Unikatowość fotografii polega bowiem na tym, że można je odczytywać jako próbę przejścia medium, które w etnografii służyło dotychczas wytwarzaniu obrazu *Innego*. Za pomocą tej operacji członek romskiej wspólnoty odzyskuje prawo do własnego wizerunku i samostanowienia. Formą krytycznej rewizji przeszłości, tym razem powiązanej z oficjalną ikonografią, była kolejna sekwencja wystawy *Newo Rom – newo drom* (Nowy człowiek / nowy Rom – nowa droga) i prezentowany w jej ramach film *Tradaw*, dla którego punktem wyjścia stała się etiuda Władysława Ślesickiego *Jedzie tabor*. W materiale, który Mirga-Tas stworzyła wspólnie z reżyserem Krzysztofem Skoniecznym, artystka wciela się w bohatera etiudy – młodego Roma Jaszę przybyłego do Krakowa, gdzie ma on rozpocząć nowe życie. Tym samym uprzedmiotowiona i pozbawiona głosu u Ślesickiego postać w filmie Małgorzaty Mirgi-Tas symbolicznie odzyskuje podmiotowość, przemawiając głosem artystki. Ta historia stała się też swoistym powrotem do Krakowa – miejsca, w którym Mirga-Tas studiowała i które jest jej bliskie do dzisiaj. Z lokalnym kontekstem powiązana była

również monumentalna instalacja *Siukar Manusia*, która powstała specjalnie z myślą o Galerii мск. W jej ramach artystka stworzyła kilkanaście portretów Romek i Romów – przedstawicieli pierwszego pokolenia romskich mieszkańców Nowej Huty oraz pokolenia bezpośrednio doświadczonego Zagładą. Przywołane postacie i ich losy stały się tym samym próbą przepisania historii i ocalenia pamięci. Mirga-Tas zdecydowała się pokazać portrety jako instalację *site specific* w sali z renesansową, kamienną kolumną, która wyznaczyła logikę i strukturę całej instalacji. W przestrzeni patio swoje miejsce znalazły *Herstorie* – seria wielkoformatowych prac przedstawiających romskie artystki i aktywistki, niepokazywana do tej pory w Polsce. Symboliczne domknięcie prezentacji wyznaczył jeden z najbardziej znanych cykli artystki *Wyjście z Egiptu*. Kontrapunktem dla jego powstania były siedemnastowieczne grafiki Jacques’a Callota *Les Bohémiens / La vie des Egyptiens* (Cyganie / Życie Egipcjan). Artystka, sięgnąwszy po ten historyczny materiał, dokonała gestu „przejęcia” stworzonych czterysta lat temu przez nie-Roma portretów własnych przodków, oddając, jak sama mówi, przedstawionym postaciom utraconą godność.

Tytułowe *wędrujące obrazy* to intymny dialog Małgorzaty Mirgi-Tas z historią europejskich – nierzadko krzywdzących – przedstawień członkiń i członków zarówno historycznych, jak i współczesnych społeczności romskich. Artystka nie ograniczyła się przy tym do krytycznej rewizji sztuki i zachodniej

wizualności. Dokonała przewłaszczenia wybranych obrazów sztuki dawnej i zignorowała inne, a sięgając także po romskie kontrnarracje fotograficzne, odzyskała historię i pozwoliła przeszłości wydarzać się na nowo.

Partnerem wystawy była Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie.

dr Wojciech Szymański, Natalia Żak

KURATORZY *dr Wojciech Szymański, Natalia Żak*

ARANŻACJA PLASTYCZNA *Magdalena Paleczna*

PRODUKCJA *Dorota Kosiec*

WSPÓŁPRACA PRZY PRODUKCJI PRAC

Halina Bednarz, Małgorzata Brońska, Stanisława Mirga

WSPÓŁPRACA ZE STRONY BIBLIOTEKI NAUKOWEJ PAU I PAN W KRAKOWIE

Teresa Bobek

1 SKARBY KRAKOWA

Kraków – siedziba polskich królów, dawna stolica kraju, świadek jego ponadtyścioletniej historii. Skarbiec dzieł sztuki i narodowych pamiątek wpisany w unikatowy zespół architektoniczny. Jeden z najstarszych europejskich ośrodków uniwersyteckich, miasto poetów, pisarzy i artystów, w średniowieczu należał do najważniejszych metropolii Europy Środkowej. Od wieków kosmopolityczny, wielokulturowy, otwarty na inspiracje płynące z zewnątrz, pozostał najbardziej polskim z polskich miast. W 1978 roku jako pierwszy europejski zespół miejski został wpisany na *Listę światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego UNESCO*.

SKARBY KRAKOWA

OD CZERWCA 2019

Hongkong, Baku, Lipsk

Wystawa prezentuje ponad tysiącletnią historię Krakowa – siedziby polskich królów, dawnej stolicy kraju, jednego z najstarszych europejskich ośrodków uniwersyteckich, miasta poetów, pisarzy i artystów, należącego w średniowieczu do najważniejszych metropolii Europy Środkowej. Od wieków kosmopolityczny, wielokulturowy i otwarty na inspiracje płynące z zewnątrz Kraków pozostał najbardziej polskim z polskich miast. W 1978 roku jako pierwszy europejski zespół miejski został wpisany na *Listę światowego dziedzictwa kulturalnego i przyrodniczego UNESCO*. Można więc spojrzeć na to niezwykle miasto jak na dzieło sztuki w wymiarze uniwersalnym. Kraków jest jednak nie tylko zbiorem wybitnych pomników architektury różnych epok, lecz także skarbcem, w którym przez wieki gromadzono artefakty oraz rozmaite świadectwa historii.

Na dwudziestu planszach zaprezentowano dziewięćdziesiąt tytułowych „skarbów” – dzieł sztuki, architektury i obiektów dziedzictwa niematerialnego związanych z miastem, istotnych z perspektywy ich kulturotwórczej roli, często o randze arcydzieł. Opatrzony podpisami prezentują spójną i sugestywną narrację o dziejach krakowskiej metropolii. Dzięki chronologicznemu podziałowi na części: *Początek (przed 989)*, *Książę i biskup (989–1257)*, *Miasto (1257–1493)*, *Rozkwit (1493–1655)*, *Upadek (1655–1794)*, *Duchowa stolica (1794–1918)*, *Krótkie stulecie (1918–1989)* i *Epilog (po 1989)*, można prześledzić historię miasta począwszy od czasów najdawniejszych, przez umacnianie się jego funkcji stołecznych za panowania Kazimierza Wielkiego i rozkwit w epoce renesansu, kiedy miasto bogaci się i pięknieje, kwitnie handel, rozwija się mecenat artystyczny w kręgach możnowładczych i mieszczańskich. W połowie XVII wieku kończy się dla Krakowa okres trwającego od kilku stuleci pokoju. Okupacja szwedzka i przetaczające się przez miasto obce armie doprowadzają do jego upadku. Pod zaborami Kraków przeżywa burzliwy okres: najpierw przyłączony do Austrii, na krótko wcielony do Księstwa Warszawskiego, po klęsce Napoleona otrzymuje status wolnego miasta i względną swobodę polityczną. W dobie autonomii rozkwita twórczość artystyczna. Jako miasto przechowujące najważniejsze pamiątki narodowe i ślady wielkości dawnej Rzeczypospolitej Kraków pozostaje symbolem polskości i duchową stolicą kraju. Wiek XX otwiera szczególną epokę – Młoda Polska – kiedy to sztuka przeżywa swoją „szczęśliwą godzinę”. Dzieła sztuki, które wówczas powstały, niezmiennie trwają, poruszają i zachwycają. Po pierwszej wojnie światowej ogromny potencjał intelektualny i twórczy Krakowa zostaje wykorzystany w tworzeniu kadry urzędniczej, naukowej i politycznej w pozostałych ośrodkach odradzającego się państwa. Dynamiczny rozwój w zakresie architektury i urbanistyki przerywa wybuch drugiej wojny światowej. Kraków, wyznaczony na stolicę Generalnego Gubernatorstwa, przetrwał wojnę bez większych zniszczeń. W okresie stalinowskim powstaje w jego sąsiedztwie wielki kombinat metalurgiczny wraz z towarzyszącą mu Nową Hutą, pierwszym w Polsce „miastem socjalistycznym”. Nie załamuje to intelektualnego charakteru Krakowa, w którym po odwilży roku 1956 rozkwita

Azerbejdžan, Baku

życie kulturalno-artystyczne, skupiając wybitne osobowości ze świata literatury, teatru i sztuk plastycznych. Po transformacji ustrojowej roku 1989 miasto przeżywa okres spektakularnego rozwoju, w twórczy sposób łącząc wyzwania współczesności z bogatym dziedzictwem swej historii.

Ekspozycja *Skarby Krakowa* została przygotowana w formie elektronicznej w kilku językach: polskim, angielskim, niemieckim, arabskim, azerskim, bułgarskim, czeskim i rumuńskim. Możliwość samodzielnego wydruku z gotowych plików i wystawienia w dowolnej przestrzeni zaproponowano między innymi zagranicznym instytucjom kultury, w tym Instytutom Polskim. Premiera angielskojęzycznej wystawy odbyła się podczas obrad 15. Światowego Kongresu Organizacji Miast Światowego Dziedzictwa (OWHC), których w 2019 roku Kraków jako pierwsze miasto w Europie Środkowej był gospodarzem, i stanowiła część programu wydarzeń artystycznych przybliżających dziedzictwo kulturowe krakowskiej metropolii i regionu. W 2019 roku dyr. Agata Wąsowska-Pawlik oraz prof. Jacek Purchla otworzyli wystawę w Arabskim Regionalnym Centrum ds. Światowego Dziedzictwa (ARC-WH) w Manamie w Bahrajnie, gdzie przebywali z wizytą na specjalne zaproszenie Szejki Mai bint Mohammed Al Khalify, przewodniczącej Urzędu ds. Kultury i Zabytków Bahrajnu. W 2020 roku *Skarby Krakowa* mogli oglądać mieszkańcy Sofii, Lipska, Berlina, Ostrawy i Bukaresztu, a w 2022 roku wystawa zawitała do Hongkongu, Baku i ponownie do Lipska.

Wystawa powstała we współpracy z Urzędem Miasta Krakowa. Jest częścią współfinansowanego przez UMK projektu pod tym samym tytułem i wizualnym dopełnieniem publikacji *Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka* (2018) oraz *Kraków. Dzieje i sztuka* (2019) pod redakcją naukową prof. Jacka Purchli i dr Joanny Ziętkiewicz-Kotz.

Paulina Orłowska-Bańdo

WYDAWNICTWO MCK

AUTORKA TEKSTÓW I WYBORU OBIEKTÓW *dr Joanna Ziętkiewicz-Kotz*

ORGANIZACJA *Paulina Orłowska-Bańdo*

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY *Krzysztof Radoszek*

ZABÓJSTWO DO PRZYJĘCIA

31 SIERPANIA – 19 WRZEŚNIA

Berlin

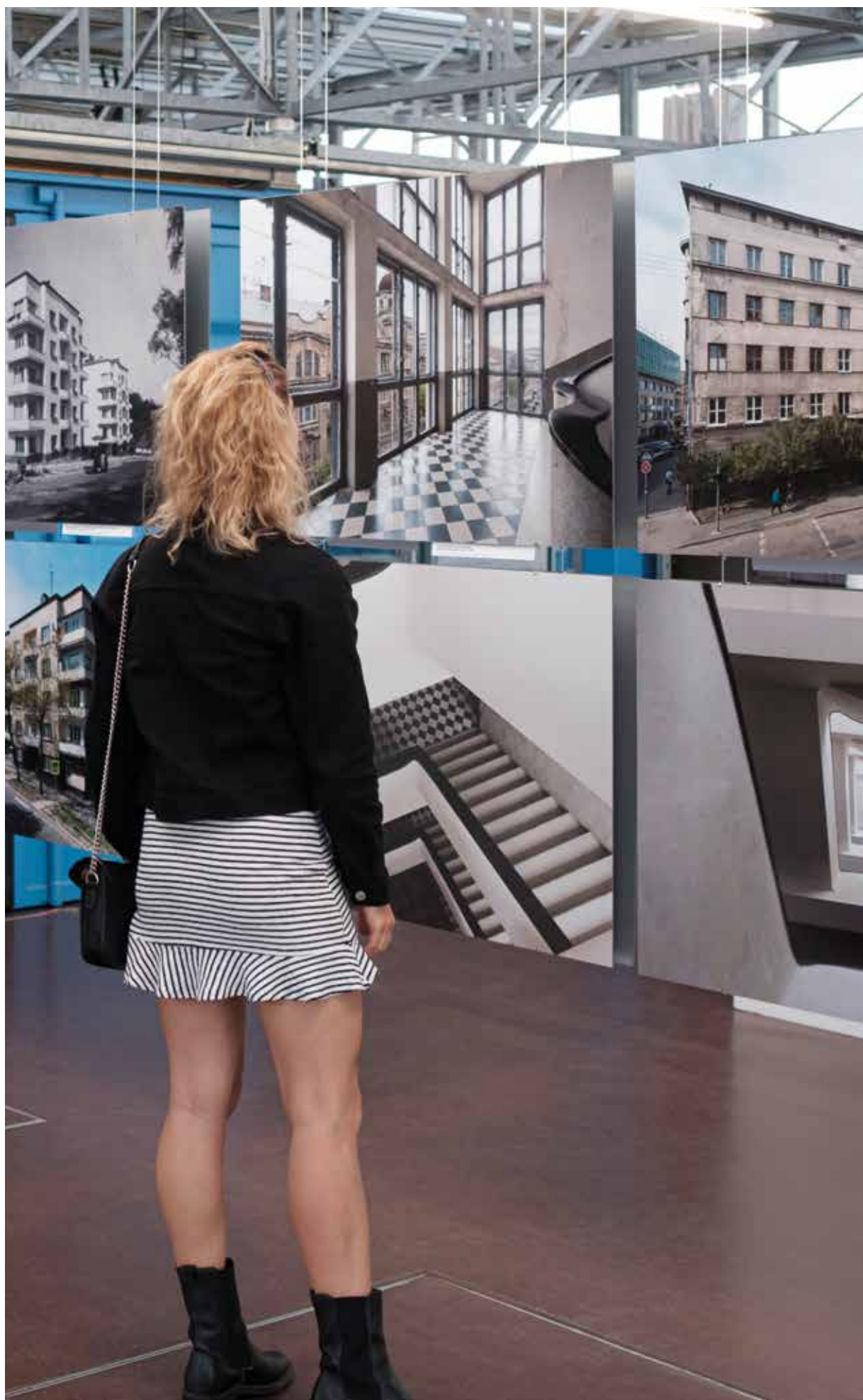
Impulsem do zrealizowanego na przełomie lata i jesieni pokazu była chęć wyrażenia solidarności z Ukrainą w czasie rosyjskiej agresji oraz wsparcie ukraińskich artystów. Dziesięć polskich instytucji kultury, w tym Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, połączyło siły, by w przestrzeni miejskiej Berlina zrealizować projekt zwracający uwagę na sytuację w Ukrainie. W wyniku polsko-ukraińskiej współpracy powstał cykl dwudziestu dzieł sztuki eksponowany na billboardach umieszczonych na przystankach, przy chodnikach, w przejściach podziemnych miasta, zwracając uwagę przechodniów swoją dosadną manifestacją.

Pomysł narodził się w Instytucie Adama Mickiewicza, który przy wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego nawiązał współpracę z polskimi instytucjami kultury i galeriami sztuki: Muzeum Sztuki w Łodzi, Galerią Arsenał w Białymstoku, Galerią Miejską Arsenał w Poznaniu, Galerią Labirynt w Lublinie, Gdańską Galerią Miejską, Biurem Wystaw Artystycznych w Zielonej Górze, Państwową Galerią Sztuki w Sopocie oraz Międzynarodowym Centrum Kultury. Każda z tych instytucji wspierała powstawanie poszczególnych prac, tworzonych przez ukraińsko-polskie pary artystyczne. Międzynarodowe Centrum Kultury objęło opiekę nad czworgiem artystów: Aliną Jakubenko (UA) i Bogdanem Babenko (PL) oraz Janą Baczyńską (UA/PL) i Piotrem Paukiem (PL) i powstaniem dwóch prac.

Ideą projektu było ukazanie doświadczenia ukraińskich artystów stawiających czoła rosyjskiej inwazji militarnej oraz zaakcentowanie bliskiego kontaktu osób z Polski i Ukrainy, odzwierciedlonego w pogłębionej solidarności z ofiarami agresji. Powstałe w dialogu ukraińskich oraz polskich artystek i artystów prace są różnorodne, dokumentują między innymi reakcje na przemoc, zagrożenie, uchodźstwo, handel bronią, wolę walki o wolność, a także ekologię i gospodarkę zasobami. Są również przejawem autonomii języka sztuki i refleksji nad formalnymi zagadnieniami komunikatu w przestrzeni publicznej. Proces powstawania dzieł toczył się głównie online. Kuratorzy projektu oraz twórcy z Polski w większości mieli świadomość, że artyści, z którymi współtworzyli prace, pozostawali i nadal pozostają w bezpośrednim zagrożeniu życia. Wystawa była zatem nie tylko wypowiedzią artystyczną, ale także dokumentem konkretnego czasu w historii Europy XXI wieku. Czasu, który został naznaczony rosyjską ludobójczą agresją.

dr Żanna Komar

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

CITY, ARCHITECTURE, MODERNISM

PUBLIC BUILDINGS OF THE INTERWAR PERIOD IN LVIV

27 PAŹDZIERNIKA - 9 LISTOPADA

Berlin

Triennale der Moderne to cykliczny festiwal poświęcony architekturze modernistycznej, realizowany od kilku lat w Niemczech przez organizację pozarządową Zukunftsgeraeusche GbR wraz z grupą instytucji zajmujących się dokumentowaniem i popularyzowaniem historii modernizmu, m.in. Berlińską Izbą Architektów, muzeum Bauhaus Archiv oraz Bauhaus Dessau Foundation.

W ramach trzeciej edycji projektu organizatorzy przygotowali cykl wystaw poświęconych architekturze modernistycznej w Ukrainie. Jedną z nich była prezentowana w październiku i listopadzie ekspozycja fotograficzna z zasobów Międzynarodowego Centrum Kultury i Archiwum Narodowego. Z mck pokazano zdjęcia autorstwa Pawła Mazura, przygotowane w związku z ekspozycją *Lwów, 24 czerwca 1937 roku. Miasto, architektura, modernizm*, prezentowaną w Galerii mck na przełomie 2017 i 2018 roku, której kuratorami byli prof. dr hab. Andrzej Szczerski i dr Żanna Komar. Ponadto zostały pokazane dwie makiety z zasobów Muzeum Architektury we Wrocławiu.

Wystawa była prezentowana w budynku BHROX Bauhaus Reuse, którego twórcą i zarządcą jest Zukunftsgeraeusche GbR. Szklany pawilon przy Ernst Reuter Platz w Berlinie, powstały przed ponad dekadą, został zbudowany z okien, które doświetlały budynek Bauhausu w Dessau. Współcześnie jest to miejsce debaty o architekturze nowoczesnej oraz główny punkt organizacji imprez realizowanych w ramach Triennale der Moderne. Informacja dotycząca wystawy została opublikowana w numerze 67 (2022/2) „Docomomo Journal. Multiple Modernities in Ukraine” (<https://docomomojournal.com/index.php/journal/issue/view/dj-67>), specjalnym wydaniu prestiżowego pisma naukowego, które poświęcono w całości architekturze nowoczesnej w Ukrainie.

Podczas konferencji otwierającej Triennale der Moderne, zorganizowanej w Ambasadzie Republiki Czeskiej w Berlinie oraz na Politechnice w Berlinie w dniach 30 września – 10 października 2022 roku, dr Michał Wiśniewski przedstawił prezentację poświęconą architekturze modernistycznej Krakowa. Ponadto w zorganizowanym w Berlinie 17 grudnia spotkaniu podsumowującym program Triennale wzięli udział dr Michał Wiśniewski oraz Paweł Mazur, autor zdjęć pokazanych na wystawie. Przygotowanie ekspozycji oraz udział w okolicznościowych wydarzeniach stworzyły przestrzeń do prezentacji przed berlińską publicznością stanu polskich badań nad architekturą Drugiej Rzeczypospolitej.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

KONFERENCJE SEMINARIA

SPOTKANIE RADY EUROPA NOSTRA

8-10 MAJA

Europa Nostra to ogólnoeuropejska federacja organizacji pozarządowych zajmujących się dziedzictwem kulturowym. Obejmuje ponad 40 krajów Europy, stanowiąc głos społeczeństwa obywatelskiego na rzecz ochrony i promocji europejskiego dziedzictwa, przede wszystkim kulturowego, ale także naturalnego. Międzynarodowe Centrum Kultury jest jej członkiem stowarzyszonym niemal od początku swojego istnienia. Już w maju 1995 roku Centrum było gospodarzem Kongresu Europa Nostra, który po raz pierwszy odbył się wówczas w środkowo-wschodniej części Starego Kontynentu. Profesor Jacek Purchla, założyciel i wieloletni dyrektor MCK, jest wiceprzewodniczącym, a dyrektor Agata Wąsowska-Pawlik jest członkinią Rady Europa Nostra, która nieustannie pozostaje ważnym partnerem działalności Centrum. Kamieniem milowym współpracy był zrealizowany w latach 2013–2015 projekt Culture Heritage Counts for Europe, zakończony opublikowaniem raportu podsumowującego rolę oraz wpływ dziedzictwa kulturowego na rozwój społeczno-gospodarczy, kulturę i środowisko. Ten dokument niewątpliwie przyczynił się do ogłoszenia przez Komisję Europejską roku 2018 Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego.

W maju 2022 roku Międzynarodowe Centrum Kultury ponownie gościło Radę Europa Nostra. Pierwszą część krakowskiego spotkania stanowiło zamknięte posiedzenie jury przyznającego Nagrody Dziedzictwa Europejskiego i Nagrody Europa Nostra, po którym nastąpiło ogólne posiedzenie Rady Europa Nostra z udziałem prof. Hermanna Parzingera, przewodniczącego wykonawczego, i sekretarz generalnej Sneški Quaedvlieg-Mihailović, poświęcone najważniejszym projektom realizowanym przez Europa Nostra w 2022 roku.

Posiedzenie Rady Europa Nostra w sali „Pod Kruki”

Od lewej: Sneška Quaedvlieg-Mihailović, prof. Hermann Parzinger, Guy Clausse

Posiedzenie Rady Europa Nostra w sali „Pod Kruki”; przy mikrofonie dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Podpisanie listu intencyjnego: prof. Hermann Parzinger, prezydent wykonawczy Europa Nostra, i prof. Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa

Przed siedzibą Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, od lewej: Guy Clause, wiceprezes EN, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik oraz dr Natalia Musienko, członkinie Rady Europa Nostra, Sneška Quaedvlieg-Mihailović, sekretarz generalna EN, prof. Hermann Parzinger, prezydent wykonawczy EN, oraz prof. Jacek Purchla, przewodniczący ТНІЗК

Posiedzenie jury Nagrody Europa Nostra w sali panoramicznej mck

Jednym z głównych punktów wydarzenia było podpisanie 9 maja, w Dniu Europy, listu intencyjnego tworzącego w Krakowie Europa Nostra Heritage Hub. Sygnatariuszami dokumentu byli prezydent Krakowa prof. Jacek Majchrowski i prof. Hermann Parzinger. Rolą Heritage Hub ma być rozwój i wzmocnienie działań federacji w naszej części kontynentu, angażowanie organizacji społecznych oraz pozarządowych w ochronę dziedzictwa europejskiego, a także wzmocnienie roli Krakowa jako istotnego europejskiego ośrodka kreującego i wdrażającego najlepsze praktyki w trosce o dziedzictwo, między innymi poprzez realizację Konwencji UNESCO.

Zwycięzcą ogłoszonego przez Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa otwartego konkursu ofert na organizację i prowadzenie krakowskiego Europa Nostra Heritage Hub dla Europy Środkowej zostało Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Warto wspomnieć, że Europa Nostra utworzyła również analogiczny ośrodek dla szeroko rozumianych Bałkanów z siedzibą w Atenach.

Anna Kępińska

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

50 LAT KONWENCJI ŚWIATOWEGO DZIEDZICTWA UNESCO OSIĄGNIĘCIA I WYZWANIA W EUROPIE

8-10 CZERWCA

Paryska Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego z roku 1972 utorowała drogę nowoczesnemu rozumieniu dziedzictwa. Kraje europejskie były wśród pierwszych, które ją ratyfikowały, a wśród 12 wpisów inicjujących w 1978 roku *Listę światowego dziedzictwa UNESCO* znalazły się trzy wpisy z Europy, w tym Kraków.

Celem konferencji naukowej zorganizowanej przez Międzynarodowe Centrum Kultury oraz Polski Komitet Narodowy ICOMOS, przy wsparciu Urzędu Miasta Krakowa, były nie tylko obchody jubileuszu Konwencji, lecz przede wszystkim merytoryczne podsumowanie dotychczasowych europejskich doświadczeń, ocena obecnej sytuacji i sformułowanie prognoz na przyszłość.

Obrady zainaugurowała prezes Międzynarodowego Komitetu ICOMOS prof. Teresa Patrício wraz z prof. Bogusławem Szmyginem, prezesem Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS, Agatą Wąsowską-Pawlik, dyrektorką MCK, oraz Bogusławem Kośmidrem, wiceprezydentem Krakowa. Specjalne słowa do uczestników przekazał z Warszawy wicepremier i minister kultury i dziedzictwa narodowego prof. Piotr Gliński. Szczególnie mocno wybrzmiało wystąpienie ukraińskiej wiceminister kultury i polityki informacyjnej Kateryny Czujewej, które poprzedziło sesję specjalną, poświęconą zagrożonemu dziedzictwu kulturowemu Ukrainy. Głos zabrali w niej: prof. Katarzyna Zalaszińska, dyrektorka Narodowego Instytutu Dziedzictwa, prof. Mykoła Bewz z Politechniki Lwowskiej, Michał Krasucki, stołeczny konserwator zabytków, oraz dr Natalia Musienko z Narodowej Akademii Sztuki Ukrainy.

W czasie konferencji przedstawiono doświadczenia europejskich miast wpisanych na *Listę światowego dziedzictwa UNESCO* z Włoch, Wielkiej Brytanii, Grecji, Niemiec, Litwy, Słowacji, Hiszpanii, Izraela, Belgii, Węgier, Estonii i Norwegii. Suma doświadczeń ukazuje, że dziedzictwo, czy to w postaci całych obszarów, czy pojedynczych obiektów, jest postrzegane nie tylko jako powód do dumy, ale również znaczący czynnik gospodarczy. Wpisane miejsca stały się celem odwiedzin milionów turystów, a także – często dzięki wysiłkom instytucji lub pojedynczych osób – czynnikiem spajającym społeczność, wobec czego ochrona dziedzictwa powinna być oczywistym elementem strategii działania władz centralnych i lokalnych.

Obrady zakończyła sesja *Współpraca z Grupą Wyszehradzką przykładem dbałości o miejsca światowego dziedzictwa w regionie*, w ramach której odbyła się dyskusja wokół *Raportu o zarządzaniu dziedzictwem kulturowym i jego ochronie w krajach V4*, opublikowanego przez Międzynarodowe Centrum Kultury pod

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik wita uczestników konferencji zebranych w sali „Pod Kruki”

Prof. Jacek Purchla przewodniczy sesji *Osiągnięcia i doświadczenia konwencji światowego dziedzictwa w Europie*

Od lewej: Paolo Del Bianco, dyrektor Compagnia Alberghiera Italiana SpA – Firenze, prof. Mykoła Bewz, kierownik Zakładu Architektury i Konserwacji, Instytut Architektury Politechniki Lwowskiej, i Michał Krasucki, stołeczny konserwator zabytków

Giorgio Ravasio, dyrektor UNESCO Visitor Centre Crespi d'Adda

Wystąpienie Chrisa Blandforda, prezydenta World Heritage United Kingdom

Sesja dotycząca współpracy wyszehradzkiej, od lewej: prof. Jacek Purchla, dr Tamás Fejérdy, Ľubica Pinčíková, Martin Horáček i dr Michał Wiśniewski

Urszula Ślężak, dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą w MKiDN, w rozmowie z prof. Jackiem Purchlą. Przysłuchuje się Teresa Mikulska, DWZ MKiDN

Od lewej: prof. Bogusław Szmygin, dr Tamás Fejérdy, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i dyr. Łukasz Galusek

auspicjami Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej. Głos zabrali przedstawiciele wszystkich krajów członkowskich: prof. Jacek Purchla (Polska), Lúbia Pinčiková (Słowacja), dr Tamás Fejérdy (Węgry), Martin Horáček (Czechy).

Konferencja odbyła się stacjonarnie w Krakowie oraz online za pośrednictwem platformy unesco50.mck.krakow.pl.

Anna Kępińska

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

PRZESTRZEŃ KULTUROWA EUROPY ŚRODKOWEJ WIELKOPOLSKA

26–30 SIERPNI

Międzynarodowe Centrum Kultury każdego roku organizuje seminarium terenowe Rady Programowej MCK pod wspólnym tytułem *Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej*. W roku 2022 trasa seminarium objęła województwo wielkopolskie.

Seminarium rozpoczęło się od wizyty w Lesznie, gdzie Rada Programowa spotkała się z wiceprezydentem miasta dr. Piotrem Józwickiem oraz z dyrektorką Muzeum Okręgowego w Lesznie dr Kamilą Szymańską. Spacer po mieście zakończył wykład wygłoszony przez dr. med. Marcina Błaszковского, przybliżający tematykę leszczyńskiego, protestanckiego dziedzictwa literackiego. Dziedzictwo reformacji było tematem również kolejnego spotkania, które odbyło się we Wschowie. Po tamtejszym Lapidarium Rzeźby Nagrobnej oraz zabytkowym centrum miasta Radę oprowadziła Marta Małkus. Ostatnim tego dnia punktem programu była wizyta w Puszczykowie, którego specyfikę przybliżył prof. Waldemar Łazuga, pełniący, jako jedyny reprezentant Wielkopolski w Radzie Programowej MCK, funkcję głównego przewodnika przez całe seminarium.

Drugi dzień wyjazdu rozpoczął się w Poznaniu, gdzie w towarzystwie Agnieszki Duczmal-Jaroszewskiej, dyrektorki Orkiestry Kameralnej Polskiego Radia Amadeus, Rada Programowa odwiedziła między innymi farę (w tym dzięki pomocy Jana Mazurczaka – prezesa Poznańskiej Organizacji Turystycznej – nieudostępniany zwykle strych kościoła) i Muzeum Instrumentów Muzycznych. Po południu w Kórniku członkinie i członkowie Rady zwiedzili zamek w towarzystwie zastępczyni dyrektora Katarzyny Woźniak, wysłuchując przy tym specjalnie na tę okazję przygotowanej prezentacji księgozbioru braci czeskich wpisanego na listę UNESCO *Pamięć świata*. W Rogalinie zwiedzono pałac i mauzoleum Raczyńskich, a ostatnim punktem programu była wizyta w Winnej Górze, przy grobie generała Jana Henryka Dąbrowskiego.

W niedzielę, trzeciego dnia seminarium, rozpoczęto program od wizyty w poznańskim Centrum Kultury Zamek, gdzie odbyło się spotkanie z jego wicedyrektorką Zofią Starikiewicz oraz z prof. Hanną Grzeszczuk-Brendel. Następnie uczestnicy seminarium udali się do niedawno otwartego Centrum Szyfrów Enigma, zaprezentowanego przez jego kierownika Piotra Bojarskiego. Później Rada Programowa odwiedziła Wzgórze św. Wojciecha i tamtejsze Mauzoleum zasłużonych Wielkopolan. Ostatnim miejscem odwiedzionym tego dnia w Poznaniu był Fort VII – Muzeum Martyrologii Wielkopolan, przedstawione przez jego kierownika Jacka Kaczmarka. Wieczór minął na wizycie w Szamotułach, w tamtejszym zamku Górków, gdzie uczestnicy seminarium zostali przyjęci przez dyrektora muzeum Michała Kruszonę oraz absolwentkę Akademii Dziedzictwa MCK Monikę Romanowską-Pietrzak.

W poznańskim Muzeum Instrumentów Muzycznych w towarzystwie mastry Agnieszki Duczmal-Jaroszewskiej

Podczas pokazu akt braci czeskich w Bibliotece Kórnickiej PAN

Centrum Szyfrów Enigma w Poznaniu

Członkowie Rady pod Muzeum Adama Mickiewicza w Śmiełowie

Członkowie Rady w Muzeum Górków w Szamotułach

Wizyta w Kaliskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk – prezentacja prezesa prof. Krzysztofa Walczaka

Członkowie Rady w Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera

Czwartego dnia Rada Programowa udała się do południowo-wschodniej części województwa. Pierwszym przystankiem na trasie było remontowane obecnie opactwo pocysterskie w Łądzie. Dalej trasa prowadziła przez Pызdry, pod którymi odwiedziono dawną granicę zaborów, oraz pałac w Śmiełowie – zaprezentowany przez kierownika oddziału Muzeum Narodowego w Poznaniu dr. Emilianą Prałata. Następnym punktem był pałac myśliwski w Antoninie. Pod wieczór uczestnicy dotarli do Kalisza, gdzie udali się na długi spacer po historycznym obszarze miasta, prowadzony przez dr. Makarego Górzyńskiego, który był przewodnikiem grupy również kolejnego dnia.

Ostatni dzień seminarium rozpoczął się od wizyty w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, reprezentowanego podczas spotkania przez jego prezesa prof. Krzysztofa Walczaka. Tam Rada wysłuchała wykładu dr. Górzyńskiego, poświęconego przemianom urbanistycznym Kalisza w dwudziestolecie międzywojennym. Po opuszczeniu Kalisza seminarium przeniosło się do Turku, by zwiedzić kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa oraz Muzeum Miasta Turku im. Józefa Mehoffera. Zwińczeniem wyjazdu była wizyta w Kościelcu, gdzie najpierw zwiedzono romański kościół pw. św. Andrzeja Apostoła, a następnie tamtejsze świeżo odrestaurowane Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, gdzie Radę przyjął dyrektor szkoły Krzysztof Pawlak.

Członkowie Rady w Muzeum Martyrologii Wielkopolan – Forcie VII w Poznaniu

Członkowie Rady w pałacu von Kreutzów w Kościelcu, siedzibie Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych w Kościelcu

Trwający pięć dni objazd studyjny, którego trasa objęła, oprócz Poznania, liczne mało znane i relatywnie rzadko odwiedzane miejsca i obiekty, stał się okazją do lepszego, głębszego poznania Wielkopolski. Ponadto stworzył on platformę do spotkań z osobami odpowiedzialnymi za dbałość o dziedzictwo kulturowe odwiedzonego regionu, umożliwiając tym samym nawiązanie w przyszłości współpracy pomiędzy nimi a mck.

Marek Świdrak

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICWA

IV KONGRES ZAGRANICZNYCH BADACZY DZIEJÓW POLSKI

19–21 PAŹDZIERNIKA

Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski to wydarzenie o doniosłej wadze dla międzynarodowego środowiska historyków, a zarazem istotny element polskiej dyplomacji kulturalnej. Organizowany jest od 2007 roku przez Polskie Towarzystwo Historyczne oraz Uniwersytety Jagielloński i Pedagogiczny w Krakowie, a mck od początku pozostaje jego współorganizatorem. Czwarta edycja Kongresu odbyła się pod hasłem *Spotkania kultur*.

19 października prof. Jacek Purchla poprowadził wykład inauguracyjny prof. Timothy'ego Gartona Asha *From Post-War Europe to Post-Wall Europe – and Back* oraz moderował dyskusję z udziałem prelegenta i laureatów nagród w konkursie Pro Historia Polonorum na najlepszą książkę historyczną opublikowaną w wydawnictwach zagranicznych, a dotyczącą historii Polski i Polaków lub regionu środkowoeuropejskiego. Uczestniczyli w niej laureat nagrody głównej prof. Richard Batterwick-Pawlikowski i laureatka nagrody honorowej prof. Patrice M. Dabrowski, była stypendystka programu Thesaurus Poloniae.

Tego samego dnia w mck odbył się panel dyskusyjny moderowany przez dyr. Łukasza Galuska i dr Beatę Nykiel *Odmieńcy i maski: interpretacje kulturowych wyborów mieszkańców Europy Środkowo-Wschodniej w czasach polityk historycznych i Internetu*. Wzięli w nim udział: prof. Hieronim Grala (Wydział „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego), prof. Maciej Janowski (Instytut Historii PAN), prof. Mindaugas Kvietkauskas (Uniwersytet Wileński) i prof. Katarzyna Kotyńska (Instytut Sławistyki PAN). Wprowadzenie do rozmowy wygłosiła dr Beata Nykiel.

Mieszkaniec Europy Środkowo-Wschodniej to duchowy kontynuator Rzeczypospolitej Obojga Narodów, imperiów Habsburgów, Romanów i Osmańskiego czy Cesarstwa Niemieckiego. Spadkobiercy tych mocarstw chętnie „kreślą” narodowe mity i tożsamości w oderwaniu od wspólnych korzeni, które ich uformowały. Ukształtowana na przełomie XIX i XX wieku, a utrwalona przez kolejne wojny światowe rzeczywistość w postaci odrodzonych bądź nowo utworzonych państw narodowych zdaje się coraz sztywniej narzucać nacjonalistyczne kategorie szerokim historycznym ramom, wciskając środkowoeuropejskie fundamenty kulturowe i cywilizacyjne w coraz to węższe kadry wykluczających się wzajemnie polityk historycznych. Polityka i mass media preferują ujęcia proste i jednoznaczne. Historia i kultura zaczynają być narracjami równoległymi, a nasze wyjątkowe w swej złożoności środkowo- i wschodnioeuropejskie narracje stają się zakładnikami tak konstruowanego przekazu. Uczestnicy panelu, omawiając te zagadnienia, wskazali konkretne przykłady indywidualnych i zbiorowych postaw, a przy tym nawiązali także do aktualnego kontekstu wojny w Ukrainie.

20 października dyr. Agata Wąsowska-Pawlik wystąpiła jako gość sesji *Instytucje wspierające, promujące i upowszechniające badania nad historią i dziedzictwem kulturowym Polski*, prezentując ofertę programową mck, przede wszystkim program stypendialny Thesaurus Poloniae. mck zaprezentowane zostało

Uroczyste otwarcie IV Kongresu ZBDP. Przemawiają organizatorzy: dr hab. Agnieszka Chłosta-Sikorska z up i dr Marcin Jarząbek z uj

Wręczenie nagród Pro Historia Polonorum – głównej prof. Richardowi Butterwick-Pawlikowskiemu (drugi od lewej) oraz honorowej prof. Patrice M. Dąbrowski, przez marszałka Senatu RP prof. Tomasza Grodzkiego (pierwszy z prawej) i dziekana Wydziału Historycznego uj prof. Stanisława Srokę (pierwszy z lewej)

Panel inauguracyjny IV Kongresu ZBDP, rozmawiają prof. Timothy Garton Ash i prof. Jacek Purchla

Uczestnicy panelu dyskusyjnego mck *Odmieńcy i maski*. Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, prof. Katarzyna Kotyńska, prof. Mindaugas Kvietkauskas, prof. Hieronim Grala, prof. Maciej Janowski i dr Beata Nykiel

Od lewej historycy: prof. Hieronim Grala, prof. Maciej Janowski i dr Beata Nykiel

obok Acta Poloniae Historica, Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność, Fundacji na rzecz Nauki Polskiej, GŃPS-Polska Stowarzyszenia Naukowo-Kulturalnego w Europie Środkowej i Wschodniej, Instytutu Herdera do Badań Historycznych nad Europą Środkowo Wschodnią – Instytutu Wspólnoty Leibniza w Marburgu, Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce oraz Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

WEBINARIA POLSKO-INDYJSKIE

W 2007 roku Międzynarodowe Centrum Kultury nawiązało po raz pierwszy współpracę z partnerami z Indii. W ciągu ostatnich lat zorganizowano kilka seminariów i wymian z przedstawicielami INTACH (Indian National Trust for Art and Cultural Heritage). Od 2021 roku MCK współpracuje także z Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej w Nowym Delhi oraz z Konsulatem Honorowym RP w Kalkucie, organizując webinaria i konferencje online oraz biorąc w nich udział.

W 2022 roku zorganizowane zostały dwa wydarzenia, nad którymi patronat objął prof. Adam Burakowski, ambasador RP w Indiach. 2 lutego odbyło się webinarium *Cultural Significance of the Studies on the Ancient Cities in Poland and India. Emerging Perspectives*. Głównym organizatorem tego wydarzenia była prestiżowe Towarzystwo Azjatyckie w Kalkucie (The Asiatic Society) oraz Konsulat Honorowy RP w Kalkucie. Jego celem była wymiana doświadczeń w zakresie badań nad miastami historycznymi i ich dziedzictwem w obu krajach. Głosy wprowadzające zabrali Joydeep Roy, przedstawiciel Konsulatu Honorowego RP w Kalkucie, oraz prof. Swapan Kumar Pramanick, prezes Towarzystwa Azjatyckiego. MCK reprezentowali dyr. Łukasz Galusek oraz dr Michał Wiśniewski, kierownik Ośrodka Edukacji – Akademii Dziedzictwa, którzy przybliżyli uczestnikom najistotniejsze kwestie dotyczące badań miejskich i interpretacji dziedzictwa Katowic oraz Krakowa. Z kolei badacze indyjscy, prof. Mohan Gupta z Maharishi Panini Sanskrit and Vedic University oraz prof. Binda Paranjape z Banaras Hindu University, przybliżyli te same kwestie w odniesieniu do Ujjainu i Waranasi. Sesję pytań i odpowiedzi moderowała dr Satyabrata Chakrabarti, sekretarz generalna Towarzystwa Azjatyckiego.

30 września odbyło się kolejne webinarium, które dotyczyło wspólnych tematów badań naukowców i naukowczyń z Polski i z Indii. Głos wprowadzający zabrał Mohan Goenka, Konsul Honorowy RP w Kalkucie. W ramach webinarium dr Michał Wiśniewski omówił historię gmachu Ambasady RP w Nowym Delhi, wybitnego przykładu polskiego powojennego modernizmu, i odniósł się do historii relacji dyplomatycznych pomiędzy Polską a Indiami. Profesor Shantanu Chakrabarti z Uniwersytetu w Kalkucie przedstawił historię relacji Polski i Indii w XX wieku, prof. Halina Marlewicz z Uniwersytetu Jagiellońskiego omówiła problem recepcji twórczości Rabindranatha Tagorego w Polsce, a prof. Asha Mukherjee z Uniwersytetu Visva-Bharati odniosła się do dorobku tego indyjskiego artysty, filozofa, poety, prozaika, laureata Nagrody Nobla oraz wygłosiła referat na temat filozoficznego rozumienia idei łączenia kultur i budowania współpracy. Webinarium prowadził i podsumował Joydeep Roy z Konsulatu Honorowego RP w Kalkucie.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

DEBATY

Międzynarodowe Centrum Kultury w 2022 roku było współorganizatorem dwóch debat. 26–30 czerwca odbyło się w Katowicach 11. Światowe Forum Miejskie (World Urban Forum, wuf). To kluczowa cykliczna konferencja poświęcona problematyce rozwoju miast na świecie, której organizatorem jest UN-Habitat, jednostka ONZ. Partnerami po stronie polskiej były Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Miasto Katowice. W ramach programu polskiego Forum 28 czerwca MCK i Narodowy Instytut Dziedzictwa zorganizowały dyskusję panelową *Dziedzictwo ma wartość dla miasta! Dlaczego dziedzictwo kulturowe jest ważne dla zrównoważonego rozwoju miast? – doświadczenia i wyzwania z perspektywy Polski*. Wzięli w niej udział prof. dr hab. Monika Bogdanowska (NID), dr hab. prof. UJ Monika Murzyn-Kupisz, dr Joanna Sanetra-Szeliga (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie), prof. dr hab. Piotr Gerber (Politechnika Wrocławska), Michał Krasucki (stołeczny konserwator zabytków), a dyskusję moderował dr Michał Wiśniewski (MCK). W trakcie debaty przedstawiono polskie doświadczenia w zakresie wykorzystania dziedzictwa kulturowego na rzecz rozwoju miast zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Uczestnicy dyskusji zauważyli, że żyjąc w zurbanizowanym już świecie, w Europie i w Polsce, coraz częściej będziemy obserwować realizację projektów, które dotyczyć będą przekształceń i przebudów istniejącej tkanki urbanistycznej. Prowadzi to do zasadniczych zmian w podejściu do pracy nad projektami, w których coraz większą rolę odgrywać będzie zachowanie i wydobycie istniejących wartości estetycznych oraz historycznych i społecznych. Praca osób zajmujących się architekturą zyskuje dzięki temu nowy wymiar i prowadzi do zupełnie nowej definicji profesji, która szczególnie w ostatnim stuleciu związana była z realizowaniem od podstaw projektów, całkowicie przekształcających istniejący krajobraz.

22 listopada, podczas siódmej edycji Open Eyes Economy Summit, odbywającej się w Krakowie, MCK przygotowało sesję inspiracyjną *Od publiczności do ludzi. Audience Centred Experience Design jako narzędzie zmiany w publicznych instytucjach kultury*. Była ona częścią jednego z bloków tematycznych konferencji *Marka – kultura: design thinking w transformacji ku nieznanemu*. Celem sesji było zainspirowanie do poszukiwania nowych sposobów zbliżenia się do odbiorców, szczególnie przez publiczne instytucje kultury w Polsce. Do udziału w rozmowie zaproszono zespół, który w ramach międzynarodowego projektu Adeste+ stworzył dokument dotyczący rozwoju publiczności. Audience Centred Experience Design (ACED) to model pracy, którego celem jest wspieranie instytucji kultury we wprowadzaniu innowacji ukierunkowanych na potrzeby publiczności. Opracowany on został na bazie modelu wspierania zmiany Lewina (Lewin's Change Model) i modelu pracy projektowej skoncentrowanej na człowieku (Design Thinking).

W dyskusji udział wzięli: Martina Beria (Fitzcarraldo Foundation, Turyn), Ilídio Louro (Mapa das Ideias, Oeiras), Niels Righolt (Center for Kunst & Interkultur, Kopenhaga), Anne Torreggiani (The Audience Agency, Londyn) oraz dr Olga Wysocka (Warszawskie Obserwatorium Kultury). Wprowadzenie do rozmowy *How Can Design Thinking Help Cultural Institutions' Programmes Become Audience Focused?* wygłosił Niels Righolt, a moderowała ją Beata

Dubiel-Stawska (Grupa B8). Zaproszeni goście podzielili się swoim doświadczeniem i opowiedzieli, jak Design Thinking może pomóc instytucjom kultury w projektowaniu oferty umożliwiającej odbiorcom szersze i głębsze uczestnictwo oraz zaangażowanie społeczeństwa w działalność instytucji kultury. Dopełnieniem sesji MCK była potyczka słowna: *Czy model ACED kształtuje publiczność czy organizację?*, w której starły się Martina Beria i Mette Wolf (Nørrebro Teater, Kopenhaga).

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

Joanna Biegacz

OŚRODEK KOMUNIKACJI

**WYKŁADY
SPOTKANIA
EDUKACJA KULTUROWA**

PROGRAM TOWARZYSZĄCY WYSTAWOM

Na program towarzyszący wystawom w 2022 roku składają się wykłady, dyskusje, oprowadzania i spotkania, a także pokazy filmowe. W pierwszych tygodniach roku kontynuowano pokaz *Ukraina. Wzajemne spojrzenia*, której towarzyszyły oprowadzania w języku ukraińskim oraz cykl *Kwadrans z Ukrainą*. W ostatniej części cyklu Karolina Wójcik przedstawiła historię obrazu Romana Mlnina *Kozak Charko wszystkich pozdrawia*. Program towarzyszący wystawie dopełniło spotkanie z Adamem Balcerem, dr Edytą Gawron i Anną Wylegałą *Babi Jar. Od Holocaustu do współczesności*, które prowadziła dr Paulina Małochleb.

Na przełomie lutego i marca w średniowiecznych piwnicach MCK prezentowano wystawę prac Dobiesława Gały *Bieguny niedostępności*. O serii reliefowych kompozycji wynikających z metafizycznych intuicji artysty, dotyczących sposobów doświadczania czasu i prób zilustrowania ulotności pamięci, opowiadała podczas kuratorskiego oprowadzania Barbara Woźniak. Finisaż wystawy przyniósł możliwość bezpośredniego spotkania z artystą.

W drugim i trzecim kwartale roku skupiono się wokół wydarzeń towarzyszących wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*. Cykl spotkań z ekspertami otworzyła debata z udziałem kuratora prof. Jacka Purchli oraz dyr. Łukasza Galuska i Roberta Kostry. W kolejnych miesiącach trwania wystawy prof. Jacek Purchla wygłosił wykład *Hitlerowskie plany Krakowa* skupiony na nazistowskiej idei odpolszczenia Krakowa; Magdalena Rigamonti poprowadziła spotkanie *KL Płaszów – odzyskiwanie pamięci*, podczas którego Monika Bednarek, dr Edyta Gawron i dr Michał Niezabitowski dyskutowali o architekturze zbrodni i konflikcie (nie)pamięci miasta o miejscu Zagłady krakowskich Żydów; współkuratorka wystawy dr Monika Rydiger w debacie *Wawel w cieniu swastyki* rozmawiała z prof. Andrzejem Betlejem, prof. Jackiem Purchlą oraz dr. Michałem Wiśniewskim o Krakauer Burg – Wawelu podlegającym niemieckim architektonicznym ingerencjom ideologicznym. Serię spotkań towarzyszących wystawie zakończyła debata *Co z Feniksem? Dylematy konserwatorskie i dziedzictwo kłopotliwe*. Jej uczestnicy: dr hab. Aneta Borowik, Grzegorz Piątek, Anna Syska, prof. Andrzej Szczerski, dr Michał Wiśniewski, przepytывani przez Michała Olszewskiego, poddali analizie problem trudnego i wielowarstwowego dziedzictwa na przykładzie Domu Towarzystwa Ubezpieceniowego Feniks.

Zorganizowano także dwa oprowadzania kuratorskie (dr Żanna Komar, dr Monika Rydiger) oraz osiem spacerów miejskich. Ostatni z nich, *Miasto – obóz – miasto. Miejsce pamięci KL Płaszów*, odbył się w przeddzień zakończenia wystawy. Nagrano też złożoną z siedmiu odcinków serię podcastów, korespondującą z jądrem tematycznym projektu. Dodatkowo w czasie trwania wystawy prof. Piotr Maciej Majewski wygłosił wykład *Niemiecka Praga?*.

Miesiące letnie i jesień to czas realizacji projektu *Domowoty. Włodzimierz Puchalski*, podczas którego nie tylko przypominano słynnego polskiego przyrodnika, fotografa i edukatora, lecz także poruszano aktualne problemy światowej ekologii. Cykl spotkań rozpoczął się od debaty *Antropocen i kres bioróżnorodności* prowadzonej przez dr Paulinę Małochleb. Dr Małgorzata Lebda, dr Andrzej

Debata Wawel w cieniu swastyki w ramach programu towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*

Dr Michał Wiśniewski oprowadza po zamku w Przegorzatach w ramach spaceru miejskiego towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność*

Marzec i Adam Robiński dyskutowali o możliwościach zapobieżenia ekologicznej katastrofie oraz o wpływie kresu bioróżnorodności na myślenie o zwierzętach. W trakcie spotkania *Poszerzanie pola widzenia. Fotografia artystyczna Włodzimierza Puchalskiego* Monika Koziń rozmawiała natomiast z Wojciechem Nowickim i Wojciechem Plewińskim o artystycznym charakterze działalności fotograficznej Puchalskiego. Przybliżyła specyfikę jego warsztatu poprzez odwołania do doświadczeń Wojciecha Plewińskiego, który w latach pięćdziesiątych ubiegłego stulecia pracował z przyrodnikiem w Instytucie Zootechniki uJ w podkrakowskich Balicach. Ekspozycji głównej towarzyszyły również oprowadzania po wystawie oraz seria spacerów przyrodniczych. W ramach wystawy przygotowany został pięcioczęściowy podcast *Przyroda na fali*.

Oprowadzanie po wystawie *Domowoty*. Włodzimierz Puchalski

Oprowadzanie w ramach programu towarzyszącego wystawie *W Ukrainie*. Justyna Mielnikiewicz

Tradycyjnie odbył się wakacyjny cykl filmowy *Kino na dachu MCK*. Naturalnie. Motywem przewodnim edycji była natura. Wyświetlono cztery filmy: *Świat na granicy: Nasza planeta oczami naukowców* (2021, reż. Jon Clay), *Królestwo* (2015, reż. Jacques Perrin), *Sól ziemi* (2015, reż. Juliano Ribeiro Salgado / Wim Wenders), *Gunda* (2020, reż. Wiktor Kossakowski). W każdym pokazie wziął udział komplet widzów.

Wystawa *W Ukrainie*. Justyna Mielnikiewicz stanowiła uzupełnienie przedsięwzięcia *Ukraina. Wzajemne spojrzenia*. O ile ten ostatni analizował stereotypy w relacjach polsko-ukraińskich i przyglądał się „ukraińskim mitom”, o tyle prezentacja fotografii Justyny Mielnikiewicz na pierwszy plan wysuwała ludzkie emocje oraz pozwalała zobaczyć toczącą się w Ukrainie wojnę przez pryzmat historii konkretnych osób. Przy okazji wystawy zorganizowano debatę *Ukraina i wojna. Obrazy doświadczenia*, podczas której Adam Balcer, Justyna

Spotkanie *Cmentarne dziedzictwo Austro-Węgier. Cudze, wspólne, nasze?* z udziałem Joanny Florkiewicz-Kamieniarczyk oraz kuratorek dr Beaty Nykiel i dr Agnieszki Partridge, które prowadziła dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Paweł Pieniążek podczas spotkania *Ukraina i wojna. Obrazy doświadczenia* w ramach programu towarzyszącego wystawie *W Ukrainie*. Justyna Mielnikiewicz

Noc Muzeów

Podczas zwiedzania wystawy *Wędrujące obrazy*. Małgorzata Mirga-Tas

Mielnikiewicz, Paweł Pieniążek i dr Ludwika Włodek przybliżyli filozoficzne implikacje fotografii oraz przedstawili najważniejsze aspekty własnej działalności fotograficznej. Dodatkowo odbyły się oprowadzania po wystawie (w tym oprowadzanie eksperckie z Justyną Mielnikiewicz) oraz nagrano cykl podcastów *Wojna oczami fotografa*, podczas których Justyna Mielnikiewicz, Wojciech Wilczyk i Michał Zieliński opowiadali o tym, jak wygląda praca fotografa na wojnie, oraz stawiali pytania o wartość fotografii dokumentującej konflikty zbrojne.

W październiku mck wzięło udział w obchodach Nocy Poezji. W dwóch spotkaniach, współorganizowanych z Kolegium Europy Wschodniej, Władysław Graban i Katarzyna Szweda zaprezentowali twórczość łemkowskich poetów (prowadzenie: dr Jan Burnatowski), a Maciej Piotrowski i Żanna Słoniowska rozmawiali o twórczości Hryhorija Czubaja (lektor: Radosław Krzyżowski).

W listopadzie otwarto wystawę *Sztuka w mundurze. Krakowski Oddział Grobów Wojennych 1915–1918*. Uzupełniła ją seria oprowadzań oraz spotkanie *Cmentarne dziedzictwo Austro-Węgier*, podczas którego współkuratorce dr Beata Nykiel i dr Agnieszka Partridge wraz z Joanną Florkiewicz-Kamieniarczyk opowiadały o dorobku artystów zrzeszonych w Krakowskim Oddziale Grobów Wojennych oraz o rewitalizacji cmentarzy z lat 1915–1918. Spotkanie prowadziła dyr. Agata Wąsowska-Pawlik.

Program towarzyszący zamknęła seria wydarzeń związanych z wystawą *Wędrujące obrazy. Małgorzata Mirga-Tas*. W spotkaniu *Kultura Romów w Europie Środkowej* Adam Bartosz, Edyta Jaśkowiak i Monika Szewczyk przybliżyli najważniejsze aspekty kultury romskiej oraz zagadnienia edukacji Romów w Krakowie.

mck uczestniczyło również w Nocy Muzeów (tematyczne oprowadzanie po wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*) oraz zainaugurowało nową inicjatywę związaną z literaturą Europy Środkowej: Klub Książki Środkowoeuropejskiej (zob. s. 203).

dr Jan Burnatowski

OŚRODEK KOMUNIKACJI

PROGRAM EDUKACYJNY TOWARZYSZĄCY WYSTAWOM

Działalność edukacyjna pozostaje w dużej mierze skupiona wokół stałych cykli spotkań. Dzieciom w wieku od czterech do ośmiu lat zadedykowano cykl *MINIsportkania ze sztuką* – warsztaty plastyczne wokół jednego pojęcia inspirowanego aktualną wystawą w Galerii mck lub otaczającym światem. Zajęcia w kreatywny sposób zachęcały dzieci do szukania różnych znaczeń jednego hasła. W grudniu dodatkowo zorganizowano spotkanie z okazji imienin Świętego Mikołaja. W każdy weekend w czasie trwania wystaw odbywały się oprowadzania w języku polskim, angielskim lub ukraińskim. Zwiedzanie wystawy w towarzystwie przewodnika każdorazowo cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród odbiorców. Do każdej ekspozycji dla uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych został przygotowany program lekcji galeryjnych oraz aktywnych oprowadzań *Wystawa z klasą!*. Odbyło się dwanaście spotkań projektu edukacyjnego przeznaczonych dla seniorów *Dojrzała do sztuki* – cyklu comiesięcznych wykładów poruszających tematykę historii sztuki, kultury i architektury. Spotkania odbywały się w formie hybrydowej – stacjonarnie przy Rynku Głównym oraz online za pośrednictwem platformy Zoom. Wszystkie wykłady poprowadziła dr Małgorzata Jędrzejczyk.

W ramach programu edukacyjnego towarzyszącego wystawie *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945* zorganizowano cztery oprowadzania prowadzone przez ekspertów: *Niechciana stołeczność Krakowa* (prof. Jacek Purchla), *Kraków w złowieszczej scenografii* (dr Monika Rydiger), *Polityka nazistowska wobec Żydów w Krakowie* (dr Agnieszka Zajączkowska-Drożdż) oraz *Architektoniczna wizja Krakowa z lat 1939–1945 w zbiorach Archiwum Narodowego w Krakowie* (dr Barbara Zbroja). Wystawie towarzyszył również program spacerów poruszających kwestie kłopotliwego dziedzictwa Trzeciej Rzeszy w Krakowie. Zrealizowano ich osiem, o następującej tematyce: *Okupowany Wawel – nowa architektura i funkcja* (Robert Adamczak), *Dzielnica, której nie ma* (Grzegorz Jeżowski), *Dawne getto krakowskie – historia, miejsca, ludzie* (dr Ewa Węgrzyn), *Zmiany architektoniczne w obrębie Śródmieścia Krakowa w czasie okupacji niemieckiej* (dr Żanna Komar), *Kolejowe dziedzictwo Trzeciej Rzeszy, czyli jak „Ostbahn” modernizował węzeł krakowski* (dr Dominik Lulewicz), *Przegorzały – w cieniu zamku* (dr Michał Wiśniewski), *Miasto – obóz – miasto. Miejsce pamięci KL Płaszów* (Kamil Karski) oraz *Nowa architektura i funkcja Wawelu* (Robert Adamczak).

Program edukacyjny towarzyszący wystawie *Domowroty. Włodzimierz Puchalski* obejmował sześć spacerów edukacyjno-przyrodniczych: *Fotograficzne odkrywanie lasu* (prowadził Krzysztof Morańda), *W bukowym sercu lasu Wolskiego* (Dawid Masło), *Zwyczaj ptasich mieszcuchów* (Andrzej Barć), *Czy warto chronić łąki* (dr Joanna Kajzer-Bonk), *Fotografowanie (nie)widzialnych obiektów* (Wojciech Wilczyk) oraz *Krakowskie domowroty* (dr Kasper Jakubowski). Ekspozycji towarzyszył również program oprowadzań eksperckich: z fotografem Pawłem Wroną, edukatorem przyrodniczym Dawidem Masło oraz zespołem stowarzyszenia Ptakofonia.

Po wystawie *W Ukrainie*. Justyna Mielnikiewicz publiczność oprowadziły autorka zdjęć Justyna Mielnikiewicz oraz kuratorka dr Monika Rydiger.

Do wystaw *Domowroty*. Włodzimierz Puchalski oraz *Wędrujące obrazy*. Małgorzata Mirga-Tas stworzone zostały ścieżki edukacyjne dla dzieci w formie kolorowej broszury z ćwiczeniami autorstwa Agaty Klejzerowicz i Angeliki Radoń, z ilustracjami Pauliny Radoń. Pozwoliły one dzieciom w wieku od pięciu do dziesięciu lat na samodzielne zwiedzanie ekspozycji, a także pomagały budować relacje rodzinne w przestrzeni instytucji kultury.

Działalność edukacyjna mck po raz kolejny została doceniona przez najważniejszy opiniotwórczy portal edukacyjny CzasDzieci.pl oraz najważniejsze jury – rodziców. Do plebiscytu na najbardziej rozwojowe zajęcia dla dzieci Słoneczniki 2022 zostały nominowane trzy inicjatywy: warsztaty *MINIsportkania ze sztuką* oraz *Słówka i pędzle. Uczymy się od siebie*, a także warsztaty międzypokoleniowe *Jak powstał Kraków?*, współorganizowane z Centrum Kultury Podgórze w ramach Krakowskiego Archipelagu Kultury. Trzecia z inicjatyw otrzymała wyróżnienie w kategorii „Logika”.

Agata Klejzerowicz, Angelika Radoń

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

EDUKACJA DLA DZIEDZICTWA

Na ofertę zajęć o dziedzictwie kulturowym składają się warsztaty, lekcje online, lekcje stacjonarne oraz spacerory adresowane do uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ich istotą jest rozwijanie wśród publiczności świadomego podejścia do dziedzictwa oraz poczucia odpowiedzialności za nie. W czasie zajęć tłumaczone jest pojęcie „dziedzictwa”, prezentowana jego różnorodność i znaczenie dla każdego człowieka oraz zależności pomiędzy zagadnieniami dziedzictwa materialnego i niematerialnego. Celem spotkań jest nauka, jak praktycznie i aktywnie korzystać z zasobów dziedzictwa tudzież kształtować postawy obywatelskie.

W ramach lekcji online *Użyj dziedzictwa!* zostało przygotowanych dziesięć tematów: *Dziedzictwo od podstaw*, *Moja mała ojczyzna – dziedzictwo lokalne*, *Dziedzictwo w sieci*, *Kraków wielokulturowy*, *Kraków miasto królów*, *Dziedzictwo w lesie*, *Miasto jako dziedzictwo*, *Dziedzictwo niematerialne*, *Fun&folk – obyczaje i tradycje* oraz *Ukraińskie dziedzictwo*. W trakcie spotkań poruszane są kwestie dotyczące dziedzictwa, sposobów jego ochrony, zagrożeń, jakim może podlegać; wyjaśniane jest pojęcie „małej ojczyzny” jako miejsca o szczególnym charakterze, przybliżane są zasady korzystania z materiałów udostępnianych w sieci i prezentowane są strony internetowe, na których można takie materiały odnaleźć. Podczas zajęć o Krakowie przedstawiane są wydarzenia historyczne, na przestrzeni wieków mające szczególny wpływ na wielokulturowość miasta, wyjaśniane są także korzyści, zagrożenia i wyzwania związane ze współczesną wielokulturowością. W trakcie spotkań o dziedzictwie przyrodniczym przybliżane są zagadnienia dbałości o środowisko naturalne, a na zajęciach o mieście na przykładach polskich metropolii prezentowana jest historia miasta jako źródła dziedzictwa. W ramach zajęć o dziedzictwie niematerialnym oraz o obyczajach i tradycjach wyjaśniane są uczestnikom korzyści płynące z zachowania folkloru oraz z dbałości o wartości przekazywane z pokolenia na pokolenie. Temat *ukraińskie dziedzictwo* wprowadza natomiast uczestników w kulturę i tradycję naszych wschodnich sąsiadów. W lekcjach o dziedzictwie kulturowym online uczestniczyli uczniowie nie tylko ze szkół z całej Polski: Krakowa, Warszawy, Białegostoku, Wrocławia, Białej Podlaskiej, Zabrze czy Katowic, ale również uczniowie szkół polonijnych z Grenoble, Strasburga czy studenci z uniwersytetów w Tallinnie i Wilnie. Co więcej – zajęcia przedstawiające ponadtysiącletnią historię Krakowa oraz poruszające podstawy dotyczące dziedzictwa kulturowego dostępne są w języku ukraińskim, dzięki czemu może też w nich uczestniczyć ukraińskojęzyczna młodzież mieszkająca w Polsce.

Program edukacji kulturowej obejmuje także ofertę tematycznych spacerów po Krakowie, podczas których uczestnicy poznają lokalne dziedzictwo kulturowe. W ramach projektu przygotowano jedenaście autorskich tras spacerowych po różnych dzielnicach Krakowa: *Podgórze – miasto upragnione*, *Zwierzynieckie zauroczenia*, *Po wielkim pożarze z 1850 roku*, *Dzielnica żydowska przed 11 wojną światową*, *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza*, *Szlakiem starorzecza Wisły*, *Alegorie ukryte w modernistycznej architekturze*, *O krakowskim getcie*, *Szlakiem krakowskich legend*, *Galicyjski pierścień Krakowa* oraz *Ukraińskie ślady w Krakowie*. Spacerory prowadzone są w języku polskim, angielskim oraz ukraińskim. Dzięki wędrówce wśród kulturowego bogactwa, jakie oferuje Kraków,

uczestnicy mogą poznawać historię, kulturę i sztukę poszczególnych dzielnic miasta, tym samym pogłębiając zagadnienia związane z dziedzictwem materialnym i niematerialnym czy wielokulturowością.

W ramach edukacji na rzecz dziedzictwa została przygotowana oferta dla osób dorosłych. Jest to cykl wykładów *Dekady ze sztuką* – autorski wybór tematów dotyczących dorobku wystawienniczego mck. Każda prelekcja w zaktualizowanej, poszerzonej i uzupełnionej formie omawia jedną – za każdym razem inną – ekspozycję. Wykłady odbywają się online za pośrednictwem platformy Zoom. W 2022 roku zostało zrealizowanych dwanaście spotkań, które poprowadziła dr Małgorzata Jędrzejczyk.

Od kilku lat część programu mck dostępna jest dla krakowian ukraińsko-rosyjskojęzycznych. W związku z wybuchem wojny w Ukrainie przygotowany został specjalny program warsztatów i spotkań dla uchodźczyń i uchodźców z Ukrainy przebywających w Krakowie zatytułowany *Jak się masz?*. W jego ramach realizowane były warsztaty plastyczne *Słówka i pędzle. Uczymy się od siebie*. Walorem tych wydarzeń jest ich integracyjny charakter – w trakcie plastycznych warsztatów uczestnicy mieli szansę uczyć się języków polskiego i ukraińskiego, w spotkaniach bowiem brały również udział dzieci polskojęzyczne. Ponadto co tydzień odbywały się zajęcia edukacyjne *Chwila przyjemności*, dla dzieci od czterech do dziesięciu lat. Na warsztaty składały się elementy arteterapii i treningu antystresowego oraz wspólne wykonywanie prac plastycznych. Program dla odbiorców ukraińskojęzycznych zawierał także ofertę spacerów edukacyjnych: *Ukraińskie ślady w Krakowie*, *Szlakiem krakowskich legend*, *Galicyjski pierścień Krakowa* oraz *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza*. W ramach cyklu dla odbiorców z Ukrainy zrealizowane zostały również trzy spotkania *Zapytaj Nastii: krakowski know-how*. Były to nieformalne rozmowy ze współpracowniczką mck Anastasiją Podorożnią, w trakcie których uczestnicy mogli znaleźć odpowiedzi na pytania związane z życiem w Krakowie. Od lipca program dla osób z Ukrainy realizowany był pod nazwą *Ukraina i Polska. Blisko siebie*, a w jego ramach prowadzone były warsztaty plastyczne i integracyjne dla dzieci *Chwila przyjemności* oraz *Słówka i pędzle. Uczymy się od siebie*, a także spacer edukacyjny dla młodzieży i dorosłych: *Ukraińskie ślady w Krakowie*, *Sztuka i symbolika krakowskiego Kazimierza*, *Galicyjski pierścień Krakowa* oraz *Szlakiem legend krakowskich*.

W ramach programu edukacji kulturowej dla dziedzictwa realizowano również aktywności dodatkowe. Na zamówienie jednego z krakowskich liceów goszczących uczniów z różnych krajów Europy przygotowano i zrealizowano warsztaty o tematyce wielokulturowości. Ponadto stworzono i przeprowadzono dwa warsztaty na zamówienie o tematyce dziedzictwa niematerialnego ze szczególnym uwzględnieniem legend krakowskich. W ramach trwającej od 2021 roku współpracy z II Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie mck odwiedziła grupa uczestników i uczestniczek programu Erasmus+ *Behind the walls*, tym razem z Madrytu. Wysłuchali oni wykładu dr. Michała Wiśniewskiego na temat Nowej Huty oraz wzięli udział w warsztatach pod tytułem *Trudne dziedzictwo Nowej Huty*. mck uczestniczyło ponadto w Święcie Rodziny Krakowskiej, w ramach którego organizowany był Rodzinny Piknik w parku Jordana. Na stoisku mck odbyły się warsztaty integracyjne *Pędzle i słowa* dla dzieci polskich i ukraińskich w animacji ciągłej.

Agata Klejzerowicz, Angelika Radoń

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

KLUB KSIĄŻKI ŚRODKOWOEUROPEJSKIEJ

W ostatnim kwartale 2022 roku w Międzynarodowym Centrum Kultury zainicjowany został nowy cykl spotkań literackich: Klub Książki Środkowoeuropejskiej, którego ideą przewodnią jest namysł nad Europą Środkową, jej tożsamością oraz palącymi ją problemami.

Odbyły się trzy spotkania Klubu współprowadzone przez dr. Jana Burnatowskiego i dr. Paulinę Małochleb. W ramach pierwszego spotkania, które otworzyła dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, uczestnicy rozmawiali o książkach rozprawiających się ze stereotypem kobiety jako uczestniczki działań wojennych. Powieść ukraińskiej pisarki Tamary Dudy *Córeczka* oraz ikonograficzno-tekstowy projekt duetu Darek Foks&Zbigniew Libera były także pretekstem do dyskusji o mechanizmach tworzenia się pamięci kulturowej.

W listopadzie odbyła się druga edycja Klubu. Lektura i rozmowa toczyły się wokół hasła *Europa Środkowa wybija się na niepodległość*, które uruchomiło pytania dotyczące definicji Europy Środka oraz wymiarów doświadczania historii przez mieszkańców tej części Starego Kontynentu. Punktem wyjścia do dyskusji były cztery książki przedstawiające różne perspektywy myślenia i opowiadania o jej specyfice: Weroniki Gogoli *Ufo nad Bratysławą*, Milana Kundery *Zachód porwany albo tragedia Europy Środkowej*, Bartosza Sadulskiego *Rzeszot* oraz Larry'ego Wollfa *Idea Galicji. Historia i fantazja w kulturze politycznej Habsburgów*. W spotkaniu wzięła udział dr. Lenka Pifková, konsul generalna Republiki Słowacji w Krakowie.

Tematem rozmowy grudniowego spotkania były *Farby wodne* Lidii Ostałowskiej, reportaż o Zagładzie Romów i o ich walce o pamięć. O tej jednej z najlepszych i zarazem najmniej dostrzeżonych współczesnych książek reporterskich rozmawiała z klubowiczami dr. Paulina Małochleb.

dr Jan Burnatowski

OŚRODEK KOMUNIKACJI

PODCASTY MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

Od 2020 roku Międzynarodowe Centrum Kultury prowadzi popularny kanał podcastowy, który służy opowiadaniu o kulturze i dziedzictwie Europy Środkowej oraz popularyzowaniu wystaw i innych projektów organizowanych przy Rynku Głównym 25 w Krakowie. W 2022 roku zrealizowano cztery cykle nagrań, obejmujące łącznie 17 podcastów. Nagrania, które przygotowała Free Range Productions sp. z o.o., są udostępniane poprzez popularne kanały podcastowe. Cykle podcastów w 2022 roku:

DO UKRAINY W 20 MINUT

Po rozpoczęciu inwazji rosyjskiej na Ukrainę cykl podcastów towarzyszących zorganizowanej w 2021 roku wystawie *Ukraina. Wzajemne spojrzenia* został uzupełniony o trzy odcinki stanowiące komentarz do aktualnej sytuacji. Rozmowy dotyczą Charkowa, Kijowa oraz wielokulturowości Ukrainy. W nagraniach udział wzięli: dr Tomasz Hodana, prof. dr hab. Katarzyna Kotyńska i Joanna Majewska.

ARCHITEKTURA I ZBRODZIA. KRAKÓW 1939–1945

Cykl siedmiu podcastów poświęconych Krakowowi w okresie drugiej wojny światowej, zrealizowany jako element programu edukacyjnego do wystawy *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji 1939–1945*. W kolejnych odcinkach eksperci i ekspertki opowiadali, jak niemieccy okupanci zawłaszczali Kraków, próbując zrobić z niego „prastare niemieckie miasto”, czego symbolem były swastyki powiewające nad Wawelem. Mówili o segregacji rasowej, o terrorze wobec polskich mieszkańców i polityce zagłady wobec Żydów – to w Krakowie znajdował się KL Plaszow, jedyny na świecie

obóz koncentracyjny umieszczony w centrum miasta. Osobne odcinki poświęcone zostały życiu codziennemu okupowanego Krakowa i nazistowskim planom zmian urbanistycznych i rozwoju miasta. W nagraniach udział wzięli: Monika Bednarek, prof. dr hab. inż. arch. Kazimierz Butelski, dr Edyta Gawron, prof. dr hab. Andrzej Chwalba, Kamil Karski, prof. dr hab. Jacek Purchla, dr Monika Rydiger, dr Michał Wiśniewski, dr Agnieszka Zajączkowska-Drożdż.

PRZYRODA NA FALI

Cykl pięciu podcastów towarzyszących wystawie *Domowroty. Włodzimierz Puchalski*, w których Aneta Słowikowska opowiada o biografii Włodzimierza Puchalskiego, Urszula Zajączkowska rozmawia z Adamem Robińskim o wątpliwościach etycznych, jakie może budzić fotografowanie przyrody, Monika Kozień i Paweł Wrona zastanawiają się nad ewolucją fotografii przyrodniczej w ciągu ostatnich dziesięcioleci, Kasper Jakubowski mówi z kolei o nowym ekosystemie, który powstał w nieczynnym krakowskim kamieniołomie Libana, a ornitolog Jacek Karczewski opowiada o życiu ptaków w mieście.

WOJNA OCZAMI FOTOGRAFA

Dwa podcasty towarzyszące wystawie *W Ukrainie*. Justyna Mielnikiewicz. Zaproszeni goście: Justyna Mielnikiewicz, Wojciech Wilczyk i Michał Zieliński, opowiadają o tym, jak wygląda praca fotografa na wojnie, ale przede wszystkim o wartości fotografii dokumentującej konflikty zbrojne.

Angelika Radoń, dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY DOSTĘPNE

Powołany w mck zespół ds. dostępności wdraża plan działania na rzecz poprawy dostępności mck dla osób z różnymi potrzebami. Zespół uczestniczy w wizytach studyjnych, spotkaniach tematycznych i szkoleniach, stale podnosząc swoje kwalifikacje. Organizacja wydarzeń dla osób z niepełnosprawnościami odbywa się przy stałej współpracy i wsparciu merytorycznym organizacji pozarządowych, fundacji oraz ekspertów do spraw dostępności, m.in. Reginy Mynarskiej z Fundacji „Pełni Kultury”, autorki audiodeskrypcji oraz oprowadzań z audiodeskrypcją podczas wystaw prezentowanych w Galerii mck, czy Jakuba Studzińskiego – Głuchego tłumacza pjm związanego z Fundacją „Między Uszami”, koordynatora projektu Małopolska Kultura Wrażliwa.

Siedziba mck jest przyjazna dla osób z niepełnosprawnościami, jednak zabytkowy charakter może niekiedy stanowić barierę w poruszaniu się po budynku. Osoby odwiedzające mck w razie potrzeby mogą liczyć na wsparcie pracowników recepcji znajdującej się w holu wejściowym. Osobom z niepełnosprawnością wzroku dotarcie do punktu recepcyjnego ułatwia zainstalowana została ścieżka naprowadzająca, zaczynająca się za drzwiami wejściowymi. mck posiada nowy system nawigacyjno-informacyjny TOTUPOINT – wspomagający orientację przestrzenną oraz zwiększający poziom bezpieczeństwa osób z niepełnosprawnością wzroku. Składa się on ze znaczników umieszczonych w przestrzeni budynku, które emitują dźwięk i informują użytkownika o swoim położeniu.

Do kamienicy i do wszystkich jej pomieszczeń ogólnodostępnych można wejść z psem asystującym i z psem przewodnikiem. W budynku znajdują się dwie windy dostosowane do potrzeb osób poruszających się na wózkach, którymi można dotrzeć m.in. do Galerii mck oraz do Biblioteki. Do średnio-wiecznych piwnic można się dostać dzięki pochylni. W mck istnieje również możliwość skorzystania z toalet dostosowanych do potrzeb osób z różnymi niepełnosprawnościami ruchu.

Od 2022 roku mck realizuje przedsięwzięcie grantowe *Usłysz mck. Dostosowanie siedziby i oferty instytucji do potrzeb osób z niepełnosprawnością słuchu*, będące częścią projektu *Kultura bez barier* realizowanego w ramach Osi priorytetowej IV *Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa*, w ramach Działania 4.3 *Współpraca ponadnarodowa Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014–2020*. Wniosek o przyznanie grantu został złożony pod koniec kwietnia, a w lipcu operator Programu (PFRON) przekazał, że został on rozpatrzony pozytywnie. Głównym celem grantu jest umożliwienie pełnego uczestnictwa osób z niepełnosprawnością słuchu w wydarzeniach organizowanych w mck. Dla osób g/Głuchych i niedosłyszących zamontowano w budynku trzy stacjonarne pętle indukcyjne, znajdujące się w recepcji na parterze, w Galerii na stanowisku do obsługi klientów oraz w Bibliotece. W mck dostępna jest także bezpłatnie usługa zdalnego tłumacza Polskiego Języka Migowego, z którego można skorzystać zarówno na miejscu (recepcja, Galeria), jak i online, za pośrednictwem strony internetowej. Z pomocą zdalnego tłumacza osoby głuche posługujące się pjm mogą skontaktować się w swoim języku z pracownikami mck i uzyskać potrzebne informacje. Większość wydarzeń

organizowanych w sali „Pod Kruki” ma zapewnione tłumaczenie symultaniczne na PJM. Z myślą o osobach g/Głuchych przygotowano przewodnik po wystawie w PJM, z którego można skorzystać za pośrednictwem tabletu.

Wystawy czasowe prezentowane w Galerii mck projektowane są z myślą o osobach z różnymi potrzebami. Osoby z niepełnosprawnościami mogą skorzystać z pomocy asystenta, który zapewni wsparcie w dotarciu do budynku, w trakcie zwiedzania wystawy, a także w udziale w wydarzeniu. Cała przestrzeń ekspozycyjna jest wolna od barier architektonicznych dla osób poruszających się na wózkach. Dla osób z niepełnosprawnością wzroku zawsze przygotowywana jest audiodeskrypcja wybranych dzieł prezentowanych na ekspozycjach. W Galerii niezmiennie zapewniane są tzw. ciche godziny z myślą m.in. o osobach w spektrum autyzmu – w tym czasie w salach wystawienniczych wyłączane są monitory oraz inne urządzenia emitujące dźwięki. Nie organizuje się wtedy zajęć edukacyjnych, oprowadzań ani innych wydarzeń. Wszystkie spotkania organizowane przez mck dla publiczności są transmitowane, a zapis transmisji wraz z napisami dostępny na kanale mck na YouTube.

Jednym z ważniejszych wydarzeń towarzyszących wystawom są *Dostępne niedziele* (w ostatnią niedzielę miesiąca), na które składają się warsztaty, spacer-y miejskie, oprowadzania, warsztaty edukacyjne dostępne dla osób z różnymi potrzebami. Wydarzenia mają charakter inkluzywny, może w nich wziąć udział każda osoba. W 2022 roku odbyło się sześć wydarzeń: jedno na wystawie *Ukraina. Wzajemne spojrzenia* (9 stycznia); trzy podczas ekspozycji *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945* (27 marca, 24 kwietnia, 29 maja), po jednym na wystawach *Domowroty. Włodzimierz Puchalski i W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz* (25 września, 30 października). Każdorazowo odbywały się warsztaty z audiodeskrypcją na żywo z użyciem pomocy dotykowych i ścieżek dźwiękowych dla osób z niepełnosprawnością wzroku, oprowadzania po wystawie w PJM dla osób g/Głuchych; oprowadzania w języku polskim oraz oprowadzania w języku polskim dla osób w wieku 60+. Odbyły się również spacer-y po Rynku Głównym oraz po zamku w Przegorzałach, tłumaczone symultanicznie na PJM.

W 2022 roku zaczęto też realizować ofertę edukacyjną dla szkół, do których uczęszczają dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami. Odbyły się cztery

warsztaty: trzy dla Zespołu Szkół Specjalnych nr 14 w Nowej Hucie oraz jedno dla Zespołu Szkół i Placówek pn. Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie. Warsztaty każdorazowo miały charakter lekcji muzealnej połączonej z częścią warsztatowo-plastyczną. Wzięły w nich udział zarówno dzieci uczęszczające do klas 4–6, jak i młodzież w wieku licealnym oraz z klasy branżowej (zawodowej).

Ponadto przeprowadzono kampanię promocyjną o zasięgu lokalnym skierowaną do osób z niepełnosprawnościami, podczas której zachęcano do udziału w zajęciach przygotowanych z myślą o nich. Głównymi zadaniami kampanii były: jak najszersze dotarcie z informacją do zainteresowanych osób, a także ukazanie MCK jako instytucji dostępnej i otwartej, wrażliwej na potrzeby różnych grup osób. Celem kampanii było zgromadzenie stałej publiczności zainteresowanej ofertą Centrum. Kampania była realizowana na Facebooku MCK, gdzie informowano o kolejnych odsłonach cyklu. Łącznie w 2022 roku opublikowano sześć wydarzeń i czternaście postów, a także wiele relacji na Instagramie i na Facebooku.

Daniel Krawczyk

KOORDYNATOR DOSTĘPNOŚCI MCK

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA SPECJALISTYCZNE PROGRAMY EDUKACYJNE

AKADEMIA DZIEDZICTWA

Akademia Dziedzictwa to studia podyplomowe z zarządzania dziedzictwem kulturowym, organizowane od 2001 roku przez Międzynarodowe Centrum Kultury wspólnie z Małopolską Szkołą Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. W pierwszej połowie roku 2022 roku realizowane były zajęcia XVI edycji programu, podsumowane w trakcie seminarium poświęconego zarządzaniu obiektami dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska. W październiku zainaugurowano XVII edycję, w której studia podjęły 23 osoby.

Program studiów adresowany jest do pracowników instytucji kultury, muzealników, przedstawicieli urzędów konserwatorskich i administracji samorządowej. Osobom, które posiadają wykształcenie humanistyczne, zajęcia te dają możliwość bliższego poznania zagadnień z zakresu prawa i administracji. Dla osób z doświadczeniem technicznym lub ekonomicznym Akademia Dziedzictwa to droga do zwiększenia wiedzy o kulturze i dziedzictwie. Przeszło dwie dekady istnienia Akademii Dziedzictwa pozwoliło wypracować unikalny program realizowany przez wyjątkową grupę wykładowców reprezentujących najlepsze polskie uczelnie wyższe (m.in. Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie), najważniejsze instytucje kultury (m.in. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Muzeum Etnograficzne w Krakowie, Muzeum Krakowa). Do stałych współpracowników Akademii Dziedzictwa należą m.in.: prof. Wojciech Bałus, dr hab. Piotr Dobosz, prof. Jerzy Hausner, Paweł Jaskanis, Alicja Knast, prof. Piotr Krasny, prof. Jacek Purchla, prof. Bogusław Szmygin, prof. Stanisław Waltoś.

Akademia Dziedzictwa to także liczna grupa byłych studentów aktywnych w Stowarzyszeniu Absolwentów Akademii Dziedzictwa, organizującym seminaria na temat zarządzania dziedzictwem oraz angażującym się w prowadzenie prac konserwatorskich poświęconych polskiemu dziedzictwu kulturowemu za granicą. Do najważniejszych osiągnięć Stowarzyszenia w tym zakresie zaliczyć należy ukończone w 2019 roku prace przy konserwacji malowideł ściennych Jana Henryka Rosena oraz mozaik Józefa Mehoffera w katedrze ormiańskiej we Lwowie.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

**AKADEMIA
DZIEDZICTWA
REKRUTACJA
22/23**

UCZYMY TEGO, CO WAŻNE

**AKADEMIA
DZIEDZICTWA
REKRUTACJA
22/23**

**SPOTKANIA Z WYBITNYMI
SPECJALISTAMI**

WYKŁADY

**AKADEMIA
DZIEDZICTWA
REKRUTACJA
22/23**

**STUDIUM W KRAKOWIE
I ZWIEDZAJ MIASTO!**

**AKADEMIA
DZIEDZICTWA**

**REKRUTACJA
22/23**

CZAS START!

**AKADEMIA
DZIEDZICTWA
REKRUTACJA
22/23**

**STUDENCI AKADEMII DZIEDZICTWA
ZAGLĄDAJĄ TAM, GDZIE INNI NIE MOGĄ**

V4 HERITAGE ACADEMY

MANAGEMENT OF UNESCO WORLD HERITAGE CULTURAL SITES IN VISEGRAD COUNTRIES

11–17 LIPCA

Od 2009 roku Międzynarodowe Centrum Kultury organizuje cykliczny letni kurs *V4 Heritage Academy. Management of UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries*, którego tematem jest zarządzanie miejscami wpisanymi na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. Realizacja tego projektu jest pochodną utworzenia w 2006 roku przez ministrów kultury wyszehradzkiej czwórki stałej Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Państw Grupy Wyszehradzkiej, za której aktywność odpowiada mck. Regularne spotkania przedstawicieli instytucji kultury z Czech, Polski, Słowacji i Węgier przyniosły w ciągu kilkunastu lat bogaty dorobek w postaci kilku konferencji naukowych oraz programu edukacyjnego adresowanego do pracowników urzędów konserwatorskich oraz osób zaangażowanych w realizację projektów na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.

W 2022 roku, po dwóch latach przerwy spowodowanej pandemią, wznowiono kurs. Zajęcia prowadzono w Polsce i w Słowacji, a głównym tematem kursu było zarządzanie miejscem światowego dziedzictwa, które łączy miasta Lewoczę i Spiskie Podgrodzie, Zamek Spiski z kościołem w Żehrze oraz katedrę i siedzibę biskupów w Spiskiej Kapitule. W projekcie wzięli udział uczestnicy z czterech państw grupy V4 oraz z Ukrainy, każdy kraj reprezentowały cztery osoby. Przez pierwsze dwa dni kursanci wysłuchali serii wykładów obejmujących zagadnienia teoretyczne związane z tegoroczną problematyką. Odwiedzili także historyczne centrum Krakowa oraz Zamek Królewski na Wawelu, gdzie uczestniczyli w warsztatach poświęconych zapewnieniu bezpieczeństwa w muzeum i w miejscu światowego dziedzictwa.

W trzecim dniu udano się do Niedzicy, gdzie zwiedzono zamek i zapoznano się z problematyką zarządzania tym miejscem. Zasadnicza część projektu była realizowana w Słowacji, przede wszystkim w Spiskiej Kapitule. Tam uczestnicy spędzili pozostałe dni trwania programu, stamtąd podróżowali do kolejnych miejsc stanowiących część światowego dziedzictwa UNESCO. W ostatnim dniu wzięli udział w warsztatach, w trakcie których przygotowali własne rekomendacje dla miejsca UNESCO, dotyczące sposobu jego ekspozycji, prezentacji i promocji. Kurs został zrealizowany przy aktywnym udziale Rady Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

Uczestnicy szkoły letniej podczas warsztatów realizowanych przez pracowników Zamku Królewskiego na Wawelu – Państwowych Zbiorów Sztuki

Grupa w wawelskich komnatach

THESAURUS POLONIAE I THESAURUS POLONIAE DLA UKRAINY

W 2009 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego powierzyło mck organizację programu stypendialnego dla zagranicznych naukowców badających historię i kulturę Polski w spektrum humanistyki bądź komparatystyki, a także w szerszym kontekście Europy Środkowej. Dotąd zrealizowano 26 edycji programu, które pozwoliły zaprosić do Krakowa grupę blisko 150 osób z ponad 30 państw i 5 kontynentów. Reprezentując różne kręgi kulturowe, uczestnicy programu szerzą wiedzę o Polsce i Europie Środkowej w często odległych miejscach, gdzie stają się swoistymi ambasadorami naszego kraju.

Program Thesaurus Poloniae realizowany jest w dwóch kategoriach. Pierwsza z nich to Program Senior, skierowany do profesorów i starszych wykładowców akademickich. Druga to utworzony z myślą o doktorantach i młodszych pracownikach nauki Program Junior. Międzynarodowe Centrum Kultury, które w imieniu mkiDN odpowiada za rekrutację i organizację programu, zapewnia stypendystom zarówno stypendium, jak i finansuje trzymiesięczny pobyt w Krakowie oraz oferuje możliwość korzystania z zaplecza naukowego instytucji i pomoc w nawiązaniu współpracy z archiwami, bibliotekami i instytucjami edukacyjnymi i badawczymi prowadzonymi przez wybrane placówki naukowe oraz kulturalne.

W pierwszej połowie 2022 roku w ramach programu stypendialnego w Krakowie pracowali: Andrij Bojarov, badacz i kurator niezależny z Estonii, dr Ketewan Kincuraszwili z Uniwersytetu Gruzińskiego w Tbilisi, dr Mindaugas Kvietkauskas z Uniwersytetu Wileńskiego, Jekaterina Merkuljeva, badaczka niezależna z Litwy, Natalia Wojcieszczuk, kierowniczką Rezerwatu „Starożytny Dźwinogród” we Lwowie, oraz Magdaléna Vášáryová z Via Cultura, Institute for Culture Policies w Bratysławie.

Jesienią 2022 roku w ramach stypendium prace w Krakowie prowadzili: dr hab. Ihor Lylo z Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki we Lwowie, dr Lidija Rezonichnik z Uniwersytetu w Lublanie, prof. Nana Szarikadze z Państwowego Konserwatorium w Tbilisi i dr Bohdan Tychołoz, dyrektor Narodowego Muzeum Literatury i Pamięci Iwana Franki we Lwowie.

W związku z napaścią Rosji na Ukrainę w marcu mck w porozumieniu z mkiDN zorganizowało specjalny program stypendialny Thesaurus Poloniae dla Ukrainy, którego celem jest zapewnienie warunków do kontynuowania pracy kulturalnej i naukowej pracownikom sektora nauki i kultury z Ukrainy, których wojna zmusiła do opuszczenia ojczyzny. Po rozpoczęciu rosyjskiej agresji, 24 lutego mck zaoferowało pomoc byłym stypendystom programu Thesaurus Poloniae, a zgłoszenia napłynęły także od innych intelektualistów i pracowników sektora nauki i kultury z Ukrainy. W 2022 roku ze stypendium skorzystali: dr Olga Denysiuk z Narodowej Akademii Sztuk Pięknych i Architektury w Kijowie, dr Iryna Horban z Muzeum Etnografii i Przemysłu Artystycznego we Lwowie, dr Ołena Kozakewycz z Instytutu Etnologii Narodowej Akademii Nauk Ukrainy we Lwowie, Uliana Ławruk, dziennikarka i badaczka związana

Od lewej: dr Michał Wiśniewski, dyr. Łukasz Galusek, dr Natalia Musienko, Jekaterina Merkulejeva, dr Ketewan Kincuraszwili, Natalia Wojcieszczuk i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: dr Bohdan Tychołoz, dr Iryna Horban, dr hab. Ihor Lylo, dr Olga Denysiuk, dr Lidija Rezoničnik, dr Ołeh Riszniak, prof. Nana Szarikadze, dr Ołena Kozakewycz, Magdaléna Vášáryová wraz z ekipą mck: dr Żanną Komar, dr. Michałem Wiśniewskim i Zofią Rokitką

z czasopismem „Huculi i Huculszczyzna” z Iwano-Frankiwska, dr Natalia Musienko z Narodowej Akademii Sztuki w Kijowie, Anita Nemet, kierowniczka Muzeum Rzeźby Nowoczesnej im. Mychajła Dzyndry we Lwowie, oddziału Lwowskiej Galerii Obrazów, Walentyna Merżiewska, kuratorka, edukatorka muzealna i dziennikarka z Kijowa, dr Tetiana Pawlinczuk, tłumaczką i literaturoznawczynią z Żytomierza, dr Ołeh Riszniak z Ukraińskiego Regionalnego Specjalistycznego Instytutu Naukowo-Konserwatorskiego we Lwowie, Artur Rudzicki, pracownik organizacji AEF-Ukraine, Natalia Wojcieszczuk, kierowniczka Rezerwatu „Starożytny Dźwinogród” we Lwowie (wiosną 2022 roku uczestnicząca programu Thesaurus Poloniae).

Program stypendialny Thesaurus Poloniae dla Ukrainy będzie kontynuowany w 2023 roku. Informacje na temat warunków ubiegania się o stypendium w ramach obu programów znajdują się na stronie www.mck.krakow.pl.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

ILUCIDARE

INTERNATIONAL NETWORK FOR LEVERAGING SUCCESSFUL CULTURAL HERITAGE-LED INNOVATIONS AND DIPLOMACY THROUGH CAPACITY BUILDING AND AWARENESS RAISING

Międzynarodowy projekt badawczy ILUCIDARE to trzyletnia inicjatywa (grudzień 2018 – kwiecień 2022) koordynowana przez Katholieke Universiteit Leuven (Katolicki Uniwersytet Lowański) z udziałem Międzynarodowego Centrum Kultury, Europy Nostry, KEA European Affairs, World Monuments Fund España, Kosovo Foundation for Cultural Heritage without Borders, IMEC i Universidad de Cuenca. W skład zespołu mck weszli: prof. Jacek Purchla, dr Joanna Sanetra-Szeliga, dr hab. Robert Kusek, Jan Strycharz i Maria Drabczyk. Celem projektu była analiza, a następnie promocja i edukacja na temat relacji pomiędzy dziedzictwem kulturowym a innowacjami oraz dyplomacji wykorzystującej dziedzictwo kulturowe. Projekt był finansowany ze środków programu ramowego Unii Europejskiej w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020” na podstawie umowy o udzielenie dotacji nr 821394.

W pierwszym półroczu 2022 roku zakończono działania merytoryczne w ramach projektu. Celem zadania koordynowanego w tym czasie przez mck, we współpracy i przy udziale wszystkich partnerów, było przygotowanie narzędzia opracowanego i wykorzystującego doświadczenie zdobyte przez członków konsorcjum podczas całego trwania projektu ILUCIDARE. Stanowiłoby ono wprowadzenie do tematyki innowacji i stosunków międzynarodowych opartych na dziedzictwie oraz inspirowałoby do wykorzystywania dziedzictwa w tych obszarach. Efektem tych prac jest interaktywna publikacja online *ILUCIDARE Inspiration Kit* (*Zestaw inspiracyjny ILUCIDARE*).

Publikacja jest dostępna na stronie internetowej mck, a także w ograniczonej liczbie drukowanych egzemplarzy oraz do pobrania w wersji pdf (<https://mck.krakow.pl/ilucidare-inspiration-kit>). Stanowi ona uzupełnienie innej publikacji projektu ILUCIDARE – *Innovation Handbook* (*Podręcznik innowacji*), której celem było inspirowanie czytelników do kreatywnego wykorzystywania zasobów dziedzictwa w rozwiązywaniu problemów na poziomie lokalnym i międzynarodowym oraz przełamywanie wciąż powszechnego przekonania, że kultura i dziedzictwo mają niewielki potencjał społeczno-gospodarczy. Treść *ILUCIDARE Inspiration Kit* zorganizowana jest wokół dziewięciu pytań lub wyzwań związanych z wykorzystaniem dziedzictwa. Każde z nich ilustrowane jest projektami, które znalazły sposób na poradzenie sobie z danym problemem. Aby pokazać rozmaite perspektywy, prezentowane historie zostały pozyskane z czterech różnych źródeł, a są to: 1) projekty finansowane przez UE, w tym te prezentowane w ramach Community of Innovators in Cultural Heritage, 2) laureaci Nagród Dziedzictwa Europejskiego / Nagród Europa Nostra, w tym Nagrody Specjalnej ILUCIDARE, 3) inicjatywy prowadzone przez uczestników letniej szkoły ILUCIDARE, oraz 4) pogłębiony przegląd literatury, prowadzony przez cały czas trwania projektu. Prezentacje projektów zawierają ich krótkie opisy, komentarze i opinie ich twórców oraz użytkowników, filmy, podcasty, a także listę zasobów do poszerzenia wiedzy o danych inicjatywach. *Zestaw inspiracyjny* odnosi się bezpośrednio do *Innovation Handbook* i przedstawia zwięzłą wersję

teoretycznych ram innowacji opracowanych w ramach projektu ILUCIDARE. Prezentując szeroką gamę innowacyjnych projektów, publikacja w przekonujący sposób pokazuje wpływ, jaki dziedzictwo kulturowe może mieć zarówno na społeczności lokalne, jak i na stosunki międzynarodowe, oraz zachęca czytelników do poszukiwania rozwiązań opartych na dziedzictwie dla ich własnych wyzwań. Publikacja jest skierowana do organizacji z sektora dziedzictwa, które mogą być zainteresowane decydentami, badaczami i edukatorami, a także do sektora biznesowego.

Oficjalne zakończenie projektu ILUCIDARE nastąpiło wiosną 2022 roku. 21 kwietnia w Brukseli odbyło się ostatnie spotkanie konsorcjum projektowego, podczas którego dokonano podsumowania działań w trakcie ostatnich trzech lat projektu, a dzień później odbyła się konferencja podsumowująca projekt, zatytułowana *ILUCIDARE Playground. Turning a New Page for Heritage*. Doktor Joanna Sanetra-Szeliga, reprezentująca MCK, moderowała w jej trakcie panel dotyczący stosunków międzynarodowych w oparciu o dziedzictwo *Positioning heritage and communities in the vast pool of knowledge and experiences on international relations*. W trakcie konferencji zaprezentowano także wyniki projektu ILUCIDARE oraz powstałe w jego ramach publikacje, w tym *ILUCIDARE Inspiration Kit*.

Raport merytoryczny i finansowy z realizacji projektu został przygotowany przez partnerów projektu i przekazany przez jego koordynatora do akceptacji Komisji Europejskiej.

Więcej na temat projektu: <https://ilucidare.eu/>.

dr Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

POLSKI PETERSBURG

ENCYKLOPEDIA INTERNETOWA

W ograniczonym zakresie kontynuowano prace związane z encyklopedią internetową Polski Petersburg. Zasadniczym celem projektu, którego polska premiera miała miejsce w kwietniu (www.polskipetersburg.pl), a rosyjska we wrześniu 2016 roku (www.polskipetersburg.ru), było i jest przybliżenie polskim i rosyjskim odbiorcom losów i dzieł Polaków związanych z dawną stolicą Imperium Rosyjskiego. Wydawnictwo tworzone było do niedawna w dwóch nieidentycznych wersjach językowych: polskiej i rosyjskiej. Wydawcami i administratorami mającej charakter popularnonaukowy i edukacyjny encyklopedii jest nadal po polskiej stronie мск, a po rosyjskiej była do niedawna Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija S. Lichaczowa (The Likhachev Foundation – FL). Od dłuższego czasu obie redakcje pracowały jednak osobno, rozwijając własne wersje stron niezależnie; strona rosyjska nie uzupełnia już swojej wersji od 2021 roku.

Pomysłodawcom encyklopedii zależało na przedstawieniu wielowątkowej, nierzadko zapomnianej dziś roli, jaką odgrywali Polacy w życiu społecznym, kulturalnym, naukowym, artystycznym, gospodarczym i politycznym (a w szerszej perspektywie także w historycznych granicach Rosji) od końca XVIII wieku po czasy współczesne. Wpisując to przedsięwzięcie w kontekst wieloetnicznej i wielokulturowej metropolii nad Newą, chciano przywrócić pamięć o polskiej społeczności w gronie licznych tamtejszych diaspor narodowych.

Po stronie koordynowanej przez мск teksty do encyklopedii napisało już ponad 50 autorów reprezentujących niemal wszystkie ośrodki akademickie (Warszawa, Kraków, Gdańsk, Poznań, Lublin, Wrocław, Opole, Białystok, Toruń). W obecnym kształcie encyklopedia oferuje blisko 3 tysiące stron tekstów haseł podstawowych, z podziałem na hasła osobowe i tematyczne, około 280 stron tekstów haseł w mapie „polskich” adresów w Petersburgu oraz bibliografię przedmiotu (27 stron obejmujących polskie, rosyjskie i anglojęzyczne publikacje za lata 1945–2018). Do końca roku 2022 roku udało się zamieścić 300 haseł podstawowych, w tym hasła osobowe (231) i tematyczne (69), oraz mapę „polskich” adresów (254).

Nie zapomniano o tych aspektach polskiego życia nad Newą, które obok stowarzyszeń i organizacji charytatywnych, samopomocowych czy edukacyjnych były najważniejszymi jego cechami konstytutywnymi: o języku i książce oraz o religii rzymskokatolickiej. Uzupełnienie encyklopedycznej narracji stanowią: interaktywna mapa, na której pokazano wybrane miejsca i adresy związane w różny sposób z życiem polskiej diaspory nad Newą, oraz biblioteka, gdzie zamieszczono różnego rodzaju materiały pomocnicze. Większość autorskich tekstów encyklopedii, zarówno polskich, jak i rosyjskich, opiera się na ogólnie dostępnym materiale, choć są też takie, które powstały na podstawie wieloletnich badań.

Integralną część polskiej wersji encyklopedii stanowi wspomniany wyżej ilustrowany tytuł *Petersburg i Polska. Zbiór esejów*. Recenzowana publikacja powstała pod redakcją naukową dr. Dariusza Konstantynowa, składa się z 17 tekstów polskich i rosyjskich autorów (490 stron). Zbiór ów wypełnia istotną

lukę spowodowaną brakiem systematycznych badań nad polską diasporą w Petersburgu.

Coraz częściej encyklopedia *Polski Petersburg* cytowana jest też w publikacjach naukowych zarówno w Polsce, jak i w Rosji. Stała się również obiektem plagiatu. W 2022 roku МСК podpisało ugodę sądową z Mariuszem Świdrem, autorem książek *Jak stwarzaliśmy Rosję. Polskie korzenie rosyjskiego imperializmu. Gawęda historyczna*, wyd. Fronda, Warszawa 2020, i *Jak budowaliśmy Rosję. Polskie korzenie imperium. Uzupełnione i poprawione wydanie książki „Jak stwarzaliśmy Rosję”*, wyd. Fronda, Warszawa 2021, który bezprawnie wykorzystał kilkadziesiąt haseł z naszego wydawnictwa.

Z zadowoleniem i wdzięcznością przyjmowane są sugestie i oferty współpracy od naszych czytelników. Obok przywołania postaci, których dokonania są dość dobrze udokumentowane, misją *Polskiego Petersburga* jest bowiem przypomnienie mniej znanych, a niekiedy zupełnie zapomnianych przedstawicieli polskiej kolonii nad Newą.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

RIHA JOURNAL

WWW.RIHA-JOURNAL.ORG

Opublikowano artykuł Marka Świdra *Niepublikowany projekt kościoła luterńskiego autorstwa Valentina von Saebisch* (w języku polskim: <https://doi.org/10.11588/riha.2022.1.89822>, oraz w języku angielskim: *An Unpublished Lutheran Church Design by Valentin von Saebisch*, <https://doi.org/10.11588/riha.2022.1.88798>). Trwały prace nad złożonym w polskiej redakcji w 2021 roku tekstem w języku angielskim, który otrzymał dwie krytyczne recenzje. Ostatecznie autorzy zdecydowali się wycofać artykuł z „RIHA Journal”. Dwa złożone do redakcji artykuły (jeden w języku polskim, a drugi w angielskim) po wstępnej edycji według wytycznych redakcyjnych zostały wysłane do recenzentów.

13 października w Instytucie Studiów Habsburskich i Bałkańskich Austriackiej Akademii Nauk w Wiedniu odbyło się doroczne spotkanie lokalnych redaktorów „RIHA Journal”. Było ono połączone ze spotkaniem General Assembly of International Association of Research Institutes in the History of Art. W jego trakcie do zarządu stowarzyszenia RIHA dołączyła Agata Wąsowska-Pawlik, dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury. W obu wydarzeniach brała udział polska redaktorka „RIHA Journal” dr Magdalena Łanuszka. W trakcie spotkania redaktorów lokalnych redaktor naczelna dr Andrea Lermer podsumowała miniony rok i omówiła plany redakcji na kolejne miesiące. Na spotkaniu wskazano istotny problem odmiennej klasyfikacji „RIHA Journal” w rankingach czasopism naukowych w różnych krajach. W Polsce czasopismo to otrzymało na liście ministerialnej jedynie 20 punktów, podczas gdy przykładowo we Włoszech ma najwyższą kategorię (*Fascia A*). Dyskusji poddano również kwestie braku funduszy na korekty językowe i tłumaczenia artykułów, a ponadto kłopoty ze znalezieniem recenzentów.

Warto podkreślić, że krakowska redakcja otrzymuje z budżetu MCK środki na profesjonalne tłumaczenie pięciu artykułów rocznie oraz na wynagrodzenia dla recenzentów, co stawia ją w wyjątkowo korzystnej sytuacji. Zestawienie statystyk pracy poszczególnych redakcji wskazuje, że utrzymuje się ona w czołówce najaktywniej działających zespołów redakcyjnych czasopisma „RIHA Journal”, obok portugalskiej w Lizbonie i zaraz za naczelną redakcją w Monachium.

dr Magdalena Łanuszka

REDAKTOR „RIHA JOURNAL” PRZY MCK

**PUBLIKACJE
BIBLIOTEKA
CZYTELNIA**

Herito, nr 45

Europa od kuchni

wersja polsko-angielska, 160 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Joseph Roth, opisując kiedyś dzień wymeldowania z hotelu, narzekał nie tylko na surowość wnętrza, gdzie nie było „ani jednej rzeczy, do której oko mogłoby przylgnąć z bólem”, lecz także na nieobecność „zapachu pieczeni wołowej z kuchni”, zupełnie jakby to właśnie ta woń czyniła miejsce przytulnym i swojskim. Roth, mistrz opisu i szczegółu, przywiązywał wielką wagę do zapachów i przyznawał wręcz, że ojczyzna i zapach ciasta to jedno i to samo. Na podstawie jego tekstów można rekonstruować zapach wiedeńskich kawiarni i galicyjskich karczm, gdzie przy szynkwasach uwijali się żydowscy gospodarze, ale czy wiemy, jaki zapach unosi się nad Europą Środkową?

W numerze Robert Makłowicz oprowadza po środkowoeuropejskim talarzu; Magdalena Kasprzyk-Chevriaux, Mateusz Słomiński i Michał Wiśniewski przyrządzają historię wołowiny, buraka i ziemniaka; Andrzej Rottermund i Wojciech Włodarczyk degustują wina Europy; Janez Bogataj, Justyna Mleczak i Wojciech Stanisławski przyglądają się smakom i zapachom Bałkanów; Adolf Ágai opowiada o dystrybucji mleka w dziewiętnastowiecznym Budapeszcie; Olga Hund, Andrij Lubka, Weronika Murek, Paulina Siegień, Ziemowit Szczerek, Nikodem Szczygłowski, Miłosz Waligórski, Aleksandra Wojtaszek buszują po środkowoeuropejskim stole.

Herito, nr 46–47
Dusza Gruzji

wersja polsko-angielska, 176 s., format 23,5 × 29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Gruziński numer „Herito” miał towarzyszyć planowanej przez MCK na lato 2022 roku wystawie Niko Pirosmaniego, wspaniałego gruzińskiego prymitywisty, który za życia nie doczekał się uznania. Rosyjska agresja na Ukrainę wymusiła zmianę planów, lecz jak mówi gruzińskie przysłowie, „drzewo się nie przewróci od jednego ciosu”. Numer, który miał położyć fundament pod jak najbliższy kontakt z malarstwem Pirosmaniego, wydaje nam się nieustająco potrzebny. Nie tylko ze względu na opisywane w numerze historycznie bliskie relacje polsko-gruzińskie, niezwykle istotne dla Gruzji postaci, takie jak współtwórca gruzińskiego stylu narodowego Henryk Hryniewski czy architekt Aleksander Szymkiewicz, ale przede wszystkim ze względu na nieustającą sympatię, jaką żywią do siebie mieszkańcy obu krajów, o czym wie każdy, kto podróżował między plażami Batumi a winnicami Sighnaghi.

Najnowsze „Herito” ma za zadanie pokazać czytelnikowi duszę Gruzji, wyeksponować jej kulturowe i historyczne składniki, ujawnić polsko-gruzińskie powiązania i zachęcić do zapoznania się z bogatym dziedzictwem Kaukazu. Brendan Jackson, Emzar Dżgerenaja, Giorgi Sabanadze odkrywają więc wspólną polsko-gruzińską historię; Jacek Hamburg szuka śladów stolicy Kolchidy; Diana Zadura, Lech Kończak, Magdalena Nowakowska, Ketewan S. Kincuraszwili, Nana Szarikadze zagłębują w głąb gruzińskiej duszy, a Mounir Bouchenaki i Jacek Purchla opowiadają o pięćdziesięciu latach Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego.

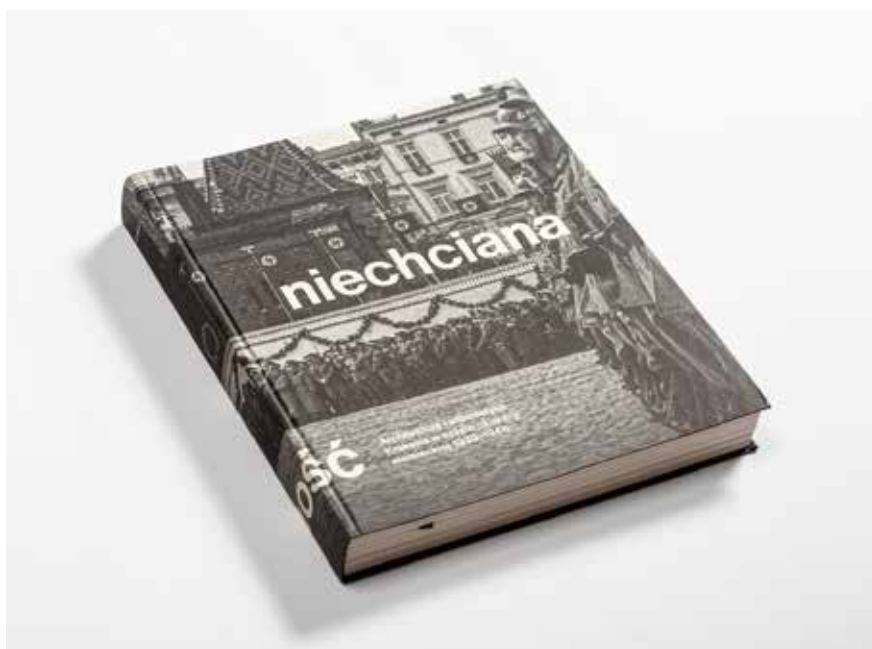
Herito, nr 48

Kultura Romów w Europie Środkowej

wersja polsko-angielska, 144 s., format 23,5 × 29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Romowie to mniejszość etniczna wyjątkowo obarczona stereotypami, które widać chociażby w zakorzenionych w polszczyźnie powiedzeniach i frazeologizmach. Nie inaczej wygląda ich postrzeganie w innych krajach Europy Środkowej, gdzie pojawili się w XIV wieku, niemal natychmiast stykając się z różnymi formami rasizmu i wykluczenia. Część z nich, chociażby w Słowacji, przybrała radykalne formy oddzielające Romów od reszty społeczeństwa – wiele czasu musi jeszcze minąć, zanim runą. Jednocześnie, mimo że Romowie nie są jednorodną grupą, bo przecież nie łączy ich język, wspólna państwowość czy kultura, trwa romskie przebudzenie. Artyści i naukowcy romskiego pochodzenia są coraz widoczniejsi, a efekty ich pracy zauważane i doceniane, czego świadectwem są chociażby sukcesy Małgorzaty Mirgi-Tas. Nie byłoby to możliwe bez wieloletniej działalności tych, którzy przecierali szlaki dla obecności Romów w zbiorowej świadomości i obalali krzywdzące stereotypy.

Numer „Herito” poświęcony jest nie tylko historii Romów, ale przede wszystkim ich współczesności, a zwłaszcza temu, jak szeroko pojęta „romskość” przejawia się w architekturze, kulturze i sztuce naszej części świata. Anna Mirga-Kruszelnicka, Vera Lacková, Joanna Talewicz, Magda Vášáryová i Aleksandra Wojtaszek opowiadają o współczesnej kulturze romskiej i o wyzwaniach, z jakimi się mierzy; Bruno Andresoiu i Michał Wiśniewski odwiedzają romskie pałace w Rumunii i w Polsce; Natalia Gancarz zaprasza na jedyną w Polsce wystawę o historii i kulturze Romów, a Teri Szűcs przedstawia środkowo-europejskich artystów romskich.

Jacek Purchla, Żanna Komar, Monika Rydiger (red. nauk.)

**Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa
w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945**

wersja polsko-angielska, 368 s., format 24 × 28 cm,
oprawa twarda zintegrowana, ISBN 978-83-66419-36-0,
projekt i opracowanie graficzne Krzysztof Radoszek

Ten wyjątkowy album zawiera ponad 300 ilustracji, jest też kompendium aktualnej wiedzy na temat dziedzictwa Trzeciej Rzeszy w Krakowie. Pokazuje mało znany i przemilczany fragment historii miasta. Znaleźć w nim można fotografie najbardziej znanych i utożsamianych z Krakowem miejsc, ale obciążonych hitlerowską scenografią ideologiczną – flagi Trzeciej Rzeszy na Zamku Królewskim na Wawelu, zburzony pomnik Mickiewicza, niemal niewidoczny spod flag ze swastykami krakowski Rynek, przemianowany na Adolf Hitler Platz. Dziedziniec Zamku Królewskiego na Wawelu podczas rocznicy urodzin Adolfa Hitlera, Muzeum Narodowe służące jako dom niemiecki i kasyno, Collegium Maius przemianowane na Institut für Deutsche Ostarbeit.

Obok materiału fotograficznego w albumie znajdują się także plany architektoniczno-urbanistyczne, dzięki którym Kraków miał się stać wzorcowym miastem Trzeciej Rzeszy, wygodnym dla niemieckich mieszkańców i dostosowanym do potrzeb niemieckiej administracji. Kalki i rysunki architektoniczne pokazują zaś to, co nie zostało zrealizowane, a stanowią dzisiaj nie tylko dokument niemieckiej myśli kolonizacyjnej, ale też pamiątkę z czasu wojny, prezentując przerażające plany zniszczenia i forsowanej kosztem życia więźniów obozowych intensywnej przebudowy.

Materiałowi graficznemu towarzyszą eseje prof. Andrzeja Chwalby, dr Żanny Komar, dr Moniki Rydiger i prof. Jacka Purchli, omawiające działalność Niemców w przestrzeni miejskiej oraz życie codzienne w okupowanym Krakowie.

Domowroty. Włodzimierz Puchalski

wersja polsko-angielsko-ukraińska, 192 s., format 24 × 28 cm,
oprawa twarda zintegrowana, ISBN 978-83-66419-45-2,
projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński

Album ten to niezwykle portret jednego z najsłynniejszych polskich przyrodników, fotografa i edukatora Włodzimierza Puchalskiego. Opowieść o jego życiu i twórczości, o stosowanych przez niego metodach pracy i wyjątkowej wrażliwości na piękno przyrody. Przybliży czytelnikom postać człowieka, którego prace w dobie PRL-u kształtowały polskie wyobrażenie o obcowaniu z naturą. Puchalski wydał dziesiątki albumów fotograficznych i książek, zrealizował kilkadziesiąt filmów dokumentalnych, prowadził programy radiowe i telewizyjne. Przy użyciu wszystkich dostępnych mu kanałów popularyzował wiedzę o rodzimej faunie.

W albumie znalazło się ponad 100 zdjęć autorstwa Puchalskiego oraz teksty – o biografii artysty, o jego związkach z lwowską szkołą fotografii, o dopracowanej kompozycji zdjęć oraz o tym, jak te zdjęcia powstawały, a także o zjawisku homingu.

Prezentowane zdjęcia zostały podzielone na kilka sekcji tematycznych. W dziale *Selfie* znalazły się wykonane w latach 1930–1970 autoportrety i portrety Puchalskiego. W grupie zatytułowanej *Lwowska szkoła fotografii* umieszczono zdjęcia z wystawy zorganizowanej w 1938 roku w lwowskim Muzeum Przemysłowym, która przyniosła Puchalskiemu popularność i zawodowe uznanie. Sekcja *Zwierzęta* to przede wszystkim ujęcia ukochanych przez fotografa ptaków. Ostatni dział, zatytułowany *Domowroty*, tworzą zdjęcia dokumentujące badania nad homingiem.

Album przypomina postać Puchalskiego tym, którzy wychowali się na jego zdjęciach i filmach. Jednocześnie opowieść o stosowanych przez niego metodach obserwowania i dokumentowania przyrody może być inspiracją dla młodszych pokoleń.

Beata Nykiel, Agnieszka Partridge (red. nauk.)

Sztuka w mundurze. Krakowski Oddział Grobów Wojennych 1915–1918

wersja polsko-angielska, 222 s., format 24 × 28 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-66419-42-1, projekt i opracowanie graficzne Piotr Chuchła

Publikacja jest obszerną prezentacją działalności Oddziału Grobów Wojennych KGA w Krakowie. Opowiada o aktywności KGA w kontekście historii Galicji z okresu pierwszej wojny światowej, ale przede wszystkim przedstawia sylwetki tworców dla KGA artystów.

Oddział funkcjonował w latach 1915–1918, zajmował się między innymi porządkowaniem pól bitewnych oraz budową cmentarzy na obszarze Galicji Zachodniej. Współpracowało z nim ponad 40 artystów – architektów, malarzy, rzeźbiarzy, grafików i fotografów z różnych krajów monarchii.

Wprowadzeniem do opowieści o KGA jest tekst dr. Kamila Ruszały, prezentujący wojenne losy Galicji. Drugi esej, autorstwa dr Beaty Nykiel, szczegółowo opisuje strukturę KGA, zasady działania i genezę powstania Oddziału. Przedstawia sylwetki stojących na jego czele osób, w szczególności Rudolfa Brocha i Hansa Hauptmanna. Badaczka osadza historię powstawania zespołu galicyjskich cmentarzy wojennych w szerszym kontekście austro-węgierskiej propagandy i polityki historycznej. W ostatnim tekście Agnieszka Partridge przybliży biografie współpracujących z KGA artystów. Autorka opisuje osiągnięcia twórców znanych, takich jak Dušan Jurkovič, Henryk Uziembło, Jan Szczepkowski i Alfons Karpiński. Przywraca także pamięć o artystach zapomnianych, których wojenne dokonania zostały częściowo odkryte i opisane w ostatnim dziesięcioleciu. Do tej grupy należą między innymi Hans Mayr, Gustav Ludwig, Heinrich Scholz, Adolf Kašpar, Robert Pochop czy Franz Poledne.

Część tekstową uzupełniają ilustracje. Są to reprodukcje szkiców, akwareli, gwaszy, a także zdjęcia wybranych przykładów sztuki medalierskiej. Tematyka prac to życie koszarowe, pola bitew, miejsca tymczasowych pochówków oraz sceny rodzajowe i widoki Krakowa.

Wędrujące obrazy. Małgorzata Mirga-Tas

wersja polska i wersja angielska, 240 s., format 24 × 28 cm,
 oprawa twarda zintegrowana, ISBN 978-83-66419-46-9 (wersja polska),
 ISBN 978-83-66419-47-6 (wersja angielska), projekt i opracowanie
 graficzne Kuba Sowiński

Album towarzyszący wystawie Małgorzaty Mirgi-Tas, polsko-romskiej artystki i aktywistki społecznej, specjalizującej się w tworzeniu z materiałów i ubrań monumentalnych instalacji, obrazów i kolaży. Zawiera przegląd prac artystki, skupionych na zagadnieniach transnarodowej tożsamości współczesnych Romów, ale też sięgających do ich historii w Polsce. Jednym z kluczowych dzieł jest przygotowany specjalnie na wystawę cykl *Siukar Manusia* – o Romach z Nowej Huty.

Ważnym tematem zarówno albumu, jak i wystawy jest przepracowanie antyromskich stereotypów i uprzedzeń – Mirga-Tas czyni z niego jedno z kół zamachowych swej twórczości. Dlatego w książce znajdują się teksty współczesnych badaczy, ale także reprodukcje dzieł artystów z poprzednich epok, którzy malowali Romów jako postaci ze świata przestępczego, zseksualizowane lub egzotyzowane. Mirga-Tas przeciwstawia się tym wyobrażeniom, opowiadając inną historię, pokazując życie prywatne, rodzinne, zupełnie nieznanne Obcym.

Badacze i krytycy sztuki w swoich tekstach wprowadzających sięgają po losy Romów w czasie Zagłady, ich życie po wojnie i osiadanie w Nowej Hucie. Na plan pierwszy wybijają się jednak wątki związane z dziełem samej Małgorzaty Mirgi-Tas, ustawiające ją w kontekście artystycznym, politycznym i społecznym, nakładając między innymi filtr postkolonialny, feministyczny i ekologiczny.

Twórczość romskiej artystki, laureatki Paszportu „Polityki”, reprezentantki Polski na 59. Biennale Sztuki w Wenecji, po raz pierwszy poddawana jest tak szerokiej analizie.

Publikacja bogato ilustrowana, zawiera 50 reprodukcji prac Małgorzaty Mirgi-Tas, reprodukcje prac innych artystów oraz zdjęcia z wystawy.

Lech Kończak

Tbilisi. O Gruzji, ludziach i dziełach

wersja polska, 312 s., format 17,5 × 21 cm, oprawa twarda,
 ISBN 978-83-66419-48-3, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński
 i Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Książka pomyślana jako swoisty przewodnik po mieście i zarazem esej o gruzińskiej tożsamości, w którym symboliczna topografia stolicy opowiada o kraju, jego dziedzictwie i współczesności. Dziewięć wybranych miejsc bądź budowli – takich jak plac Tatarski, katedra Sioni, opera czy narodowy panteon na Mtačmindzie – stanowi punkt wyjścia do przedstawienia najważniejszych momentów historycznych i ich znaczenia, twórców i dzieł kanonicznych dla gruzińskiej kultury.

Lech Kończak, jeden z najwybitniejszych w Polsce znawców Gruzji, snuje opowieść o Tbilisi i jego architekturze, ale też o całej Gruzji – zwłaszcza o ostatnich dwóch wiekach, których dziedzictwo do dziś kształtuje zarówno kraj, jak i jego mieszkańców.

Tbilisi to miasto o janusowym obliczu – zwrócone jednocześnie w stronę Azji i ku Europie. Kaukaska metropolia, gruzińska kolebka, przez wiele stuleci najliczniejsze miejskie skupisko Ormian. Słowem – najważniejsze miasto na południe od łańcucha Kaukazu i między Morzami Kaspijskim a Czarnym.

Gruzjińskie dole i niedole odcisnęły się siłą rzeczy na Tbilisi. To miasto napięć i kontrastów. Matecznik Gruzji, a jednocześnie przestrzeń, gdzie narodowe świętości podlegają ciągłej rewizji. Szachownica, na której nieustannie toczy się gra, a tropienie kolejnych rozszad prowadzi głębiej – ku fascynującym procesom konfrontowania się, rozliczania, godzenia z samymi sobą i z przeszłością. Własną i cudzą...

Dwudziesty tom serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją Jacka Purchli.

Joseph Rykwert

Pokusa miejsca. Przeszłość i przyszłość miast

Z angielskiego przełożył Tomasz Bieroń

---

wydanie drugie, wersja polska, 405 s., format 17,5 × 21 cm, oprawa twarda, ISBN 978-83-66419-43-8, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński i Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Współczesne miasto jest miejscem sprzeczności; zamieszkiwane przez wiele grup etnicznych, przedstawicieli wielu różnych kultur, warstw społecznych, wyznawców rozmaitych religii. Jest pełne kontrastów i tarć, a więc ma wiele twarzy, bo jedna nie wystarczy. Co ważne, miasta nieustannie się zmieniają, a na ich kształt mają wpływ na przykład rozwój technologii informacyjnej, zmiany społeczne, ale także decyzje jego indywidualnych użytkowników. Aby zrozumieć miasto i być w stanie nad nim i w nim pracować, powinniśmy je zobaczyć jako splot rezultatów ludzkich czynów i woli.

Joseph Rykwert, jeden z najwybitniejszych historyków i krytyków architektury, klasyk światowej „urbanologii”, próbuje odpowiedzieć na pytanie, czym jest miasto – nie tylko w jego materialnej sferze, jako nagromadzenie budynków i ulic, ale miasto jako żywy organizm, dzieło sztuki, produkt skomplikowanych procesów społecznych, owoc nawarstwiających się kultur, idei i wartości.

Autor jest emerytowanym profesorem architektury na Uniwersytecie Pensylwańskim. Urodził się w Warszawie w 1926 roku, a w 1939 roku wyjechał na stałe do Anglii. Wykładał i prowadził zajęcia na większości prestiżowych uczelni architektonicznych na całym świecie, a wśród jego uczniów są Daniel Libeskind i Alberto Pérez-Gómez. Jest autorem książek przetłumaczonych na wiele języków.

Drugie wydanie drugiego tomu serii Heritologia pod redakcją Jacka Purchli i Agaty Wąsowskiej-Pawlik.

Heritage Management and Protection in V4 Countries. Report

wersja angielska, 110 s., format 21×29,7 cm, publikacja elektroniczna,
ISBN 978-83-66419-39-1, projekt i opracowanie graficzne Wojtek Janikowski

W 2021 roku minęło 30 lat od powstania Grupy Wyszehradzkiej. Okrągła rocznica była pretekstem do przygotowania raportu *Heritage Management and Protection in V4 Countries. Report* (Zarządzanie i ochrona dziedzictwa kulturowego w krajach Grupy Wyszehradzkiej). Inicjatorem przedsięwzięcia było mck, za redakcję całości odpowiadali dr Michał Wiśniewski oraz Marek Świdrak z Ośrodka Edukacji – Akademii Dziedzictwa. Do współpracy zaproszono partnerów uczestniczących w pracach, Grupę Roboczą Ekspertów do spraw Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej oraz przedstawicieli Uniwersytetu Loránda Eötvösa w Budapeszcie. Wśród autorów publikacji za część dotyczącą Republiki Czeskiej odpowiadali Monika Eretová, Zuzana Jandlová i dr Jiří Vajčner, za część dotyczącą Polski Marek Świdrak, za część dotyczącą Słowacji odpowiadały ing. arch. Lubica Pinčíková i Anna Tuhárska, a za część dotyczącą Węgier dr Péter Erdősi, dr Eszter György, Gábor Oláh, prof. dr Gábor Sonkoly oraz Dániel Veress.

Raport stanowi pionierskie przedsięwzięcie, pokazuje różne modele postępowania z zabytkami oraz umożliwia odkrywanie płaszczyzn dla rozwoju dalszej współpracy pomiędzy instytucjami i władzami poszczególnych państw na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego.

Publikacja jest dostępna bezpłatnie na stronie: <https://mck.krakow.pl/events/528>.

Publikacje MCK
miscelanea

Wędrujące
obrazy
Małgorzata
Mirga-Tas

Publikacje MCK
Katalogi wystaw

BIBLIOTEKA MCK

Rok 2022 był przełomowy w dwudziestoletniej historii Biblioteki Międzynarodowego Centrum Kultury. W listopadzie doszło bowiem do uruchomienia najnowocześniejszego systemu bibliotecznego Alma wraz z wyszukiwarką Primo, narzędzi wykorzystywanych przez najlepsze biblioteki na świecie. Tym samym czytelnicy otrzymali szybki dostęp do informacji zarówno o zbiorach Biblioteki mck, jak i do połączonych katalogów Biblioteki Narodowej.

Prace nad wdrożeniem systemu nowej generacji, który zastąpił dotychczas użytkowany system Virtua oraz wyszukiwarkę Chamo, trwały od początku roku, pod kierunkiem pracowników Biblioteki Narodowej i przy wsparciu przedstawicieli firmy Aleph Polska (dystrybutora produktów firmy Ex Libris) oraz zespołu Biblioteki mck.

Mimo trwających prac wdrożeniowych oraz licznych szkoleń i warsztatów certyfikujących Biblioteka mck realizowała bieżące zadania w zakresie gromadzenia, opracowania zbiorów, wymiany nowych publikacji i gospodarki dubletami. Zbiory biblioteczne w miarę możliwości udostępniane były pracownikom mck oraz stypendystom programu Thesaurus Poloniae i Thesaurus Poloniae dla Ukrainy.

W ramach wymiany Biblioteka przekazywała wydawnictwa mck, ciesząc się dużym zainteresowaniem i uznaniem odbiorców, do zbiorów instytucji partnerskich w kraju i za granicą, takich jak: Narodowa Akademia Sztuk Wizualnych i Architektury w Kijowie, Narodowe Muzeum Literatury i Pamięci Iwana Franki we Lwowie oraz Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku. Do zbiorów innych bibliotek i instytucji ofiarowano również wiele dubletów.

Biblioteka mck jako członek Konsorcjum JSTOR uzyskała po raz kolejny dofinansowanie z Ministerstwa Edukacji i Nauki na zakup wybranych kolekcji JSTOR (Art & Sciences II, Art & Science III, Art & Science VII) na rok 2022, a w ramach licencji krajowej również dostęp do baz pełnotekstowych: Wiley, Science, Infona, Elsevier, Springer, Scopus, Web of Knowledge i Nature. Cyklicznie aktualizowano dostępne na stronie internetowej Biblioteki mck źródła elektroniczne: bazy dziedziczone, czasopisma online, biblioteki oraz repozytoria cyfrowe, a także wirtualną czytelnię.

W listopadzie odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Biblioteki mck, która przyjęła sprawozdanie z działalności za okres od 1 października 2021 roku do 30 września 2022 roku oraz zapoznała się z bieżącymi pracami i planami Biblioteki na rok 2023.

Magdalena Spyrka

BIBLIOTEKA MCK

ZASOBY CYFROWE MCK

Międzynarodowe Centrum Kultury jest jedną z pierwszych instytucji kultury zajmujących się pracą badawczą, które zdecydowały się udostępnić swoje publikacje w serwisie POLONA – największej i najnowocześniejszej polskiej bibliotece cyfrowej. Dzięki współpracy z Biblioteką Narodową w 2022 roku wirtualny księgozbiór MCK, poświęcony szeroko pojętemu dziedzictwu Europy Środkowej, powiększył się o kolejne publikacje. Obecnie kolekcja wydawnictw MCK w POLONIE liczy 191 pozycji (pełny wykaz: mck.krakow.pl/publikacje-online).

Do szerokiego grona odbiorców trafił między innymi komplet dokumentującego działalność instytucji „Rocznika Międzynarodowego Centrum Kultury” (wersje polska i angielska), kilkanaście książek autorstwa, bądź też w opracowaniu redakcyjnym, pomysłodawcy i wieloletniego dyrektora MCK prof. Jacka Purchli (m.in. *Jak powstał nowoczesny Kraków, Międzynarodowe Centrum Kultury. Początek* czy monografia gmachu Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie), materiały z sesji naukowych MCK (*Narody i stereotypy, Wokół Matejki, Sztuka około 1900 w Europie Środkowej*), katalogi przygotowanych przez naszą instytucję wystaw (m.in. *Rembrandt, Rubens i inni, Kraków i Lwów w cywilizacji europejskiej*) oraz katalogi organizowanych w Galerii MCK wystaw laureatów Międzynarodowego Triennale Grafiki.

W ramach współpracy z Biblioteką Jagiellońską w Krakowie dokonano wyboru ponad 230 artykułów prof. Purchli, które zostały zdigitalizowane i opublikowane na stronie Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego: <https://bit.ly/3GvKg2l>.

Dzięki grantowi otrzymanemu od Fundacji Lanckorońskich rozpoczęto realizację półtorarocznego projektu *Cyfrowa historia sztuki*, którego celem jest digitalizacja dorobku polskiej historii sztuki ze szczególnym uwzględnieniem publikacji dotyczących zbiorów rodziny Lanckorońskich. Dotychczas uwolniono między innymi „Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie” (1952–2019), „Studia do Dziejów Wawelu” (1955–1991) oraz „Studia Waweliana” (1992–2018).

Jacek Maj

KOORDYNATOR DIGITALIZACJI PRZY MCK

**MECENASI
SPONSORZY
PARTNERZY**

PROMOCJA, WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI I PARTNERAMI MCK

Ośrodek Komunikacji Międzynarodowego Centrum Kultury prowadzi zintegrowane działania promocyjno-komunikacyjne w wielu różnych kanałach, łączące elementy strategii public relations i content marketingu. Pozwalają one nawiązywać i umacniać relacje z przedstawicielami mediów, tworzyć sprawną i planową komunikację – a w konsekwencji budować pozytywny wizerunek i zaufanie do mck. Pracownicy Ośrodka na bieżąco śledzą zmiany na rynku mediów, trendy w pracy dziennikarskiej, nawiązują kontakty z twórcami blogów, podcastów, znają także rynek współpracy z influencerami. Efektem tych działań była wielokrotna obecność mck w mediach. Całoroczne podsumowanie wykazało niemal cztery i pół tysiąca materiałów z tradycyjnych oraz internetowych środków przekazu, wszystkie o wydźwięku pozytywnym.

Intensywnie prowadzono komunikację w mediach społecznościowych (Facebook – 32 957 fanów, Instagram – 7370 obserwujących, YouTube – 4880 subskrypcji), które były wspierane regularnie aktualizowanym serwisem internetowym.

Spójny sposób komunikowania i promocji na wszystkich poziomach – poczynając od tematyki i kontekstów wystaw, przez dizajn materiałów promocyjnych, obudowywanie kampanii punktowymi działaniami docierającymi bezpośrednio do adresatów przekazu i ułatwiającymi im zaangażowanie się w temat, po nawiązywanie współpracy ze znaczącymi przedstawicielami mediów – wpływał na zwiększającą się rozpoznawalność Centrum wśród przedstawicieli mediów i odbiorców kultury. Dowodem na pozytywne postrzeganie instytucji w mediach są m.in. przyznawane przez dziennikarzy nagrody. Radio Kraków często nominuje wystawy mck w plebiscycie Marka Radia Kraków – prestiżowym rankingu najlepszych kulturalnych wydarzeń miesiąca. Wyróżnienie to otrzymała w kwietniu ekspozycja *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*. Centrum wyróżniono także Supermarką Radia Kraków za różnorodny, spójny i konsekwentny przekaz instytucji. Całoroczny program edukacyjny mck otrzymał nominację do nagrody Słoneczniki 2022 przyznawanej przez portal CzasDzieci.pl dla najbardziej kreatywnych i rozwojowych inicjatyw adresowanych do najmłodszych i został wyróżniony w kategorii „Logika” za warsztaty międzypokoleniowe *Jak powstał Kraków*.

W 2022 roku Ośrodek Komunikacji zorganizował sześć spotkań prasowych z mediami. Pierwsze, 3 lutego w formule online, prezentowało plany i zamierzenia Centrum na cały rok. Pięć kolejnych poprzedzało duże wystawy: *Niechciana stołeczność. Architektura i urbanistyka Krakowa w czasie okupacji niemieckiej 1939–1945*, *Domowroty. Włodzimierz Puchalski, W Ukrainie. Justyna Mielnikiewicz, Sztuka w mundurze. Krakowski Oddział Grobów Wojennych 1915–1918* oraz *Wędrujące obrazy. Małgorzata Mirga-Tas*. Wszystkie zgromadziły liczne grono dziennikarzy. Informacje o działalności mck były obecne w prasie lokalnej i ogólnopolskiej, na antenie rozgłośni radiowych, na portalach

Małgorzata Mirga-Tas z dziennikarkami w trakcie spotkania prasowego dla mediów podczas otwarcia wystawy *Wędrujące obrazy*. *Małgorzata Mirga-Tas*

horyzontalnych (Onet.pl, Interia.pl, Polityka, Gazeta Wyborcza), a także zajmujących się tematyką kulturalną, miejską, historyczną czy edukacyjną.

W tworzonych i wysyłanych regularnie informacjach prasowych prezentowano nie tylko wystawy, ale również wydawane książki oraz międzynarodowe projekty, takie jak konferencja z okazji 50-lecia Konwencji Światowego Dziedzictwa UNESCO czy posiedzenie Rady Europa Nostra. Najbardziej interesujące materiały filmowe dokumentujące wydarzenia MCK zamieszczano na portalu YouTube. Informacje o wystawach MCK emitowała telewizja lokalna, gościły także regularnie w programach ogólnopolskich, w tym w TVP Kultura, TVP Info, a nawet zagranicznych. Wydarzenia prezentowane były zarówno w wydawanych przez MCK drukach ulotnych i na plakatach, jak i na nośnikach reklamy zewnętrznej, takich jak citylighty, flagi na Rynku Głównym, słupy reklamowe.

Szczególne wyrazy wdzięczności należą się patronom medialnym MCK, do których w 2022 roku należeli: „Architektura&Biznes”, „Ciekawostki Historyczne.pl”, „Co Jest Grane24.pl”, „Do Rzeczy”, „LoveKrakow.pl”, „Lynx Magazine”, „New Eastern Europe”, „Niezła Sztuka.pl”, „Presto”, „Przyroda Polska”, „Ptaki Polski”, „Romano Atmo”, „Spotkania z Zabytkami”, TVP Kultura, „UainKraków”, „Wysokie Obcasy”, „Zwierciadło”, a także stałym patronom: TVP3 Kraków, Radio Kraków, Radio Kraków Kultura, „Kraków Culture Karnet” i „Herito”.

Za wsparcie projektów wystawienniczych w roku 2022 wyjątkowe podziękowania MCK kieruje do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie i Gminy Miejskiej Kraków oraz do sieci restauracji Sphinx. Centrum realizowało także przedsięwzięcie grantowe „Usłysz MCK. Dostosowanie siedziby i oferty instytucji do potrzeb osób z niepełnosprawnością słuchu”. Było ono finansowane ze środków projektu PFRON „Kultura bez barier”.

Dorota Korohoda

OŚRODEK KOMUNIKACJI

MECENASI, SPONSORZY I PARTNERZY MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

STYCZEŃ-GRUDZIEŃ 2022

Partnerzy

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie
Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Baku
Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Nowym Delhi
Archiwum Narodowe w Krakowie
Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego
Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
Biblioteka Naukowa PAU i PAN w Krakowie
Biuro Wystaw Artystycznych w Zielonej Górze
Bundesarchiv
Centrum Architektury
Centrum Edukacji Ekologicznej „Symbioza”
Centrum Kultury Podgórze
Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia
Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku
Duke University
Europa Nostra
European Heritage Volunteers
European Network on Cultural Management and Policy (ENCATC)
Fáilte Ireland – Narodowy Urząd Rozwoju Turystyki Republiki Irlandii
Forum Dziedzictwa Europy Środkowej
Forum Edukatorów Muzealnych
Fundacja Batorego
Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej
Fundacja Lanckorońskich
Fundacja „Między Uszami”
Fundacja Międzynarodowe Centrum Kultury
Galeria Arsenał w Białymstoku
Galeria Labirynt w Lublinie
Galeria Malarstwa Alfonsa Karpińskiego w Stalowej Woli
Galeria Miejska Arsenał w Poznaniu
Gdańska Galeria Miejska
Glencree Centre for Peace and Reconciliation
Gmina Miejska Kraków
Greenpeace
Horyzont 2020
IMEC

Indian National Trust for Art and Cultural Heritage
Instytut Adama Mickiewicza
Instytut Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność
Instytut Polski w Lipsku
Istituto Italiano di Cultura di Cracovia
JPI Cultural Heritage (The Joint Programming Initiative on Cultural Heritage and Global Change: a new challenge for Europe)
Katholieke Universiteit Leuven (Katolicki Uniwersytet Lowański)
KEA European Affairs
Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu
Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Hongkongu
Konsulat Honorowy RP w Kalkucie
Kosovo Foundation for Cultural Heritage without Borders IMEC
Krajowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej
Krakowskie Biuro Festiwalowe
Kraków – UNESCO City of Literature
Kreatywna Europa
II Liceum Ogólnokształcące im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie
Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie
Małopolski Instytut Kultury
Małopolski Urząd Wojewódzki
Miasto Kraków
Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija S. Lichaczowa
Międzynarodowy Komitet ICOMOS
Migowe Laboratorium Magdalena Sipowicz
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP
Muzeum Architektury w Wiedniu
Muzeum Architektury we Wrocławiu
Muzeum Etnograficzne w Krakowie
Muzeum Fotografii w Krakowie
Muzeum Historii Architektury w Monachium
Muzeum Holocaustu (United States Holocaust Memorial Museum)
Muzeum im. prof. Stanisława Fischera w Bochni
Muzeum Krakowa
Muzeum Książąt Czartoryskich
Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie
Muzeum Narodowe w Krakowie
Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Muzeum Niepołomickie
Muzeum Okręgowe w Rzeszowie
Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
Muzeum Regionalne PTTK w Gorlicach
Muzeum Sztuki w Łodzi
Narodowa Akademia Sztuk Wizualnych i Architektury w Kijowie
Narodowe Archiwum Cyfrowe
Narodowe Muzeum Literatury i Pamięci Iwana Franki we Lwowie
Narodowe Muzeum Sztuki Ukrainy w Kijowie
Narodowy Instytut Dziedzictwa
Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA

Narodowy Uniwersalny Katalog NUKAT
Nowa Europa Wschodnia
Observatory for Research on Mega-Events (ORME)
Open Eyes Economy
Państwowa Galeria Sztuki w Sopocie
Polski Komitet Narodowy ICOMOS
Polskie Towarzystwo Historyczne
Rada Ochrony Zabytków Republiki Słowackiej
RIHA Journal
Słowackie Archiwum Narodowe w Bratysławie
Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa
Stowarzyszenie Architektów Polskich Oddział Kraków
Stowarzyszenie „Ptakofonia”
Tokyo University of Foreign Studies
Towarzystwo Azjatyckie w Kalkucie
Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa
Universidad de Cuenca
University of Hull
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Uniwersytet Jagielloński
Uniwersytet Neapolis w Pafos
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
Urząd Miasta Krakowa
World Monuments Fund España
Zamek Królewski na Wawelu
Zespół Szkół i Placówek pn. Centrum dla Niewidomych i Słabowidzących
w Krakowie
Zespół Szkół Specjalnych nr 14 w Nowej Hucie
Zukunftsgeraeusche GbR
Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie

Sponsor

Restauracje Sphinx

Patroni medialni

„Architektura&Biznes”
„Ciekawostki Historyczne.pl”
„Co Jest Grane24.pl”
„Do Rzeczy”
„LoveKrakow.pl”
„Lynx Magazine”
„New Eastern Europe”
„Nieżła Sztuka.pl”
„Presto”
„Przyroda Polska”
„Ptaki Polski”
„Romano Atmo”

„Spotkania z Zabytkami”

TVP Kultura

„UainKraków”

„Wysokie Obcasy”

„Zwierciadło”

Stały patronat medialny MCK

CzasDzieci.pl

„Głos Seniora”

„Herito”

„Kraków Culture Karnet”

#muzealniaki

Radio Kraków

Radio Kraków Kultura

TVP 3 Kraków

ANEKS

RADA PROGRAMOWA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

KADENCJA 2020–2022

Andrzej Chwalba – przewodniczący

Antoni Bartosz

Sabra Daici

Paweł Jaskanis

Csaba Kiss

Waldemar Łazuga

Maria Poprzęcka

Piotr Przybyłowski

Mykoła Riabczuk

Rasa Rimickaitė

Andrzej Rottermund

Janusz Sepioł

Urszula Ślęzak

Robert Traba

Magdaléna Vášáryová

PLANY STRATEGICZNE MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

NA LATA 2018–2022 (WYCIĄG)

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie jest narodową instytucją kultury, która specjalizuje się w problematyce kultury i dziedzictwa Europy Środkowej.

Powstało z inicjatywy rządu Tadeusza Mazowieckiego w 1991 roku. Jego twórcą i wieloletnim dyrektorem był prof. Jacek Purchla. Ukształtowana przez niego instytucja od samego początku koncentruje swoje zainteresowania naukowo-badawcze na problematyce szeroko rozumianego **dziedzictwa kulturowego w aktywnym dialogu z sąsiadami Polski i ze światem**.

WIZJA, MISJA I CELE STRATEGICZNE

Wizja, czyli do czego dążymy

Kultura jako katalizator dialogu w Europie Środkowej.

Misja, czyli czym jesteśmy

Centrum międzynarodowego dialogu i interdyscyplinarnych badań nad kulturą i dziedzictwem w Europie i w świecie.

Cele strategiczne

1. Wzmacnianie pozycji Polski jako aktywnego uczestnika międzynarodowej debaty w sprawach kultury i dziedzictwa.
2. Budowanie wizerunku Polski jako promotora współpracy kulturalnej w Europie Środkowej.
3. Rozwijanie i pogłębianie relacji z odbiorcami oferty mck – rozwój publiczności.

Znaczenie współpracy w regionie środkowoeuropejskim jest kluczowym elementem budowania sukcesu Polski na arenie międzynarodowej. Polityka kulturalna zorientowana na międzynarodową współpracę bazuje na „miękkich” narzędziach prowadzenia dyplomacji publicznej. mck jest instytucją *soft* i *smart power*, za której pośrednictwem Polska działa w przestrzeni środkowoeuropejskiej, a współpraca w ramach regionu leży w żywotnym i długofalowym interesie kraju, zwłaszcza wobec wyzwań i zagrożeń, jakie pojawiły się w nowym stuleciu.

mck jest także, jedną z niewielu w Polsce i Europie Środkowej, instytucją ekspercką w zakresie teorii dziedzictwa kulturowego i aspektów praktycznych jego ochrony, której dorobek oddziałuje w skali międzynarodowej. Kontynuacja i intensyfikacja tej sfery działalności mck pozwoli na ugruntowanie polskiego wkładu w światową debatę o dziedzictwie.

Działania mck wyrastają z przekonania, że rolą Polski – jako dużego środkowo-europejskiego państwa – winno być inicjowanie i kreowanie międzynarodowej debaty o dziedzictwie i kulturowych wyzwaniach współczesności. Jednocześnie działalność mck jest głosem Europy Środkowej i Wschodniej w skali globalnej – stąd współpraca z pozostałymi państwami Europy i innych kontynentów. mck staje się tu podwójnym narzędziem – z jednej strony ma za zadanie twórczo na niego oddziaływać. Z drugiej zaś – reprezentując region – ma budować obraz Polski w świecie. mck – swoisty inkubator idei – propaguje polski dorobek intelektualny w regionie i w świecie. Ważne jest także, aby element konkurencyjności państw (nieodłączny w gospodarce czy polityce) zrównoważyć aspektem partnerskim, możliwym do najlepszego urzeczywistnienia we współpracy kulturalnej. Takie nastawienie sprzyja formowaniu myślenia Polaków o ich sąsiadach jako o partnerach (co jest istotne także dla procesu pojednania z sąsiadami jako warunku sukcesu na arenie międzynarodowej), a zarazem ugruntowuje w nich poczucie, że Polska działa we wspólnym interesie. Specjalistyczna wiedza o kulturze xx wieku w Europie Środkowej i Wschodniej, jaką dysponuje mck, jest kluczowa do budowy dobrych relacji z sąsiadami. Bez znajomości doświadczenia ostatniego stulecia nie jest możliwe zrozumienie stereotypów, postaw i uprzedzeń warunkujących zachowania i reakcje sąsiadów. Rzetelna wiedza i wydobycie wspólnoty tego doświadczenia pozwalają natomiast uczynić je płaszczyzną sprzyjającą dialogowi i gruntem do pomyślnego spotkania. Na tym polega waga partnerskich projektów kulturalnych realizowanych przez mck.

PRZEBUDOWY I INWESTYCJE W MCK

Siedziba Międzynarodowego Centrum Kultury znajduje się na obszarze wpisanym na *Listę światowego dziedzictwa UNESCO* oraz figuruje w rejestrze zabytków nieruchomości pod numerem A-160. W związku z intensywnym użytkowaniem budynek wymaga realizowanych na bieżąco prac konserwacyjnych i napraw instalacji wewnętrznych.

Od czerwca do września przeprowadzono remont pomieszczenia magazynu książek i Galerii mck, znajdującego się na poziomie –2 oficyny budynku. Zakres prac obejmował naprawę oraz poprawę estetyki podłóg, ścian i sufitów wraz z ich zabezpieczeniem biobójczym. Dodatkowo w pomieszczeniach tych zainstalowano klimatyzację z kontrolą temperatury, wilgotności i zapewnieniem odpowiedniej wymiany powietrza. W sierpniu została przeprowadzona prewencyjna modernizacja instalacji wodnej na poziomie –1 budynku oficyny, polegająca na zastąpieniu stalowych rur wodnych przez system TECflex, zapewniający długoletnią i bezawaryjną eksploatację. Zostało wymienionych łącznie około 100 m.b. instalacji o różnych średnicach w zabudowie sufitowej korytarza i magazynów wraz z armaturą odcinającą. W listopadzie na parterze i na pierwszym piętrze oficyny zmodernizowano instalację oświetlenia awaryjnego patio oraz dróg ewakuacyjnych z pomieszczeń wykorzystywanych do celów komercyjnych. Dzięki temu zwiększono bezpieczeństwo stałych i czasowych użytkowników budynku.

W czwartym kwartale opracowano projekt i uzyskano wymagane zezwolenia na planowany remont instalacji elektrycznej i klimatyzacji Galerii mck. Modernizacja poprawi bezpieczeństwo ekspozycyjnych obiektów i zwiększy komfort zwiedzającej publiczności. Na potrzeby tej i kolejnych renowacji opracowano także plany ochrony przeciwpożarowej i ochrony budynku. Opracowania te będą podstawą dla przyszłych prac modernizacyjnych w siedzibie mck.

dr Mariusz Soczówka

BIURO ADMINISTRACYJNE

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

DYREKCJA

Dyrektorka

Agata Wąsowska-Pawlik

Zastępca Dyrektorki ds. Programowych

Łukasz Galusek

Zastępca Dyrektorki ds. Organizacyjnych

Piotr Bąk

Pełnomocnik Dyrektorki

Ryszard Błachut

Główna Księgowa

Agnieszka Antos

ZESPÓŁ

Instytut Dziedzictwa Europejskiego

prof. dr hab. Jacek Purchla (kierownik)

dr Beata Nykiel (zastępczyni kierownika), Anna Kępińska, dr Żanna Komar

Biblioteka MCK: Anna Sołtysiewicz, Magdalena Spyрка, Dorota Witczak (do x)

Ośrodek Wystaw

Anna Śliwa (kierowniczką)

Agnieszka Adamczak, Dorota Kosiec, dr Monika Rydiger, Karolina Wójcik,

Natalia Żak

Wydawnictwo MCK

Marzena Daszewska (kierowniczką)

Paulina Orłowska-Bańdo, Paulina Roszak-Niemirska, Bartosz Sadulski

Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa

dr Michał Wiśniewski (kierownik)

Angelika Radoń, Zofia Rokitka (od VII), Marek Świdrak

Ośrodek Komunikacji

dr Paulina Małochleb (kierowniczką)

Joanna Biegacz, dr Jan Burnatowski (od IX), Monika Frenkiel (do VI), Magdalena Grabias, Oliwia Kaczmarzewska, Dorota Korohoda, Agnieszka Sachar (od VII), Klaudia Słupek (od II)

Biuro Organizacyjne

Ewa Czarnecka (kierowniczką)

Joanna Hojda-Pepaś, Anna Jakubiak, Barbara Kołacz, Anna Koncewicz, Joanna Malina, Joanna Podkowa, Andrzej Zabłocki

Biuro Administracji

Sylwia Żmuda-Żelazny (kierowniczką)

Ewa Bryła, Marek Gabryś, Elżbieta Hajdas, Robert Karwowski (od X), Roman Kawalec, Daniel Krawczyk, Antoni Michalik, Janusz Ogonowski, dr Mariusz Soczówka

Biuro Finansowo-Księgowe

Iwona Chabros-Cybula (od IV), Barbara Cudzich, Marzena Krawczyk, Barbara Sendor (do VI)

Współpracownicy

Barbara Bańka (I), Magdalena Błachut, dr Jan Burnatowski (VII–VIII), Maria Drabczyk (do IV), dr Małgorzata Jędrzejczyk, Tadeusz Kita, Katarzyna Klusa, Karolina Kolenda, Jarosław Kozik, Robert Kusek (do IV), dr Magdalena Łanuszka, Jacek Maj, Dominika Markiewicz, Magdalena Nalepa-Rybarska, Łukasz Pieróg, Regina Pytlik (do V), Aleksandra Rak (XI), Zofia Rokitka (do VI), Agnieszka Sachar (VI), dr Joanna Sanetra-Szeliga (do IX), Anna Sawłowicz, Barbara Sendor (od VII), Jan Strycharz (do IV), Michał Szczyrbak, Barbara Szyper, Jakub Walawski, Michał Wawro (od III), Kamil Wilk, Marcin Wilk, Zdzisław Zapał

Edukatorzy

Beata Bujak-Szwaczka (od VII), Emilia Drabik, Katerina Dratska, Agata Klejzerowicz, Marcin Krotla, Aleksandra Machaczka, Joanna Majewska-Grabowska, Iwona Malota (od VII), Viktoriia Markowska, Hanna Martynenko (od VII), Anastasija Podorożnia, Wołodymyr Popyk (od VII), Anna Rembelska (od III), Anna Sokulska, Magdalena Worłowska

STATUT MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ZAŁĄCZNIK DO ZARZĄDZENIA MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Z DNIA 6 WRZEŚNIA 2007

ROZDZIAŁ I • POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1** Międzynarodowe Centrum Kultury, zwane dalej „Centrum”, jest państwową instytucją kultury działającą w szczególności na podstawie:
- 1) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (DzU z 2002 r., nr 13, poz. 123, z późn. zm.*), zwanej dalej „ustawą”;
  - 2) zarządzenia nr 11 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie utworzenia Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, zmienionego zarządzeniem nr 18 z dnia 6 lipca 1992 r. oraz zarządzeniem nr 27 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 18 maja 1995 r.;
  - 3) niniejszego statutu.
- § 2**
1. Siedzibą Centrum jest miasto Kraków.
  2. Terenem działania Centrum jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica.
- § 3** Centrum podlega ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanemu dalej „Ministrem”.

ROZDZIAŁ II • CELE I ZADANIA

- § 4** Centrum jest instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym.
- § 5** Celem działania Centrum jest wspieranie współpracy oraz integracji kulturalnej Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego poprzez:
- 1) prowadzenie badań i studiów nad dziedzictwem europejskim ze szczególnym uwzględnieniem:
    - a) przestrzeni kulturowej Europy Środkowej i Wschodniej,
    - b) zjawiska wielokulturowości i przenikania kultur,
    - c) polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą,
    - d) zarządzania dziedzictwem;
  - 2) edukację na rzecz Europy, prowadzoną w ramach tematyki obejmującej zakres działalności Centrum;

* Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w DzU z 2002 r., nr 41, poz. 364; z 2003 r., nr 96, poz. 874, nr 162, poz. 1568, i nr 213, poz. 2081; z 2004 r., nr 11, poz. 96, i nr 261, poz. 2598; z 2005 r., nr 131, poz. 1091, nr 132, poz. 1111; oraz z 2006 r., nr 227, poz. 1658.

- 3) działalność promocyjną i informacyjną dotyczącą wszelkich dziedzin kultury europejskiej.

---

§ 6 Do zadań Centrum należą w szczególności:

- 1) organizowanie i udział w badaniach naukowych w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz propagowanie ich wyników;
- 2) inspirowanie współpracy instytucji o charakterze naukowym i kulturalnym w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego Polski i Europy;
- 3) organizowanie wystaw w galerii własnej i innych miejscach w kraju i za granicą;
- 4) organizowanie i realizowanie programów edukacyjnych, a zwłaszcza Akademii Dziedzictwa;
- 5) działalność wydawnicza i prowadzenie specjalistycznej biblioteki;
- 6) zbieranie, dokumentowanie i upowszechnianie informacji dotyczących dziedzictwa kulturowego Polski i Europy.

ROZDZIAŁ III • ZARZĄDZANIE I ORGANIZACJA

-
- § 7
1. Działalnością Centrum kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez Ministra.
  2. Zastępców dyrektora powołuje i odwołuje dyrektor.

-
- § 8 Do obowiązków dyrektora Centrum należy w szczególności:
- 1) kierowanie pracami Centrum oraz nadzór nad majątkiem przekazanym mu w zarząd;
  - 2) decydowanie o celowości wydatków i zarządzanie wydatkami w ramach zatwierdzonego budżetu;
  - 3) decydowanie o przyjmowaniu zapisów i darowizn oraz przyjmowaniu i przekazywaniu depozytów;
  - 4) zawieranie umów o pracę, umów zlecenia i umów o dzieło oraz decydowanie w sprawach osobowych;
  - 5) reprezentowanie Centrum na zewnątrz.

-
- § 9
1. W skład Centrum wchodzi następujące komórki organizacyjne:
    - 1) Biuro Organizacyjne;
    - 2) Biuro Administracji;
    - 3) Biuro Finansowo-Księgowe;
    - 4) Galeria;
    - 5) Instytut Dziedzictwa Europejskiego;
    - 6) Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa;
    - 7) Ośrodek Komunikacji;
    - 8) Wydawnictwo.
  2. Dyrektor Centrum może tworzyć, łączyć, dzielić i likwidować komórki organizacyjne Centrum.

- §10**
1. Organizację wewnętrzną Centrum, w tym szczegółowy zakres działania komórek organizacyjnych oraz podział kompetencji między dyrektorem Centrum i zastępcami dyrektora, określa regulamin organizacyjny nadany przez dyrektora Centrum, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 3 ustawy.
  2. Zmiany regulaminu organizacyjnego dokonywane są w trybie określonym w ust. 1.

ROZDZIAŁ IV • RADA PROGRAMOWA

- §11**
1. W Centrum działa Rada Programowa, zwana dalej „Radą”, jako organ doradczy i opiniodawczy dyrektora Centrum.
  2. W skład Rady wchodzi od 10 do 15 członków (w tym delegowany przez Ministra jego przedstawiciel), powoływanych i odwoływanych przez dyrektora Centrum spośród:
    - 1) autorytetów w zakresie sztuki, dziedzictwa kulturowego i jego ochrony;
    - 2) krytyków sztuki, historyków sztuki i mecenasów kultury.

- §12**
1. Kadencja Rady trwa trzy lata.
  2. Do zadań Rady należy opiniowanie i wnioskowanie w sprawach związanych z całokształtem działalności Centrum.
  3. Pracami Rady kieruje przewodniczący wybrany przez członków Rady.
  4. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady przynajmniej raz w roku.
  5. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
  6. Obsługę Rady prowadzi przedstawiciel Centrum wskazany przez dyrektora.

ROZDZIAŁ V • MAJĄTEK I FINANSE

- §13**
1. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
  2. Działalność Centrum finansowana jest z dotacji budżetowych, z dochodów własnych uzyskiwanych z działalności statutowej, dobrowolnych wpłat, zapisów osób prawnych i fizycznych, a także z innych źródeł.
  3. Podstawą gospodarki finansowej Centrum jest roczny plan finansowy ustalony przez dyrektora.
  4. Dyrektor Centrum zapewnia terminowe sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego, obligatoryjnie jego zbadanie przez biegłego rewidenta i przedłożenie go do zatwierdzenia Ministrowi.

- § 14
1. Do składania w imieniu Centrum oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych konieczne jest współdziałanie dwóch upoważnionych osób.
  2. Osobami upoważnionymi są: dyrektor Centrum, zastępca dyrektora, główny księgowy oraz upoważnieni pisemnie przez dyrektora Centrum pełnomocnicy.
  3. Dyrektor może upoważnić określone osoby do dokonywania innych niż wymienione w ust. 1 czynności prawnych w imieniu Centrum, określając każdorazowo zakres pełnomocnictwa.

- § 15
1. W celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6 Centrum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą według zasad określonych w obowiązujących przepisach, o ile działalność ta nie spowoduje ograniczenia przedmiotu działalności Centrum, określonego w § 5 i 6.
  2. Dochód z działalności gospodarczej Centrum może być wykorzystywany wyłącznie w celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6.

ROZDZIAŁ VI • POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- § 16
1. Centrum podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Ministra.
  2. Centrum rozpoczyna działalność i uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru.

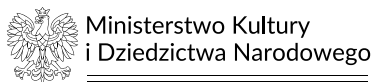
- § 17
- Zmiany w statucie mogą być dokonywane w trybie określonym dla jego nadania.

© Copyright by Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2023

Dofinansowano ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

REDAKTORZY

Agata Wąsowska-Pawlik, Łukasz Galusek

REDAKTORKI PROWADZĄCE

Paulina Orłowska-Bańdo, Dorota Korohoda

REDAKTORKA TECHNICZNA

Paulina Orłowska-Bańdo

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE I PROJEKT OKŁADKI

Kuba Sowiński (Biuro Szeryfy)

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

KOREKTA

Anastazja Oleśkiewicz, Gabriela Kuczyńska

AUTORZY ZDJĘĆ

Andrzej Banaś, Jan Burnatowski, Felix Q Media / Europa Nostra, Bartosz Frątczak, Jan Gaworski CRP, Magdalena Grabias, Joanna Hojda-Pepaś, Instytut Adama Mickiewicza, Instytut Książki, Dominik Juszczyk, Eric Kemnitz, Konsulat Generalny RP w Hongkongu, Dorota Korohoda, Rafał Korzeniowski, Piotr Kubic / Radio Kraków, Piotr Malec, Danuta Matloch, Paweł Mazur, Antoni Michalik, Jakub Ociepa, Katarzyna Piasecka, Łukasz Popielarczyk, Zofia Rokitka, Klaudyna Schubert, Rafał Siderski, Bogusław Świerzowski, Marek Świdrak, „Tygodnik Podhalański”, Anna Wojnar, Jan Zych

DRUK I OPRAWA

Mellow

WYDAWCA

Międzynarodowe Centrum Kultury
Rynek Główny 25, 31-008 Kraków
tel.: 12 42 42 811
e-mail: sekretariat@mck.krakow.pl
www.mck.krakow.pl
ISSN 1230-2597

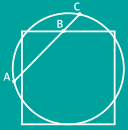

Międzynarodowe Centrum Kultury zainauguowało działalność 29 maja 1991 roku podczas odbywającej się w Krakowie Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (КВВЕ), na której po raz pierwszy po zniesieniu żelaznej kurtyny przedstawiciele państw Wschodu i Zachodu debatowali o sprawach kultury i dziedzictwa. Od początku istnienia мск mieści się w zabytkowej, pamiętającej czasy średniowiecza kamienicy „Pod Kruki” przy Rynku Głównym. Położenie w centrum Krakowa, a zarazem w sercu Europy Środkowej, ułatwia realizację naszej misji, polegającej na wspieraniu kulturalnej integracji Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego.

Misją мск jest prowadzenie międzynarodowego dialogu i interdyscyplinarnych badań nad kulturą i dziedzictwem w Europie i w świecie. Hasłem wywoławczym działalności мск jest interdyscyplinarność. Instytucja działa na wielu polach, łączy różne punkty widzenia, korzysta z dorobku wielu dziedzin, by w sposób jak najbardziej szeroki, a równocześnie spójny i obiektywny móc dzielić się wiedzą z zakresu dziedzictwa kulturowego w wymiarze uniwersalnym.

мск jest narodową instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym. Działalność мск to:

- międzynarodowe konferencje i seminaria, w których uczestniczą przedstawiciele większości krajów europejskich i wielu pozaeuropejskich
- międzynarodowe programy edukacyjne, z uczestnikami z większości krajów europejskich, Ameryki Północnej i Południowej, Azji i Afryki
- program stypendialny Thesaurus Poloniae
- studia podyplomowe Akademia Dziedzictwa
- publikacje w języku polskim i w obcych wersjach językowych
- specjalistyczny księgozbiór liczący ponad 35 000 woluminów
- projekty badawcze realizowane we współpracy z partnerami polskimi i zagranicznymi
- aktywne uczestnictwo w gremiach międzynarodowych i sieciach kulturalnych
- wystawy prezentujące najważniejsze zjawiska ze świata sztuki i architektury.

MIĘDZYNARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Rynek Główny 25
31-008 Kraków
www.mck.krakow.pl